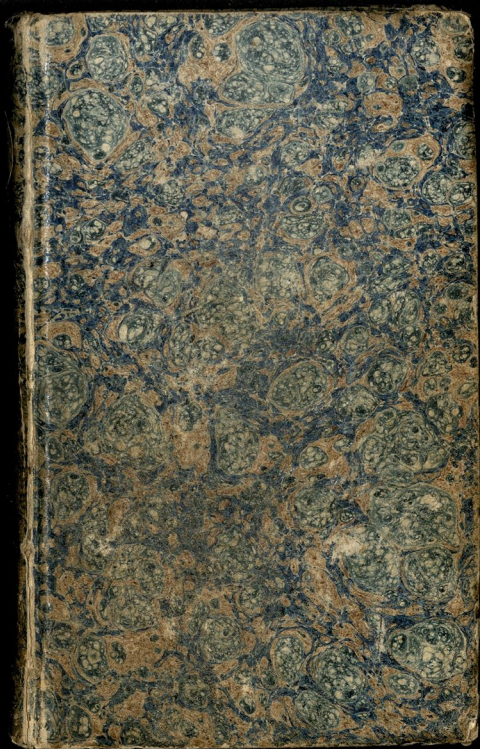

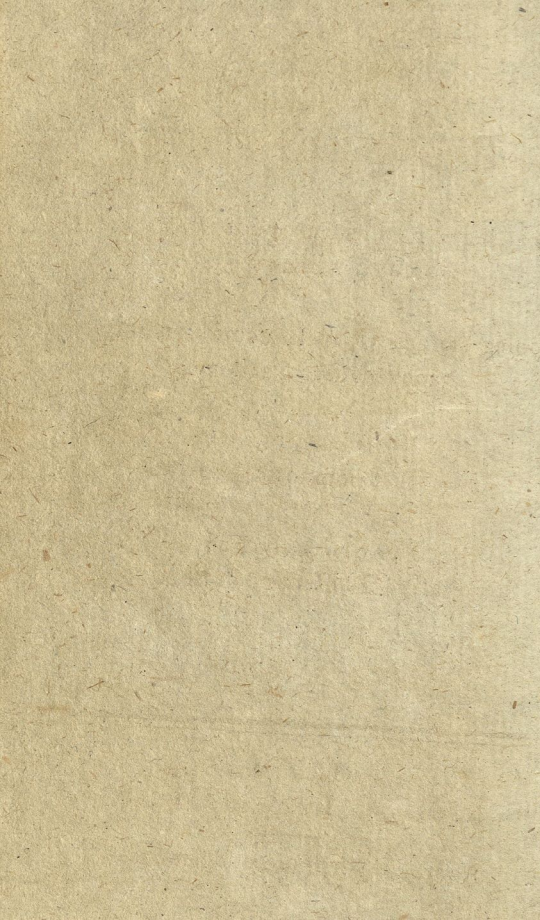

13059. II C. f. 1. R.

✓

2

3

K r a t k o

P o d u č e n e

ve nar potrébných kerčan-
skéh resničah;

poleg starega ve η. k. némukéh wolah
zapovédanega katekizma

pomnožil

Janež Zalokar
Spiritval ve Lublanske duhovnine.

Ve Lublane 1826.

Natisnel Leopold Eger.

Naprodaj per Janeže Klemenče.

Trí raýí ostanejo zdej: vera, upane,
 lubezen; nar veqe med tème pa
 je lubezen. 1. Kor. 13, 13,

(W-030005763

ID= 48173824

43059

V v o d.

V p r a w a n e. Kaj nas uči kerujske nauk?

O d g o v o r. Kerujske nauk nas uči, Bogá práv poznate in yastite, po negovih svetih zapovedih æivéte, in za večno zveličane svoje duše skerbéte.

V p r. Je dolænost znate kerujske nauk?

O d g. Dolænost je, ker če ne mogle po nem æivéte in večnega æivljenja doseæe, ako če ga ne znalæ.

V p r. Iz česa je sloæen kerujske nauk?

O d g. Kerujske nauk je sloæen iz bõæje beséde, to je, iz svetega pisma, ale iz Krístusovega in apostelnov nauka, in pa iz nauka ñerkve.

Vpr. Ktere déle kerujanskega nauka je
sosebno tréba vsakemu kristjanu vé-
dete in znate?

Odg. Te trí: 1) kaj de je tréba verze-
vate; 2) kaj upate; 3) kaj lubite;
to je,

I. Apostolsko vero.

II. Oqé naw.

III. Deset boæjih in pet ñerkveneh
zapoved.

IV. Sedem sveteh zakramentov.

V. Kerujansko praviqnost: vare se
hudaga, in store dobro.

I. O D V E R E.

Vpr. Kaj je vera katolewkega kristjana?

Odg. Vera katolewkega kristjana je bōæji nezasluzen dar, bōæja luq ve nas, po ktere vse terdno in zvésto verajemo, kar je Bog razodel, kar je Kristus uqil, kar so apostolne oznanévale, in kar sveta katolewka ñerkev veravata véléva, bode ve svetem pisme*) zapi-sano, ale nè.

*) Sveto pismo ima dva poglavitna déla, sveto pismo namreç starega in novega testamenta. Stare testament je iz 45 bukev: 1) petere Mojzesove buk-ve; 2) Jozva; 3) Sodníkov; 4) Rute; 5) qveteré bukke Kralev; 6) dvoje Kro-nike; 7) dvoje Ezdra (druge bukke Ez-dra se imenujejo tude bukke Nehemíja); 8) Tobíja; 9) Judite; 10) Estre; 11) Joba; 12) Psalmov; 13) Salomonoveh

Vpr. Zakaj pravemo, de je vera katolew-kega kristjana bœæji nezasluæen dar?

Odg. Zató, ker yløvek sam od sebe ne more veravate, kakor je tréba, ampak Bog mu dá iz zgola miloste to razsvetlene in to pomoç.

pregovorov ale pripoviste; 14) Pridgarja; 15) Vesóka ale velæka pêsem; 16) Modrost; 17) Siraha; 18) Prerokov; Izaija, Jeremíja, Baruha, Eñehiela, Daniela, Ozeja, Joela, Amoza, Abdíja, Jona, Miheja, Nahuma, Maba-kuka, Sofoníja, Ageja, Naharija, Malahíja; 19) dvoje Makabejñov.

Novega testamenta jih je 27. 1) Çve-tère evangeli: Ss. Matevæa, Marka, Luka in Janeza; 2) Apostelñov djane; 3) wtirnajst listov S. Ap. Pavla: 1 do Rimlanov, 2 do Korinñanov, 1 do Galañanov, 1 do Efexañov, 1 do Filip-ñanov, 1 do Kolowanov, 2 do Tesa-loniñanov, 2 do Timoteja, 1 do Tita, 1 do Filemona, 1 do Hebrejñov; 4) list S. Ap. Jakopa; 5) 2 lista S. Ap. Petra; 6) 3 liste S. Ap. Janeza; 7) list S. Ap. Judata; 8) Skrivno razodene S. Ap. Janeza. (Trid. 3bør. sej. 4.)

Vpr. Zakaj je tréba verevate, kar je Bog razodel?

Odg. Zató, ker je Bog večna resníŋa in neskončna modrost, ke ne more ne legate, ne golefate.

Vpr. Zakaj je tréba verevate, kar je Kristus uqil.

Odg. Zató, ker je Kristus bœŋji Sin, od nebœwkega Oqeta ke nam poslan, naw uqeník, ke je svoj nauk ze velikeme qudeœe in s' svøjim lastnem vstajeŋem poterdil.

Vpr. Zakaj je tréba verevate, kar so apostelne uqile?

Odg. Zató, ker so apostelne tisto oznanevale, kar jim je bil Kristus narouil, in so Kristusov nauk s' qudeœe poterdevale in zan svøjo krí prelile.

Vpr. Zakaj je tréba verevate, kar nam ŋerkev verevate veléva?

Odg. Zató, ker je Kristus zapovédal ŋerkev in ŋerkvene uqenike posluwate.

Kdor vas posluwa, on mene posluwa; — kdor pa nerkve ne posluwa, ta bode kakor nejevernak in oqiten gréwnak, prave Kristus a).

Vpr. Je zadoste le ve serne veravate, kar je Bog razodel, in kar nerkve veravate veléva?

Odg. Né zadoste, ampak je tréba 1.) vero tude ve djane pökazate, to je, po vere æivéte.

Kaj pomága, bratje moji! če kdo prave, de ima vero, dél pa nè? ale ga bo (sama) vera zamögla zveliqate? — Kakor je teló brez duwe mertvó, také je vera brez dobreh dél mertva, prave S. Ap. Jakop b).

2.) Per vsake perloxnoste, ako je tréba, za vero se obnawate, in se je nekole ne sramavate, ne zatajite je.

Ze vero ve serne se zadobí pravičnost; povédate pa ze besédo, tekne ke zveliqanu, prave S. Ap. Pavel c). — Kdor se mene sramúje, nega se bom

a) Luk. 10, 16. Mat 18, 17.

b) Jak. 2, 14. 26.

c) Riml. 10, 10.

tude jez sramoval. — Kdor pa mene pred ljudmi spozná, nega bom tude jez pred nebeškim Očetam spoznal, prave Kristus a).

Kdor se tedej svetega križa, svetih božjih službe, svetih zakramentov sramuje, itd., on se Kristusa sramuje.

Vpr. Je vera za zveličanu potrebna?

Odg. Vera je vsakemu ulovéku za zveličanu potrebna, ker brez vere ne more Bogú dopasti b).

In Kristus pravi: Kdor ne veruje, bo pogubljen c).

Vpr. Kaj je ob kratkem tréba vsakemu ulovéku veravate?

Odg. Vsakemu ulovéku je ob kratkem tréba veravate:

1.) de je en Bog;

2.) de so tri božje osebe ena bitja in ene božje nature: Oče, Sin in S. Duh;

3.) de se je Bog Sin vlovéčil zato,

a) Luk. 9, 26. Mat. 10, 32.

b) Hebr. 11, 6.

c) Mark. 16, 16.

† de nas je s' svojo smartjo na križ
od večnega pogublena odrévil, in
nam večno živlene zadobil;

4.) de je ulovéuka duša neumerjoča;

5.) de bo Bog vsakega ulovéka po svoji
večne pravice sodil, dobre za več-
nem zveličanjem daroval; hudobne
pa za večnem terplenem utrafeval;

6.) de je gnada božja vsem potrebna,
in de se brez ne ne more neč do-
brega storiti za večno živlene.

Vpr. Kje najdemo ob kratkem, kar je
tréba veravate?

Odg. Kar je tréba veravata, najdemo
ob kratkem v apostolske vere.

Vpr. Povej apostolsko vero.

Odg. Verajem v Bogá Očeta vsega-
mogoučnega, stvarneka nebes in zem-
le, in v Jezusa Kristusa Sina nega
edinega, Gospoda našega, ktere je
spouet bil od svetega Duhá, rojen
iz Marije Devíne, terpel pod Pon-
tjem Pilatom, križan bil, umrl in
v grob položen; vstal pred pekel;

tretji dan od smerte vstal, v nebesa wel, sedí na desniġe Bogá Očeta vsegamogounega; od ondod bo perwel sodit æive in mertve. Verejem ve svetega Duhá, sveto katolewko ŋerkav, gmajno svetníkov, odpuyene gréhov, vstajene æivota, in večno æivlene. Amen.

Vpr. Zakaj pravamo té vere apostolska vera?

Odg. Zató, ker so jo apostelne uyile.

Razkladane apostolske vere.

1. Verejem ve Bogá Očeta vsegamogounega, stvárneka nebes in zemle.

a). Od Bogá, in bōæjih lastnóst.

Vpr. Koleko je bogóv?

Odg. En sam Bog je.

Vpr. Kaj je Bog?

Odg. Bog je sam od sebe neskončno popolnoma bitje.

Vpr. Zamoremo Bogá popolnoma poznate?

Odg. Ne zamoremo; ampak le nekoliko ga zdej poznamo.

Vpr. Kedaj ga bomo bol popolnoma poznali?

Odg. Ve prihodnem, veuam æivljenja, kjer bomo ænim sklénene ga veuho lubile in brez konja væiyale.

Zdej poznám le nekoliko; pøtlej pa bom poznal, kakor sem poznan, prave S. Ap. Pavel a). In S. Janez: Takrat mu bomo enake; zakaj videla ga bomo, kakor je b).

Ta vesela nauk naj nas na svête tolaæe, in ke svetoste pergana; ker brez svetoste ne bo nobeden Bogá gledal c).

Vpr. Ktereh lastností bøæjih nam je zdej posebno védatz tréba?

Odg. Téh: 1.) Bog je veuën; né nekole zaqel, in ne bo nekole inehal bite.

a) 1. Kor. 13, 12.

b) 1. Jan. 3, 2. c) Hebr. 12, 14.

Prej-kakor so bali hribje, in prej, kakor sta bila zemlja in svét, se tí, o Bog, od vékome do vékome... Tav-æant lét je pred teboj, kakor vÿerejwan dan, ke je menúl a).

Per Boge né neq preteyena, neq perhodnaga; vse le 3dej je per nem.

2.) Bog je qist dúh: ima neskønyno popolnoma pamet, in vso sveto volo, telesa pa nè.

Dúh je Bog; torej ktera ga molejo, naj ga ve duha in ve resniqa molejo, prave Jezus b).

3.) Bog je vsegavedoq: vse vé ve nebesah in na zemle, preteyeno, perhodno in sedane; tude nawe nar skrivnawe misle in æele vé, in ga torej ne moremo golesate, ale mukaj zakrite.

Gospod, tí me skuwaw in poznaw; tí véw, qe sedím ale stojim: od deleq vse mõe misle poznaw c).

4.) Bog je neskønyno moder; vse takó oberne, kakor je nar bole.

a) Ps. 89, 2. b) Jan. 4, 24.

c) Ps. 138, 2-3.

Gospod! kakó zale in lépe so
tvøje déla! vse se modro napravel a).
O globočina bogastva bøje modro-
ste in negove védnosti! kakó ne-
zapopadljiva so sklepe negove! kakó
nepresledljive pota negove! kdo je Go-
spodove misle pregledal? kdo je negov
svétnek bil? b).

5.) Bog je vsëgamogouen; nebó in zem-
lo, in vse raúí je iz nëj stvaril, in
vse gamore, kar hoqe.

Bogú në nëj nemogouë, je djal
angel Gabriel Marií c). Rekel je Bog:
Bode svetloba, in svetloba je bela d).

6.) Bog je vsëgaprijëjou; povsod je va
nebesih in na zemle, vse raúí so
pred nim.

Ale se more kdo va kakem skriv-
nem kraji takó skrite, de ba ga jez ne
videl? prave Gospod. Ale ne napolnem
jez nebes in zemle? prave Gospod e). —
Kam qem ite spred tvøjiga Duha? ale
kam bexate spred tvøjiga oblúja? Qe
grem va nebó, se tí va nem; qe grem

a) Ps. 103, 24. b) Riml. 11, 33-34.

c) Luk. 1, 37. d) 1. Mojz. 1, 3.

e) Jer. 23, 24.

pod zemlo, se tude dōle. Če ba tude kakor tuj pred zarejo vstal, zletel in se zad za morje skril, tude tje ba me tvoja roka pelala, in desniņa tvoja deržala. Tar pravem: Morebite ba me tema zakrila. Pa tude nou je okole tebe svetloba; ker tema te né tema; nou te je kakor dan svetla; kakor svetloba, takó te je tema a). — In Jezus prave: kedar kaj dōbraga dēlaw, ye vbo-gajme dajew, ye molew, ale se postew, ne dēlaj téga očitno zató, de ba te ljudje videle in hvalile, ampak na skrivnem dēlaj dobro, in nebewke ōye, ke vide tude ve skrivno, te bo povernil. — Ta resniņa nas tolaxe ve terplene in ve skuwnavah, in nas vare ve gréh.

7.) Bog je neskownyno svet; vse dobro hoje in lube; vsak gréh pa neskownyno stude in sovraæe.

Svete bodete, ker sam jez svet, prave Gospod b).

8.) Bog je neskownyno resniŋen in zvést; kar oblube, storí, in kar æuga, spolne; ne more ne legate, ne golefate.

Bog né kakor ūlōvek, de ba legal,

a) Ps. 138, 7-12. b) 3. Moj3. 19, 2.

ne kakor ulovéuके sín, de ba se kesal. Ale ne bo storil, kar reče? ale ne bo spolnil, kar govori? a).

g.) Bog je nespremenlev; od vékome do vékome je védno enak. Jez sam Gospod, prave, in se ne spremaním b).

ic.) Bog je neskončno dober, ne le sam na sebe, ampak tudi vsám stvarém. Vse dobro imamo le od nega.

Le sam Bog je dober, prave Jezus c) — Hvalite Gospoda, ker je dobrotlev Gospod d). — Kaj imaw, o ulowek? kaj nése prejel? če se pa prejel, kaj se hvalaw, kakor de ba ne bil prejel? prave S. Ap. Pavel e).

Bog je neskončno dober; pa njegova dobrótlevost je vselej modra, sveta in pravična, če tudi mi ne vémo in ne spoznamo: uloweka, če se nam tudi velika zdí, je velikrat nespametna, in bolj slabost kakor dobrótlevost. Postavam, qase se starwem otrone preveq smilejo, jim vse perpušte; kar počele: in nekteře ulowek je takó do-

a) 4. Mojz. 23, 19 b) Malah. 3, 6.

c) Luk. 18, 19. d) Ps. 134, 3.

e) 1. Kor. 4, 7.

brega ale mehkega sarná, de ne more nekomur neq odreze, tude nelo nespa-
metneh rají nè. To je slabost; ve Bo-
ge take né. Bog je vselej dober, in ne-
skønyno bol, kakor zamoremo zapo-
paste, qe nam tude terplene in nesre-
qe powle. Noben oqe né svojimu otróku
takó dober, kakor Bog nam; pa svet
in moder je tude vselej: zatorej mora-
mo x'negovo previdnostjo vselej zado-
volne bite, in van 3' otroujo lubez-
najo upate.

11.) Bog je neskønyno usmilen: nam
odpuja vse naše gréhe, qe se jih
rasniqno kasamo in spokoremo.

Usmile se me, o Bog, po svojim
velikem usmilene. a) — Kakor se oqe
usmilva svojih otrók, takó se usmilva
Gospod tisteh, ktere se ga boje b).

Naj tedej ne obupa noben gréw-
nek, ker je brezskønyno usmilene bo-
xje. —

12.) Bog je neskønyno praviqan; vse
dobro in vse húdo po zasluženju pla-
quje.

Boxje déla so popolnoma, in vse

a) Ps. 50, 1. b) Ps. 102.

negove pota pravíqne sklepe. Bog je zvést in brez vse hudobíje, pravíqen in ravnega serhá a). — Tí pa se nabiraw po svøjim oterpnenem in nespokornem serhá jeze zaklade za dan jeze in razodena pravíqne sodbé bøæje, ke bo povernil vsakemu po negovam djane, prave S. Ap. Pavel b).

Boj se kravíqne gréwnék bøæje pravíqne! boj se, ktere svøjiga bliænega zatiraw in mu krivíqo délaw, Bog te bo utrafal! Praviqne pa, in ktere po nedolænem terpiw, misle, de bo yas perwel, ko te bo Bog popolnoma pravíqo storil. —

Bog je tedej popolnoma, in nekogér in nobene razí ne potrebuje. Pa deseravno nobene razí ne potrebuje, vender hoqe, de mu vse stvarí sluæejo. In ker to od nas hoqe, hoqe zavol nas, ne zavol sebe; ker se takó zvelíqane sluæemo. Nemu nawa hudobíja neq ne wkodeje, in nawa svetost neq ne pomaga. Človek le sam sebe wkodeje s' svøjo hudobijo, in s' svøjo qednostjo sam sebe pomága. Bøæja yast pa ostane, ale nas zvelíqa, ale po-

a) 5. Moj3. 32, 4. b) Riml. 2, 5-6.

gubí. Nad obojima, nad zvelíqanema in pogublenema kaže Bog svôjo vsega-mogounost, svetost in pravíno. Takó uqí s. pismo: » Če grawíw, kogá mu wkodvaw? prave Job, in če se mno-æejo tvôje hudobíje, kogá mu æalega storíw? Pa tude, če práv délaw, kaj mu daw? ale kaj prejme iz tvôjih rok? Le qlovéku tvôje enakoste wkodva tvô-ja hudobíja, in qlovéwkemu sinu po-mága tvôja pravína a). In S. Ap. Pa-vel prave: Bog nekoger ne potrebuje; ker le on dá vsem æivlene, díh in vse b).

b). Od svete trojíne.

Vpr. Koleko je bœæjih perwon?

Odg. Trí bœæje perwone so: Bog Oqe, Sin in S. Duh.

Vpr. Je Oqe, Sin in S. Duh prave Bog?

Odg. Oqe, Sin in S. Duh je prave Bog.

Vpr. Ale néso po tém takem trije bo-góvje?

Odg. Néso, ampak le en sam Bog je, ker imajo vse trí bœæje perwone eno

a) Job. 35, 6-8. b) Ap. dj. 17, 25.

samo bœxjo natoro énarjeh lastnóst
in popolnamast.

Vpr. Kakó vémo, de so trí bœxje per-
wone?

Odg. Iz svetêga pisma, in iz naúka kato-
leške ñerkve vémo, de so trí bœxje
perwone: 1.) iz s. pisma: Kó je Je-
zus keruœen bil, je wel iz réke, in
lej nebó se je odperlo in bœxji Duh
je parwel nan ve podoba golóba, in
glas za nebes rekoœ: To je moj lub
Sin, nad nim imam dopadajene a).
Tukej so trí bœxje perwone: Bog
Oœe, Sin in S. Duh. —

Jezus je rekœl svœjim apostelnam:
Pojdete po vsem svête, in uœíte vse
ludstva, in keruœujte jih ve imene Oœe-
ta, Sina in S. Duha b). In

2.) ñerkev uœí, kar svete œkof Atanazi
prave: Katoleœka vera je, de edinaga
Bogá ve trojîœe, in trojîœo ve edinosti
œastemó... Druga je perwona Oœeta,
druga Sinú, druga S. Duhá; pa Oœe,

a) Mat. 3, 16-17.

b) Mat. 28, 19.

in Sin, in S. Duh so en Bog enake
časti in enako večnega veličastva.

Vpr. Kakó vémo, de je tude Sin in
S. Duh prave Bog, kakor Oče?

Odg. To vémo tude iz svetega pisma in
iz nauka katoliške cerkve.

1.) Sin in S. Duh imata bōenje bitje
in bōejo natoro, kakor Bog Oče.

Vse tri peršone so enake, so le eno.

Jez in Oče sva eno. — Kdor me-
ne vidi, vidi tude Očeta, prave Kri-
stus a). — In S. Atanazi uči: Oče je
Bog, Sin je Bog, S. Duh je Bog; pa
vender néso trije bogóvj, ampak en
sam Bog je.

2.) Sin in S. Duh imata bōenje last-
noste, sta večna, vsegamogouna, vse-
gapičejoua, vsegavedoua, kakor Bog
Oče. Vse te lastnosti pa so le bōenje
lastnosti.

Prej, ko je Abraham bil, sem Jez,
prave Kristus. — Vse rači je on stva-
ril. Vse je védel, kaj je ve ulovéke b).
S. Duh pa pregléda vse globočine

a) Jan. 10, 30. 14, 9.

b) Jan. 8, 58. 1, 3. 2, 25.

bøæje. — Nobeden ne vé, kaj je vé Boge, kakor le sam Duh bøæji a). In S. Atanazi prave: Véyen je Øqe, véyen je Sin, véyen S. Duh, in vander néso trije véyne, ampak le en sam je véyen. Takó je tude vsegamogouen Øqe, vsegamogouen Sin, vsegamogouen S. Duh, in vander néso trije vsegamogoune, ampak le en sam je vsegamogouen.

3.) Sina in S. Duhá imenuje sveto pismo naravno Bogá, kakor Oqeta.

Od začetka je bela beséda (Kristus, Sin bøæji), in beséda je bela per Boge, in Bog je bela beséda b). — (Kristus) je Bog, vékome qeyen c). — Zakaj je satan zapelal tvøje sarnø, de se svætemu Duhu legal? Ne qlovéku, ampak Bogú se legal, je djal Pæter Ananiju d). — Ale ne véste, de so udje vawe tempel bøæji, in de Duh bøæji vé vas prebiva? e). Tempelna néma drug, ampak le sam Bog. In S. Atanazi uqí: Øqe je Bog, Sin je Bog, in S. Duh

a) 1. Kor. 2, 10-11.

b) Jan. 1, 1.

c) Riml. 9, 5. d) Ap. dj. 5, 3-7.

e) 1. Kor. 6, 19.

je Bog, in vender néso trije bogovje, ampak le en sam Bog je.

4.) Sin in S. Duh sta stvarneka in ohranika sveta in gnad dajavnja, kakor Bog Oue.

Moj Oue dozdej déla (ohrane in vlada svét) in jez délam, je djál Jezus Judam. Kakor Oue obudí mertve in oæiví, takó jih tude Sin oæiví, ktere hoqe. a) — Gnada Gospoda našega Jezusa Kristusa bode že vame vseme, Amen, prave S. Ap. Pavel. b) — S. Duh déla ve vsah vse. c) — In S. Atanazi prave: Oue je Gospod, Sin je Gospod, S. Duh je Gospod, in vender néso trije, temuq le en sam Gospod je.

5.) Tude Sinu in S. Duhu gre bœæja hvala in qast, kakor Ouetu.

Vse naj Sina qaste kakor Oqueta d). Vse angelqe naj ga molejo e). In katolewka rjerkev mole vsak dan: Qast bode Bogú Ouetu, Sinu in S. Duhu.

a) Jan. 5, 17. 21. b) 1. Tesal. 3, 8.

c) 1. Kor. 12, 1-11.

d) Jan. 5, 23.

e) Hebr. 1, 6.

Ta yast gre le Bogú, in nekomur drugemu nè. Samega Bogá gre molite.

Po tém tedej vémo, de sta Sin in S. Duh kakor Oue prave Bog, in vse trije so le eno, to je, trí perwone, en sam Bog.

Vpr. Ale je kak razlocek med tréme bœjime perwoname?

Odg. Med tréme bœjime perwoname je sam ta razlocek: 1) de je Bog Oue sam od sebe od vékome; 2) de je Bog Sin ze Oqeta od vékome røjen; in 3) de S. Duh ze Oqeta in Sinú ze obeju kmale od vékome izhaja. Sajer pa né nobena bœja perwona ne starejwe, ne modrejwe, ne mogounewe.

S. Atanazi uqi: Oue né od neko-ger røjen, ne stvarjen; Sin je samo ze Oqeta, ne stvarjen, ampak røjen; S. Duh je ze Oqeta in Sina, ne stvarjen, ne røjen, ampak izhaja.

Vpr. Ktere déla perlastujemo vsake bœji perwone posebej?

Odg. Bogú Oqetu perlastujemo stvarjene, Sinu odrewene, in S. Duhu

posvečene svetá; deseravno gre vsem trém bŏæjim perwonam vse to.

Vpr. Kakó pravemo trém bŏæjim perwonam vsem kmale?

Odg. Sveta trojína jim pravemo.

Vpr. Ale zamoremo zapopaste te pre-svete skrivnost?

Odg. Ne moremo jih na tém svéte.

Vpr. Zakaj jih je tadej Bog razodel?

Odg. Zató, de vémo kdo nas je odré-wil in posvetil, in de Sina yastemo kakor Oŷeta, in S. Duhá kakor Oŷeta in Sina, ke smo keručene ve imena Bogá Oŷeta, Sina in S. Duhá.

Vpr. S' qim pokaæe katolewke kristjan vero ve sveto trojíno?

Odg. Ze znamnjem svetega krixa, kjer vse trí bŏæje perwone imenuje, kedar se zagnamna na qele, na usteh in perseh rekoq: Ve imena Bogá † Oŷeta, in Si † na, in S. Du † ha. Amen.

Vpr. Kaj we pokaæe katolewke kristjan ze znamnem svetega krixa?

Odg. Pokaæe tude swŏjo vero ve Kri-

stusa odraženika svetá, ke je za nas
na kriæz umerl, in na nem s' svojo
smertjo od veunega pogublena nas
odréwil.

c). Od stvarjena svetá.

Vpr. Kdo je nebó in zemlo, in vse
stváril?

Odg. Bog je nebó in zemlo, in vse
stvaril. Od začetka je stvaril
Bog nebó in zemlo a).

Vpr. Iz qesa je Bog vse stvaril?

Odg. Iz neq je Bog vse stvaril. Kar
hotel je, in bilo je vse.

Vpr. Kaj nam pové sveto pismo od
stvarjena svetá?

Odg. Sveto pismo nam pové, de je
Bog ve westeh dnéh vse reqi nare-
dil:

Parva dan je rekel Bog: Boda svet-
loba in — svetloba je bela; in je
loqil tamo od svetlobe, in naredil
nou in dan.

a) 1. Moj3. 1, 1.

Druga dan je djál Bog : Bode podnebjje ve sréde vód, in naj loue vóde od vód. In zgodilo se je takó. Né kaj vode je wlo ve oblake (so bele magle in oblake iæ ne); druga je bela na zemle; in ve sréde je bilo podnebjje.

Tretji dan je Bog zapovédal : Steje se voda (ke je bela we po vse zemle) ve en kraj, in suhota se perkaæe. In zgodilo se je takó. Bog je naredil morje, jezera, réke in potóke, in suho zemlo. Tuda je Gospod Bog ukazal, de naj zemla rodi mnoge zeleuja in dravesa, in de naj ima vsako svéje sème ve sebz. In zgodilo se je takó. Zemla je pognala mnoge zeleuja in sadovitne dravesa, in vsako je po svojim plemenz imélo svéje sème ve sebz.

Četerte dan je rekal Bog : Loue naj bodo na nebe, in naj louejo dan od dne, in naj bodo ve znamna, ve yase, ve dneve in léta; naj svétejo

na nebe, in naj razsvetlujejo zemlo. In zgodilo se je takó. Bog je naredil dvé velike luze, veçe, de svéte po dneve (solnje), in manwe, de svéte po noçe (luno), in zvézde.

Peta dan je rekel Bog: Naj rode vode æivale, in ptíne na zemle pod nebam. In Bog je stvaril ríbe, in vse mnoge æivale po vodàh, in vse ptíne mnogega plemena na zemle, in djal: Rastete in mnoæete se, in napolnite vode, in ptíne naj se mno-æejo na zemle.

Weste dan je djal Bog: Naj rodi zemla æivale mnogeh plemen, goveda in lézeçeno in zveríne mnogeh plemen. In zgodilo se je takó.

In poslednej je Gospod Bog weste dan stvaril tude ulovéka, de je gospodar vseh bœejih stvari na æemle. In vse, kar je Bog stvaril, je bilo popolnoma dobro.

Sedme dan je Bog pouíval, to je, nehal stvaríte in svét ohranil, in

ga ke svoji qaste in ke pridu svojih stvari obračal.

Vpr. Čemú je Bog svét stvaril?

Odg. Bog je ke svoji svete qaste in ke zveličanu svojih stvari svét stvaril. Bog je vse za se naredil, prave modre a).

Vpr. Ktere so nar imenitne stvari bōæje?

Odg. Angelne in pa qlovæk so nar imenitne stvari bōæje.

d). Od angelnov.

Vpr. Kaj so angelne?

Odg. Angelne so duhovje, ke imajo pamet in volo bol popolnoma od qlovéka.

Vpr. Zakaj je Bog angelne stvaril?

Odg. Zató, de ga spoznajo, ljubijo, molejo, de mu sluæajo, de ve Boga večno zveličane væivajo, in qlovéka varujejo.

a) Prig. 16, 4.

Hvalíte Gospoda ví vse angelne negove a). — Zavol tebe je ukazal angelnam svøjim varovate te na vseh tvøjih poteh b). — Glejte, de ne zanemujete kteraga téh manueh ; zakaj povém vam, de nih angelne ve nebesah védno gledajo obliúje mojiga Oúeta, ke je ve nebesah, prave Jezus c).

Tude angelne tadej, tí imenitne zveličane nebøwe duhovje, veliko večje od ulovéka imajo skerb za male, in za nas vse. Vesele se, če se gréwnek spreoberne, nawe prøwne in molitve Bogú darujejo, in po smerte jim bomo enake d). So tadej nawe perjatlé, in nas ljubajo. —

Vpr. Kakúne je Bog angelne stvaril?

Odg. Bog je angelne ve svøji svete gnade stvaril, in ze velikeme popolnamastme obdareval.

De je utvóilo angelnov nezmerno, nam sveto pismo pové, in jih imenuje angelne, arhangelne, moúí, gospostva, kerube, serafe, itd. Ve druæbo veliko tavæent angelnov

a) Ps. 102, 20. b) Ps. 90, 11.

c) Mat. 18, 10. d) Luk. 15, 7. Skriv. razod. 8, 3-4. Mat. 22, 30.

ste perule, prave S. Ap. Pavel vernam a). Prerok Daniel prave, de jih taveant in taveant Bogú sluæe, in desetkrat sto taveant in taveant jih je okola nega; to je, brez utevila; in Bogá hvalejo nou in dan brez pokoja rekoú: Svet, svet, svet se Gospod Bog! prave Izaija b). — Per svete mawe se perdrusemo angelnam, in kerubam in serafam, in vsem nebeuskem duhovam, in Bogá hvalemo, (ve predgovore).

Vpr. So vse angelne ve gnade bœji ostale?

Odg. Ne vse; ampak veliko angelnov je ze prevzetnostjo, nevojlivostjo, in ze nepokorjeno gnado bœjo zgubilo, in od Bogá zaveræenih belo, ktere zdej hudiæe imenujemo.

Lej tude negove sluæabneke néso stanovítne beli; ker tude per svojih angelneh je hudobíjo najdel c). — Bog tude angelnam, ktere so grewile, né perzanesel, ampak jih je s' peklenške-

a) Hebr. 12, 22.

b) Dan. 7, 10. Izai. 6, 3.

c) Job. 4, 18.

ma vervmí ve pek el potegníl^a, jih ječe-
te dal, in za sodb o hranite a).

e). O d ųlovéka.

Vpr. Zakaj je Bog ųlovéka stvaril?

Odg. Bog je ųlovéka zató stvaril, de naj
Bogá spozná, lube, mole, mu sluæe,
de naj mu bo pokoren, in de veyno
zveliqane doseæe.

Vpr. Iz koleko dél je ųlovek?

Odg. ųlovek je iz dvéh dél, iz tele-
sa in iz neumerjone duwe.

Vpr. Kakwnega je Bog ųlovéka stvaril?

Odg. Bog je ųlovéka ve svøji svete
gnade po svøji podobe stvaril. Bog
je ųlovéka po svøji podobe
stvaril. Po bøæji podobe ga
je naredil b).

Vpr. Je Bog duwo ale teló ųlovéwko
po svøji podobe stvaril?

Odg. Duwo ųlovéwko je Bog po svøji
podobe stvaril.

a) 2. Petr, 2, 4.

b) 1. Moj3. 1, 27.

Vpr. Kaj hoče to reči, da je Bog človeka po svoji podobi stvaril?

Odg. To hoče reči, da ima človek od Boga pamet in prosto voljo, božjo podobo.

Vpr. Iz koga je Bog človeka stvaril?

Odg. Teló človeško je Bog iz zemle stvaril, iz zemelne prsti ga je naredil, in vanj dušo dal, in takó je človek živa stvar bil a).

Vpr. Zakaj je Bog človeško teló iz zemle naredil?

Odg. Zató, da naj človek pomne, iz koga de je, in naj vé, da mu je zemlja dane kràj, kjer naj Bogú povernjeno in zvesto služi, in se zavzno zveljavne perpravla.

Vpr. Kdo je bil prvi človek na zemlji?

Odg. Adam, in njegova žena Eva, prvi starši vseh ljudi, sta bila prvi človeka na zemlji.

Evo je Bog iz rebra Adamovega stvaril. Rekel je Bog: Né dobro, da je

a) 1. Moj3. 2, 7.

človek sam. Naredímo mu pomoč njegove enake. In ko je Adam bil zaspal, je vzel Bog eno rebro iz nega, in je človek stvaril. In ko jo je Adam zagledal, je djal: To je zdej mesó mojiga mesa, in kost moja kostí. Zatorej bo človek očeta in mater zapustil, in se s svojo ženo drže. — Kar je tedaj Bog zvečal, človek ne razdiraj, prava Kristus a).

Vpr. Kam je djal Bog naše prve staršev, ke jih je bil stvaril?

Odg. Bog je naše prve staršev, ktere je bil stvaril, ve silno lep in perjeten kraj djal, kteremu se raj prave.

Zasadil pa je Gospod Bog raj ve Eden prote jutru, kamur je djal človeka, kterega je bil naredil. In Gospod Bog dá iz zemle raste vse mnogo sadje lepó videte, in perjetno jeste; tude drevó živlena na srede raja, in drevó spoznana dobrega in hudega b).

Vpr. Kakó se je našim prvim staršem ve raji godílo?

a) 1. Moj3. 2, 18-25. Mat. 19, 6.

b) 1. Moj3. 2, 8-9.

Odg. Neizrečeno srečna so bili naša
prva starša v raji:

- 1.) Ker so bili v posebno velike gna-
de bōxji, in nedolčne kakor angel-
ne, po umu razsvetlene in po volji
vse ke dobremu nagnene, so torej
Boga práv poznale in ljubile, in ta-
kó mirne in vesele bili.
- 2.) Vse rači so jim bele pokorne, in
nobenih težav in bolézni néso po-
znale.
- 3.) Na dušo so bili neumerjone, in po
bōxji dobrote in po sade živlena
tude na telesu. In
- 4.) tude telesnih nedolčnih perjet-
nost so toleko iméle, kolekor je uo-
véku na tém svéte iméte mogoče.

Malo pod angelne se ga pomar-
wal, s' uastjo in slavo ga obdal; uez
déla svojih rok se ga postavil. Vse se
dal pod negovo oblast, ovne in gove-
da, in divje zverine, ptice pod ne-
bam in ríbe morjá, prave David a).

a) Ps. 8, 6-9.

f.) O d b o æ j e p r e v i d n o s t e .

Vpr. Kdo ohranè vse, kar je stvarjenega?

Odg. Bog ohranè vse stvarjene reči.

Vpr. Ale Bog tudi vse reči práv obrača?

Odg. Vse reči práv obrača Bog.

Vpr. Ale Bog vsako tudi majhno reč ohranè in práv obrača?

Odg. Vsako veliko in majhno reč Bog ohranè in práv obrača, ker nobena stvar ne more sama sebe ohraniti in práv obračati.

Vse lasje so vam šetète, prave Kristus a). — Vse (æivale) čakajo tebe, de jim daw jèste ob svojim časè. Ko jim daw, pobirajo; ko svojo rokó odprew, so vse že dobrotama napolnene. Če se pa od njih obernew, so omotne, jim diha vzamew, obnemagajo, in se ve prah svoj vernejo b). — Ve Boge æivemo, se giblemo, in smo c). — (Dne védno déla (ohranè, in vse vlada) d). Bogú né neč teækega.

a) Mat. 10, 30. b) Ps. 103, 27-29.

c) Ap. dj. 17, 28. d) Jan. 5, 17.

Vpr. Čemú ohrane in obrača Bog vse?

Odg. Bog ohrane in obrača vse ke
svōji svēte qaste in ke našemu zve-
ličanju.

Kdo bi vā terplena, vā stiske, in
védno vā Bogá ne zaupal, ker je Bog
neskončno debrotlav, moder in svet,
in vsegamogouen, in se brez njegove
vole ne more neč zgoditi?

De Bog za ves svēt, in za vsako
stvar skerbí, spričuje tudi vsa natōra
če hojemo le kolekaj premislek. Véd-
no, lep red je vā vseh rečeh, kar
svēt stoji. Vse natōrske moči ostane-
jo, in ena druge pomagajo. Vse živi,
se postara, se spet ponavla, neč se
vā natōre ne zgubi; zgine in spet prí-
de na dan zdej vā ene, zdej vā dru-
ge podobe. Vse želeuja, drevesa, živa-
le rastejo, se množejo, minejo, in se
spet enake rode. Za zimo príde spom-
lad, za spomladejo léto, jesen, in spet
zima. — Posebno pa Bog za človeka
skerbí, kar med vsame bōžjime do-
brotame dar vere nar bolj pokaže. — In
naj vsak svōje živlene premisle,
gotovo bo videl nad seboj bōžjo
skerb in ljubezen. Bog človeka ne za-
pusti. Ale more čena pozabiti svōjiga

otrōka, de ba se ga ne usmilela? in
ue ba ga tude ōna pozabila, jez tebe
vender ne bom pozabil, prave Bog a).
Torej, zgrožite vso svōjo skerb nemu,
ker on za vas skerbí, prave S. Ap. Pe-
ter b).

Vpr. Kakó pravemo té bōæji lastnosti?

Odg. Bōæja previdnost ji pravemo.

Vpr. Zakaj perpustí sveta in dobrotla-
va bōæja previdnost gréh na svéte?

Odg. Zató, de ūlōvek po bōæji mo-
droste in pravíne s' prosto volo do-
bro ale pa hudo, kar hoje, déla,
in se takó ale veyno zveliqane, ale
pa veyno pogublene zasluæe.

Bog je pred te postavil vodo in
ogen, primew, za kar ūew. Pred ūlo-
vékam je æivlene in smert, dobro in
hudo; dá se mu, kar se izvole; zakaj
velika je bōæja modróst c).

Vpr. Zakaj perpustí vsegamogouna in
lubezníva bōæja previdnost druge
nesreçe na svéte?

a) Izai. 49, 14. b) 1. Petr. 5, 7.

c) Pridg. 15, 17-18.

Odg. **3**ató, de ima ȳľovek perľoŕnost
ve vseh okoleȳenah svøjiga æivlena
pravo zvestøbo in ľubežen do Bogá
in do bliŕnega pokazate, in sam se-
be ve vsem dobrem vadete in posku-
sate.

Časne nesreče vé bøŕja previd-
nost vselej ke dobremu obrnite, ȳe
tude mí ne vémo; in veȳ dël so nam
bol ke veȳnemu zveličanu, kakor pa
sreče. Kakor zlató ve peče, takó in
we bol se ȳľovek ve nesreče in ve nad-
logah pokaxe, kakwen de je, in koleko
velá, prave S. Ap. Pøter a). — Koger
Bog ľube, ga tepe. — Kakor sinovam
se vam Bog ponúja; zakaj kteraga si-
na paȳ ne svarí øqe? prave S. Ap.
Pavel b). — Veselite se, de ste deľeŕne
terplena Kristusovega, de se boste tu-
de ob razodene negove ȳastí veselile. —
Tude Kristus je terpel, in vam izgled
zapustil, de po negoveh stopinah ho-
díte c).

a) 1. Petr. 1, 7.

b) Hebr. 12, 6-7.

c) 1. Petr. 4, 13. 2, 21.

g.) Od izvirnega ale pōjerbana
nega gréha.

Vpr. Je ūlovek Bogú zmirej zvést in
pokoren bil?

Odg. Né bil, temuŕ æe perva ūlové-
ka Adam in Eva sta bela Bogú ne-
pokorna.

Vpr. Kakó sta bela Adam in Eva Bo-
gú nepokorna?

Odg. Sad, kterega je jima Bog jéste
bil prepovédal, sta ve raji jédla,
in takó grawíla.

Gospod Bog zapové ūlovéku rekoŕ:
Od vsega drevja jēj po verta: od dre-
vesa pa spoznana dobrega in hudega
ne jēj; zakaj ktere dan bow téga jé-
del, bow smerte vmarl a).

Vpr. Kdo je bil Adama in Evo ve gréh
zapelal?

Odg. Kaŕa, hudiŕ namreŕ ve nene
podobe, ji je bela zapelala.

Rekla je kaŕa æene: Zakaj vama je
Bog vse sadje ve raji jéste prepovédal?

a) 1. Moj3. 2, 16-17.

Žena odgovorí: Sadje po raji jéva: le samo od drevésa na sréde verta (od drevésa spoznana dobrega in hudega) nama je prepovédal jéste in se ga doteknite, de ne umerjeva. Kaya prave: Ne bosta ne umerla, ampak Bog vé, de kakor hitro ga bosta jédla, se vama bodo oúí odperle, in bosta kakor Bog védela dobro in hudo. Žena vide, de je dervó dobro videte, in sad lép in mikaven, vzame in jé, in dá tude svojímu moxu, in je tude jédel, in so se obéma oúí odperle ... in sta se bala in skrila a).

Vpr. Kaj jima je ta gréh ukodval?

Odg. Silno veliko jima je ukodval:

1.) Bøæjo gnado in nedolænost, in æ'nó ves mir in vso sreço sta zgubila.

2.) Ve bøæje prekletstvo sta padla.

3.) Nuna pamet je otemnéla, de Bogá nésta več práv spoznala, in pot zveliqana sta zgrewila. Tude nuna vola je bila popačena, hudobna, Bogú zoperna, in bol ke hudemu kakor

a) 1. Mojz. 3, 1-8.

ke dobremu nagnena. Bogú vsaga-
videjouemu sta se skrila.

4.) Teæko in plauno vést sta iméla,
Bogá nésta veý lubila, ampak se ga
le bala. (Kdor grawí, imá vse to po
gréhe.)

5.) Nuno teló, preý iz posebne bœæje
miloste kakor duwa neumerjoue,
je po gréhe umerjoue postalo.

6.) Iz raja, iz téga tolekan lépega in
presreynega kraja sta bela izgnana,
in od dravesa æivlena loyena. In

7.) gréha, in vse te tolekune nesreçe
nésta mœgla popravate, dolgá ne iz-
brisate in pogubleni odite, ampak
ve qedale veçe slepœto, hudœbo in
pogublene se je jima belo pogreze-
vate.

Bog reçe Adamu: ker se posluwal
glas svœje æene, in jédel od dravesa,
ke sam te bil prepovédal rekou: Ne
jéj od nega, prekieta bo zemla zavol
tebe; ze britkostjo se bow od nje æi-
vel vse svœje æive dní. Tarne in osat
te bo rodila: polsko zele bow jédel;

s' potam ve obraze bow jédel krah,
dokler se ve zemlo ne povernew, iz
ktere se vzet; zakaj perst se, in perst
bow ... In Gospod Bog reče: Lejte!
Adam je, kakor nas ktere, de pozná
dobro in húdo. Zdej tedej, de roke ne
stegne, in od dravesa æivlena ne vza-
me, in vékoine ne æiví, ga Gospod
Bog izæene iz Edneskega varta obdélá-
vat zemlo, iz ktere je vzet. Izgnal je
tedež Adama, in postavél prote jutru
Edneskega raja kerube se uvigajouem
ognenem meqem varvat pota ke drá-
vesu æivlena a).

Vpr. So beli naše perva starve po téni
gréhe samo za se gréwneke, in Bo-
gú zoperne?

Odg. Ne le samo za se, ampak tude
mí vse æ'níme. Vse smo ve Adama
grewile, smo otrone bœje jeze in
veynega pogublena vrédna. Vse smo
od svojih perva starvev gréh, gréw-
no natoro, in vse prestraune gréha
nastopke ve rojstve prejele.

Vpr. Kakó pravemo tému gréhu?

a) 1. Moj3. 3, 17-24.

Odg. Izvirne ale pojerbane gréh mu pravemo.

Vpr. Zakaj mu takó pravemo?

Odg. Zató, ker iz Adama ve nas vse izvira, in ga za nim jerbamo.

Pred gréham je bil yløvek, kakor dobro dervó ve raji bøæjim; po gréhe pa je kakor hudøbno, strupeno, bøæji jeze podveræeno, prekleto, ve veuno pogublene odloeno dervó postal, vréden iz raja bøæjiga veræen bite. Ter ne le sam Adam, ampak tuda mí vse negove otrøne, negove natore, smo po nem hudøbne, strupene drvesa. In ravno zató, ker smo po Adamu in iz nega vse spayene in hudøbne, je pojerbane gréh tuda naw lasten gréh. In ta gréh, to hudøbijo imajo æe otrøne od zaøetka ve sebe, deserravno se per nih we ne razodéva. Ravno kakor ima, postavem, koprivno zerno ve sebe æe vse lastnoste, ktere se pøtlej na koprive pokaæejo, imá tude vsak yløvek æe od zaøetka ve sebe vso gréwno natoro in hudøbo, ktera ga Bogú zopernega in veunega zveliqana nevrédnega déla. Takó je Adam nam vsam bøæje prekletstvo na glavo navlékel. Téga nas uqí bøæje razodene.

Vpr. Je nam pojerbane gréh tedej veliko wkodval?

Odg. Grōžno veliko nam je wkodval na duwe in na telese.

Vpr. Kaj nam je na duwe wkodval?

Odg. Na duwe nam je ta gréh wkodval;

1.) Ob gnado, perjaznost in lubezan bōæjo nas je perpravel, in veqnega pogublena vrédne storil.

2.) Naw um in nawo pamet je otémnil in oslépil, de po svōji per stvarjene od Bogá dane mōwe Bogá in veqne resniqe ne moremo veq práv spoznate.

3.) Nawo volo je hudōbno in Bogú zoperno naredil, po ktere smo gréwnake veqne jēze bōæje vrédne.

Vpr. Kaj nam je ta gréh na telese wkodval?

Odg. Na telese nam je wkodval, ker nam je toleko bolézn, nadlog, nesrey in terplena, in qasno in veqno smert naklōnil.

Be Adam in mí ne beli grawile, be beli tude na æivote kakor na duwe po bœæji miloste in po sade æivlena neumerjone ostale. Po enem ulovéke je perwel gréh na svét, in po gréhe smert; in takó je smert ve vse ludi po nem perwla, ve kterem so vse grawile, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Ale se né mogel noben ulovek iz téga gréha in iz negovih nastopkov sam pomagata?

Odg. Né se mogel nikdar, ampak ve vedale vece pogublene se mu je balo pogrezevata. Le sam Bog mu je mogel pomagata.

Vpr. Je Bog gréwnega ulovéka, kakor prevzetne angelne vecno zavergel?

Odg. Né, ampak mu je odrewnika in zveliqarja oblubil, ke se mu Kristus prave. Sad æenene bo kace glavo sterl, je djal Bog b).

Vpr. Nam je Bog odrewnika in zveliqarja tude poslal?

Odg. Poslal nam ga je svøjiga edine-

a) Riml. 5, 12. b) 1. Moj3. 3, 15.

ga Sina Jezusa Kristusa, ke se je okole 4000 lét po stvarjene svetá iz lubezne do nas ve dávíne Maríi vülovéuil, in po bœæji in ülovéuka natore na svéte bil.

Takó je Bog svét lubil, de je svøjiga ediniga Sina dal, de ne bo nobeden pogublen, ktere van vereje, ampak bo veyno æivlene imel a).

Vpr. Zakaj né Bog ülovéku odrewnika prenej po storjenem prvem gréhe poslal?

Odg. Zató, de je po svøji modrosti ülovéuka rod za tolekwnega dobrotneka perpravlal, in mu spoznate dal, kakó de ney ne zamore brez nega, in de be torej Bogú zan pøtlej tolekana bol hvaleæen bil,

Vpr. Je imel tude Jezus Kristus pojerbane gréh nad seboj?

Odg. Nobenaga gréha né imel, ker je naw odrewnik in zveliqar, prave Bog in ülovek.

a) Jan. 3, 16.

Vpr. Kakó se tadej zamoremo gréha znebita, dóbre spet bite, Bogú dopaste, od véynega prekletstva révne bite, in véyno æivlene doseqa?

Odg. Le po zaslužene in gnade svójjga odrevenika in Gospoda Jezusa Kristusa zamoremo vse to doseqa.

3dej né ney pogublena vrédnega nad tistene, ktere so ve Jezuse Kristuse, in po mesenih æelah ne æive, prave S. Ap. Pavel a). In Kristus sam prave: Brez mene ne morete ney storite b),

2.) In ve Jezusa Kristusa Sina nega edinaga, Gospoda nawega.

Vpr. Kdo je Jezus Kristus sam na sebe?

Odg. Jezus Kristus je sam na sebe:

1.) prave, edिनorojene Sin Bogá Očeta;

2.) prave Bog in prave člověk ukupé.

Vpr. Kdo je Jezus Kristus nam?

Odg. Nam je Jezus Kristus:

a) Riml. 7, 1. b) Jan. 15, 5.

- 1.) Pot, resniša in živlene; in to-
rej
- 2.) Odraženik in zveličar;
- 3.) Gospód, zapovednik in učenik;
- 4.) Srédnek, med Bogam in med
name;
- 5.) Sodnik vseh ľudí.

Vpr. Zakaj pravemo, da je Jezus Kri-
stus edinorojene Sin Bogá Očeta?

Odg. Zató, ker je on sam iz Bogá
Očeta od vékome rojen.

Vpr. Zakaj pravemo, da je prave Bog
in prave človek?

Odg. Zató, ker je po bōæji nature od
vékome; človeško pa je ve čase na
se vzel, in iz Marije devíne rojen
bil.

Vpr. Koleko natór imá tedej Bog
Sin?

Odg. Dvé, bōæjo in pa človeško.

Vpr. Koleko perwon imá?

Odg. Eno bōæjo, s' ktero je člo-
véško natóro zedinel.

Vpr. Koleko vol imá Bog Sin?

Odg. Dvé, boæjo in ųlovéwko. W u e!
æ e kakor je z hou em, ampak
kakor tí, je djal a.)

Vpr. Imá Kristus tadej pravo ųlovéw-
ko duwo?

Odg. Pravo ųlovéwko duwo imá.

Vpr. Je Bog Sin swøjimu nebeuwkemu
Ouetu ve vsem enak?

Odg. Kar Bog mu je ve vsem enak,
kar ųlowek pa mu né enak, ampak
je man.

Vpr. Zakaj se je Bog Sin vųlovéwil?

Odg. Zató, de nas je s' swøjjo smertjo
na kriæe od gréha in od veunega
pogublena odréwil, in nam veuno
zveliqane zadobil.

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naw pot?

Odg. Jezus Kristus je naw pot s' swøj-
jo smertjo in s' swøjim æivlenem.
S' swøjjo smertjo in s' swøjim vsta-
jenem nam je pot ve veuno æivlene
odperl; s' swøjim æivlenem pa po-

kazal, kakó æivímo, de kɛ Bogu pridemo.

Vpr. Kakó nam je Kristus resniŋa?

Odg. Resniŋa nam je s' svøjim svetem naúkam; ker nas le on Bogá pràv poznate, in vse kɛ namemu zveličanju potrebne resniŋe pràv uqí. Zatorej je on tuda luq vsakemu qlovéku na svéte.

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naše æivlene?

Odg. Jezus Kristus je naše æivlene:

1.) S' svøjo sveto gnado, s' ktero ve nas pravo vero, tɛrdno zaupane, in sveto lubežen oæivla, in nas od gréha, dušne smerte oqiujuje, in ve vsem dobrem vterjuje in ohrane.

2.) S' svøjim presvetem révnem telesom, ktero ve svetem obhajile prejmemo, de naše duše ve večno æivlene hranɛ in redí.

3.) S' svøjo vsegamogóqnostjo, kɛ nas je stvaril, nas æiví, in nas bo sodne

dan ke æivlenu obudil. Vse dobro prejmemo le po nem.

Takó nam je Kristus pot, resni-
nja in æivlene; nobeden ne pride ke
Ouetu drugač, kakor po nem a).

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naw od-
rauenik in zveliqar?

Odg. Naw odrauenik in zveliqar je,
ker nas je s' svojo smertjo od več-
nega pogublena odrévil, in nam več-
no zveliqane zadobil. Zató mu je Je-
zus (zveliqar) ime.

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naw Go-
spod in zapovedník?

Odg. Naw Gospod in zapovedník je,
ker je prave Bog in qlóvek, in imá
oblast zapovedevate vsem stvarém.

Torej je tudi kral: posebno tudi
kral in Gospod naweh serh, ktere
obrača po svoji svete vole. S e tí kral?
ga je vprawal Pilat; kral sem, mu
odgovorí Jezus b).

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naw uče-
ník?

a) Jan. 14, 6. b) Jan, 18, 37.

Odg. Naw učenik je, ker nam je svete evangeli oznanil, in nas we vèdno po svojih ñerkvenih učenikah veune resniqe uqi.

Ví me pravete Gospod in učenik, in práv pravete; zakaj to sam, e djál apostelnam a).

Vpr. Kakó je Kristus naw srédnek?

Odg. Naw srédnek je, ker se le po nem zamoremo in smémo ke Bogu obernite, ga za vse prosite, in ke Bogu prite.

En srédnek je med Bogam in ñlovékam, ñlovek Jezus Kristus b). Torej tude ñrkev sklépa vse svoje molitve in proune: Po Jezuse Kristuse Gospode nawem.

Vpr. Kakó je Jezus Kristus naw sodnik?

Odg. Naw sodnik je, ker mu je Bog We vso sodbo zroqil.

Vpr. Kakó we imenúje sveto písmo Jezusa Kristusa?

Odg. Sveto písmo ga tude we imenúje: Mesíja, ke je bil æe starem

a) Jan. 13, 13. b) Timot. 2, 4.

ouakam oblubljen; vikuaga mau-
naka, ke je za nas Bogú perjeten
dar opravil; dar, ker je za nas Bo-
gú Oqetu ve spravo darevan bil, in
se we védno ve nebesih in na na-
weh altarjih Bogú Oqetu za nas da-
rúje. Sam ta dar, in kar je ænim
sklénenega je Bogú perjeten, drug pa
nobeden ne. Jagne bœje, ke je
belo za nas na svetem kriæe dareva-
no, in gréhe svetá odjemle; Ema-
nuela (Bog za name), ker je ŋlo-
véwko natóro se svôjo bœjo per-
wono sklenil; svétnaka, ke nam
zveliqaven svet daje, krala mirú,
ker nam je prave mír iz nebes per-
nesel; besédo, po ktere je Bog
nam govoril; vogalnek, ker je
nan postavljena sveta bœja ŋerkav,
in upane vseh verneh. Tuda se ime-
núje Jezus Kristus ve svetem pisme
naw brat in perjatelj; vinska
tertá, ŋigar smo mí mladike; gla-
va, ŋigar smo mí udje; perve in

gadni, in védno æíva, to je, začetek in konec vseh rečí; pastír, ke naše duwe s' svøjim naukam in s' svetame zakramente pase in æiví; zdravník, ke naše duwe od pregréwnah strast in gob ozdravla, in od večne smerte otéva, itd.

Vpr. Kaj smo Jezusu Kristusu za vse te tolekune dobrote dolæní?

Odg. Vso qast in hvalo, ljubzen, pokorjeno, in večno zvestobo smo mu zató dolæní.

3.) Ktere je bil spočet od S. Duhá, rojen iz Marije devíne.

Vpr. Imá Jezus Kristus Očeta?

Odg. Kar Bog imá nebeškega Očeta, iz kterega je od vékome rojen, svøjiga očeta; kar, qløvek pa néma očeta.

Vpr. Né bil Joæef oče Jezusa Kristusa?

Odg. Joæef je bil le redník Jezusa Kristusa.

Vpr. Ima Jezus mater?

Odg. Kar Bog néma matere; kar vlovék pa imá izvoleno devinjo Marijo za mater, ktera ga je od S. Duha spočela, in ve Betlehemu rodila.

Vpr. Kdo je Marii devinje spočetje Jezusa Kristusa oznanil?

Odg. Angel Gabriel od Bogá ve mésto Najaret ke Marii devinje poslan ji je oznanil spočetje Jezusa Kristusa, odrešenika svetá.

Angel Gabriel Marijo devinjo perjazno pozdrave rekoč: Čevjena se, miloste polna, Gospod je s' teboj, æegnana se med æename. Marija to slišate se prestraš, in misle, kaj hove poménite to pozdravlene. Angel pa reče: Ne boj se Marija; zakaj milost se najdla pred Bogam; lej, spočela boš, in sinú rodila, in Jezusa (zveličarja) ga imenevala; zakaj veleč bo on, in Sin nar viknega se mu poreče, in Gospod Bog mu bo dal sedee Davida negovega očeta, in bo kralaval ve hiše Jakopove večno, in ne bo konja negovemu kraljestvu. Marija prave: Kakó se more to zgodite? ... Angel ji

reue: Svete Duh bo ve te peruel, in moy nar vikuęa te bo obsenęala; zato rej se bo svetemu, kar bow rodila, Sin bōæji reklo. In lej tude Elizabeta, tvoja teta, je ve svoji staroste sinu spoęela... ker né Bogu nau nemogoęe. Marija odgovorí: Lej, dékla Gospodova sem, naj se me zgotí po tvoji beséde a).

Vpr. Kdo je prve zvédel spoęetje Sinu bōæjiga?

Odg. Elizabeta, teta Marije devine.

Marija je namreč wla obiskat svojo teto Elizabeto, in ko jo je pozdravala, je Elizabeta napolnena svetęa Duhā od vesela zavpila rekoč: Blagor te med æenane, in blažen je sad tvoјiga telesa! In, od kod je mene to, de pride mate moјiga Gospoda (odrawnika) ke mene? Blagor te, ke se veręala; zakaj spolmeno bo vse, kar te je od Gospoda povédano b).

Vpr. Kdo je druge zvédel spoęetje odrawnika svatá?

Odg. Joæef, æenen devine Marije.

Ker téh skrivnost we né védel,

a) Luk. 1, 28-38. b) Luk. 13, 39-45.

in je pravičen moæ bil, je mislel Marijo natihama zapustite. Ko je v téhi mislel bil, se mu angel bœji parkaæ in prave, Joæef, ne/ boj se vzeta Marije, æene svøje; zakaj kar je v né spoæeto, je od S. Duhá a).

Vpr. Komú je belo røjstvo Jezusa Kristusa oznaneno?

Odg. Røjstvo Jezusa Kristusa je belo oznaneno :

- 1.) Pastirjem po angele.
- 2.) Modrem vø jutrene deæele po zvêzda.
- 3.) Herodu in Jeruzalemlanam po modrah.
- 4.) Ludstvu vø tempelne po Simeone in Ane.

Ko je Jezus røjen bil, se je ønde angel bœji pastirjem parkazal, in bœja svetløba jih je obsvetila, in so se silno bale. In angel jim reçe: Ne bojte se; zakaj, lejte, veliko vesele vam oznanem, ke bo vsemu ludstvu. Netøj vam je røjen zveliqar, Kristus Gospod. In kmale se je pardruæelo ve-

a) Mat. 1, 20.

liko angelov, in so Bogá hvalile, rekoč: Čast bode Bogú na višavah, in mir dobrem ljudém na zemlji a).

Ko je bil Jezus rojen v Betlehemu na Judovskem ob časi kralja Heroda, lej, so modri peroti od jutra v Jeruzalem rekoč: Kje je rojen kralj Judov? Zakaj videli smo njegovo zvezdo na jutrovi, in smo ga našli peroti b).

Ko so bili pretekli dnevi očiščena Marije po Mojzesovi postavi, so nesli Jezusa v Jeruzalem Gospodu darovati. In lej, mož je bil v Jeruzalemu Simeon po imenu, pravičen in bogaboječ, čakal odrešenika božjega, in S. Duh je bil v nem. S. Duh mu je bil obljubil, da ne bo umrl prej, da bo videl Kristusa Gospodovega. V duhu (po nagibi S. Duha) je šel v tempel, ko so starši dete Jezusa prinesli — ga vzame na svoje naročje, Bogá časti in pravi: Zdej pusti Gospod svojega hlapca v miru (počivajte), ker so moji oči videli zveličane tvoje. Tudi Ana Fanuelova hči, vdova, stara 84 let, ki nišla iz tempelja, in nou in dan s' postam in za

a) Luk. 2, 8-18. b) Mat. 2, 1-3.

molitvejo Bogú slušala, je perula tisto uro zraven, ga spoznala, in od nega praveła vsem, ktere so izraelskega odrešena čakale a).

Vpr. Kaj se je zgodilo po oznanenem rojstvu Jezusa Kristusa?

Odg. Po oznanenem rojstvu Jezusa Kristusa so

- 1.) pastirji prenej perule gledat in molet, kar jim je bil angel oznanil;
- 2.) Kristus je osme dan po (stare) postave obrežan, in Jezus imenovan bil;
- 3.) modre od jutra so ga perule molet, in mu zlata, kadila in mire darovat;
- 4.) Herod ga je iskal umoriti, in Jezus je na Egiptovsko zbežal;
- 5.) po Herodove smerti pa je bil v Nazaret ponesen in onde zrejen.

Kral Herod je bil modrem naročil, de ko najdejo Kristusa, naj se k nemu vernejo, de ga bo tude on molet vel. Ale angel je modrem povedal,

a) Luk. 2, 22-39.

de ga Herod umoríte mísle, in zato so se po drugem pote domú vernila. Herod pa, ko je videl, de je zanežan, se razsrdí in ukæe veliko otrók tam pomorite; ker je ménil, de bo med níme tudi Kristus. Ale angel je Joæefu zapovedal ze détetam na Egiptovsko beæate, in je storil takó; je vstal, vzel déte in mater njegovo, in béæal na Egiptovsko, in onde bil do smerte Herodove a).

Vpr. Kaj vémo od Kristusove mladosti?

Odg. Vémo, 1.) de je dvanajst lét star s' svojime starwe na praznek ve Jeruzalem bil vel, in onde zastal; po tréh dnéh pa ve tempelne med uqónike bil najden, ktere je poslúwal in spraweval, de so se vse negove umnosti in negovem odgovoram uqdíle. In matere, ke mu je djala: Sin, zakaj se nam to storil? je odgovoril: Ale ne véste, de moram ve tém bite, kar je mojiga Oqeta? —

2.) De se je s' svojime starwe po tém

a) Mat. 2, 13-18.

spet ve Nanaret vernil, jim podlo-
æen bil, in na staroste in modro-
ste, in na vsem lépem rastel pred
Bogam in ludmí.

Vpr. Kaj vémo od Jezusa préden je
užite zašel?

Odg. Préden je užite zašel, je

1.) Janez kerstnik od nega spriqeval,
de je on jagne bœæje, ke odjemle
gréhe svetá.

Janez je bil ve puujave in per-
pravlal ludstvo odraueniku, je oznaneval
pokoro in kerujeval. Tude sam je ostro,
in takó svetó æivel, de so ljudje misle-
le, de on je Kristus. Torej je vse ke
nemu ve puujavo wlo, in tude nelo fa-
rizeji in pismoúka. Janez pa jim je
rekel: Jez nésem Kristus. Med vama
je, kteremu jermenov od qévlev odve-
gate nésem vréden. Druge dan je per-
wel tude Jezus ke Janezu ve puujavo,
in ko ga æe od deleq vide, prave Ja-
nez: Lejte jagne bœæje, lejte, ke odjem-
le gréhe svetá. Izraelne so namreç po
bœæji postavé jagneta za svéje gréhe
Bogú darevale. Vse darove starega te-
stamenta so pomenile Kristusa, ke je

prave, edine Bogú perjeten dar, po kterem Bog odpuša gréhe ulovéku, in po nekomur družem nê. Kristus je pravo jagne bœje od začetka svetá Bogú darovano, brez kterega noben dar Bogú ne dopade. To poménejo beséde Janeza, ke je ve Jezusa s' perstam kazal, rekoú: Lejte jagne bœje, ke gréhe svetá odjemle a).

2.) Jezus se je dal Janezu ve réke Jordane kerstite.

3.) Svete Duh je œnde ve podobê goloba perwel vidama nan, in Bog Oče se je iz nebes oglasil rekoú: To je moj lub sin; nad nim imam vse dopadajene.

4.) Jezus je bil po tém od (svetiga) Duhá ve pučavo pelán, se je 40 dní in 40 noúí pøstil, pøtlej ga je hudí skuwal, in posledneú so mu angelne strégle.

Utirdeset dní in noúí se je Jezus pøstil in ve samøte bil, prèden je oúitno uqite zaqel, nam ve izgled, de se moramo pred vsakem velikem oprá-

vilam sosebno s' pøstam in že molit-
vejo perpravlate a).

Jezus je lažen bil, in skušnaven
ga pride skuwat. Če se boæji Sin,
prave, rene, de bodo tí karne krah.
Jezus mu odgovorí: Zapisano je, de
çlovek ne æiví le ob kruhe, ampak
ob vsake beséde, ktera iz ust boæjih
pride. Potlej ga hudiç vrame in po-
stave verh tempelna ve Jeruzalema in
mu reče: Če se boæji Sin, sprste se
døle, ker je pisano, de bo (Bog) an-
gelnam svøjim ukazal te na rokah no-
sita, de kjé noge ob kamen ne zade-
new. Jezus odgovorí: Tude je pisano:
Ne skuwaj Gospoda svøjiga Bogá. Mu-
diç ga zdej we na vesøk hrib pelá,
mu razkaæe vse kralestva svetá in nila
qast, in prave. Vse to te dam, če pred
me padew, in me molew. Jezus ga za-
rotí, rekoç: Poberz se satan; zakaj
pisano je: Gospod-Bogá møle, in ne-
mu samemu sluæe. In hudiç ga je po-
pustil, in angelne so parstopile in mu
strégle (mu jéste parnesle). — Jezus
se je pustil skuwate, de je hudiça pre-
magal, ke je bil nawe perve starwe za-
pelal, in de je nam izgled dal, kakó

a) Mat. 4, 1-11.

tuda mi skuwnave premagujmo, ze bo
æjo besédo namreç, kakor on.

Vpr. Kèdaj je zaçel Jezus uçite?

Odg. Jezus je zaçel uçite trideset lét
stàr.

Vpr. Kaj vémo od Jezusa, kèdar je
učil?

Odg. Vémo, 1.) de je hodil po svoji
domaçe deæele od mésta do mésta;
2.) de so ljudje za nim hodile in ga
posluwale, in de se je zmed svojih
uçenikov dvanajst apostelnov (poslan-
ikov) izvolil;

Imena dvanajst apostelnov so te:
Perve Simon, po imene Peter, in An-
drej brat negov; Jakop Mebedejev, in
Janez brat negov, Filep in Jernej,
Tomaæ in Matsvæ, Jakop Alfejev in
Tadej, Simon Kananejçan in Juda
Ukerjot, ke ga je zdal.

(Matíja, Pavel in Barnaba so be-
li poznej, po Kristusovem odhòde ve
nebó, apostelne izvolene).

3.) de je veune resniçe, kakó de mo-
remo Bogú sluæite, in veuno zveli-
çane zadobite, učil;

- 4.) de je yudeæe délal; bolnike o-
zdravljál, mertve oæivljál, itd.;
- 5.) de je perhodne razí, svéje ter-
plene, vstajene, in veliko družega
prerokéval;
- 6.) de je povsod dobrote delil, æa-
lostne tolaæil, za revne skrbel, ne-
védne podučal, lajne nasitval, itd.;
- 7.) de je nevero in hudobijo lidí, in
hinavstvo in zmote farizejev in pis-
moúkov svaríl.

Vpr. So vse veravale ve Jezusa Kri-
stusa?

Odg. Veliko jih je verovalo, vse pa nè.

Vpr. Zakaj néso vse van veravale?

Odg. Zató, ker so pregréwno æivéle,
in za Bogá in za resniþo néso ma-
rale.

Vpr. Ale zdej vse ljudje verejejo ve
Jezusa Kristusa?

Odg. Veliko jih vereje, vse pa tudi nè.

Vpr. Zakaj zdej ne verejejo vse ljudje
ve Jezusa Kristusa?

Odg. Zató, ker ale Bogá in samí sebe

práv ne poznajo, ale pa pregréšno
æive, in za Bogá in za večno resni-
no ne marajo.

4. Terpel pod Ponnjem Pilatam, kri-
æan bil, umerl in v grob poloæen.

Vpr. Je Jezus Kristus po svoji bœæji
ale ulovéwke natore terpel?

Odg. Po ulovéwke natore je terpel, in
zató iz lubezne do nas ulowæk po-
stal, ker po bœæji natore né mogel
terpéte.

Vpr. Je Jezus Kristus tude rés terpel?

Odg. Rés, ter veliko je na duwe in
na telese terpel.

Vpr. Kaj je na duwe, in kaj na telese
terpel?

Odg. Na duwe je veliko zapuuyene,
æalost in britkost; na telese pa ve-
liko nadlóg in pomankane terpel,
veliko tepææa in ran je prestal,
gajæelan, s' ternem kronan, in na
kriæ perbit je bil.

Vpr. Kaj je we drugaga terpel?

Odg. Tude zanačevane, zasramevane, obrekevane, krivo obdolžene, in druge krivine je terpel.

Vpr. Kdo je dal Jezusa Kristusa na križ perbite?

Odg. Ponji Pilat, rimskega cesarja Tiberja vikar na Judovskem oblastnik ga je dal na križ perbite.

Vpr. Kdo je Jezusa Kristusa Pilatu zatopil?

Odg. Judovske vikar so ga Pilatu zatopile.

Vpr. Ktereh reči so ga topile?

Odg. Djale so, de je zapeliven ljudstva, de se krala déla, in de prepoveduje cesarju davek dajate.

Vpr. Zakaj so ga topile?

Odg. Iz same nevolivoste in sovraštva, ker je nih pregréhe svaril, in se Sinu božjiga imeneval, so ga topile.

Vpr. Kaj se je zgodilo na to krivo tobo judovskih vikar?

Odg. Pilat jim je parvolil, kar so hoteli, in je Jezusa ke smerte na križe obsodil.

Pilat je spoznal, de je Jezus ves nedolžen, tode preslab je bil nedolžnega oiete; Judov se je bal, in je nedolžnega Jezusa ke smerte obsodil!!

Vpr. Kakuna smert je bela na križe umrête?

Odg. Nar zasramevavneva smert je bila, na križe umrête.

Vpr. Je Jezus Kristus persilen bil terpête.

Odg. Né bil persilen, ampak sam rad je iz lubezne do nas terpel, de nas je od veynega pogublena odréwil.

Nobeden me æivlena ne vzame, temuq sam od sebe ga dam, in imam oblast ga spet prejete. To pravino imam od svojiga Oqeta, prave Jezusa).

Te dní pred Jezusovem terplenem videmo posebno práv oqitno, de je Jezus vse le sam rad, neq persilen na se vzel. Judeæ ga je zdal, Jezus je

a) Jan. 10, 18.

védal, in né béxal. Bričem je wel sar naprote, in ko jih je bil ogovoril, s od skrivnega bœjiga strahú vse na t popadale, in pœtlej se jim je mirn dal parjete. In ale né tude Jezus æ dolgo qasa prej vse okolajene svœjig terplena prerokoval? Sam rad se tadej kakor nedolæno jagne gréune kam ve roke dal, iz prevelike lubezn do nas, de je nawe dolgove poplayal ktereh ve svœji prevelike revuene né smô mogle sami nebeuemu Ouet playate.

Vpr. Zakaj se je Jezus nar zasrame vavnæwa smert zbral?

Odg. Zatô, de nam je bol ouitno pokazal, kaj zasluæejo nawe gréhe, in kolekan nas je lubil; zatorej je uel med razbojneke hotel kriæan biti.

Vpr. Kjé je bil Jezus Kristus kriæan?

Odg. Na hribe Kalvarii per Jeruzalema je bil kriæan, in je na kriæe za gréhe svetá umrl.

Vpr. Ktere beséde je Jezus na kriæe govoril?

Odg. Téh sedem besedí je govoril:

1.) Za svoje sovražneke je molil: Oče!
odpusta jim, ker ne vedó,
kaj délajo.

2.) Tolovaja, ke je bil æ'nim križan,
in se za zaupanem va Jezusovo lu-
bezni in gnado perporoqal, je po-
tolæil rekoq: Gotovo te po-
vém, we dans bow za manoj
va raji.

3.) Svojo mater je Janezu grozil, ke
sta bela pod križem: Æena! lej,
tvøjiga sinú; in Janezu: Lej,
tvøjo mater, je djal.

4.) Svoje tarplene in zapuščene je po-
védal, in 21. psalm, ke je bil od
nega, je zamolil, rekoq: Moj Bog!
moj Bog! zakaj se me zapu-
stil?

5.) Od prevelinega terplena æejen re-
qe: Æejen sam, in mu jesela
dajo.

6. Prava: Dodélano je. In

7.) Oče! va tvoje roke izro-
qim svojo duwo, in ko je te

beséde izrekel, je nagnil glavó, in umerl.

Vpr. Kaj se je ob Jezusove smerti godilo?

Odg. Ob Jezusove smerti je solnne otemnélo, zemlja se je tresla, skale so pokale, pregrinalo ve tempelne se je od verha do tál raztergalo, gróbe so se odpírale, in veliko mrtvih je po Jezusovem vstajenju vstalo, in se ljudém ve Jeruzalema prikazevalo, in ljudje so per téh qudah na svoje persa terkale in djale: Gotovo, bœæji Sin je bil to.

Vpr. Zakaj so se te rečí per Jezusove smerti godíle?

Odg. Zató, de naj be beli ljudje spoznale, kogá so zaverгле, na kriæe zasramevale in umoríle, in pa premislele, kakó strauna sôdba bœæja jih quka, qe se ne spreobarnejo in ne spokore.

Vpr. Kam je bilo sveto trupon a

ga Gospoda Jezusa Kristusa pokopano?

Odg. Ve nov ve skalo vsékan grób, kjer we nobeno truplo né bilo pokopáno, je belo položeno.

Vpr. Kdo je pokopal sveto truplo našega Gospoda Jezusa Kristusa?

Odg. Joæef Arimatejen in Nikodem dva vikwa starawina in natihama Jezusova učenqa, ke nésta bela pervolila ve smert Jezusovo, sta negovo sveto truplo ze lepodiweqem mazilam pomagala, ve drago tenqíno zavíla in pokopala. Takó se je spolnílo, kar je belo od prerokov rečeno, de bo negov grób qastitlev.

Vpr. Se je bœjja natóra od Jezusovega telesa per negove tmerte ločila?

Odg. Né se ločila, ampak je ze negovo duwo in ze negovem telesam sklénena ostala, deseravno se je per negove smerte duwa resniqno od negovega telesa ločila.

Vpr. Čemú nam je védate, de je Jezus Kristus za nas terpel in umarł?

Odg. Zató, de ga za svéje odrewnene, za to tolekuno dobroto védno hvalamo in molamo; de se uqemo iz lubezne do nega tude mi svéje nadlóge in teæave volnó terpéta, in vsa nega gréha, ke je zavol nega Sin bœji umarł, zvestó varavata se, in svojiga bliænega iz lubezne do Jezusa, ke je za vse ludí umarł, resniqno lubite.

5.) Uel pred pekel; tretji dan od smerte vstal.

Vpr. Kam je wla Jezusova sveta duwa po negove smerte?

Odg. Pred pekel je wla.

Vpr. Kteremu kraju se takó prave?

Odg. Tistemu kraju, kjer so duwe mertveh, ktere veqnega zvelíqana néso dosegle.

Vpr. Je veų taŋeh krajev, ka se jim takó prave ?

Odg. Veų taŋeh krajev je :

1.) je kràj, kjer bodo pogublene veųno goréle, to je pekël ;

2.) kràj, kjer duwe ųasne ųtrafenge za svøje ve tém æivlene ne zadøste spokorjene gréhe terpe. Tému kraju se prave vine. In

3.) kràj, kjer so bale duwe sveteh oųakov, ka so beli pred Kristusovo smertjo ve gnade bøæji umerle, in ve tém kraji mirú odraena in Kristusovega ka nim perhoda brez terplena ųakale. Tému kraju se prave pred peklam.

Vpr. Zakaj je ųel Kristus pred, pekël ?

Odg. Zató, de je réwil iz nega duwe oųakov, ktere so ga ųnda ųakale.

Vpr. Kdo so beli oųake ?

Odg. Oųake so beli patrijarhe, preroke, in vse svete, ktere so beli pred Kristusovo smertjo pomerle.

Vpr. Kdaj je Jezus Kristus od smerte vstal?

Odg. Tretji dan po svoji smerti je vstal.

Vpr. Kakó je Jezus Kristus od smerte vstal?

Odg. Iz svoje lastne moči, neumerjov, qastitlev, premagevavenj smerte in hudiča je od smerte vstal.

Vpr. Zakaj je Kristus od smerte vstal?

Odg. Zató, 1.) de se je sveto pismo, in negovo lastno prerokovane spolnilo ;

2.) de je svét prepričal, de je vse zgol resniča, kar je učil ;

3.) de je nawe lastno vstajene zaterdil in zagotovil. Po qlovéke (Adame) je smert, in po qlovéke (Kristuse) vstajene mervah a).

Vpr. Koleko qasa je Jezus Kristus po svojim vstajene we na svéte bil?

Odg. Utrideset dní, de je svojim apo-

a) 1. Kor. 15, 21.

stalnam we vse naročil, kar je belo
za kerkev potreba, je po svojim
vstajene we na svéte bil.

6.) Ve nebesa wel: sedí na desni^{ne}
Bogá O^ueta vsegamogounega.

Vpr. Kedaj je wel Jezus Kristus ve
nebesa?

Odg. Utirdesete dan po svojim vsta-
jene je wel na olske gore vpri^o
svojih u^uen^oov iz svoje lastne mo-
uⁱ ve nebesa,

Vpr. Zakaj je wel ve nebesa?

Odg. Zató, de je spet ve svojo ^uast
wel, ktero ima od vékome od O^ue-
ta; de je vernem S. Duhá poslal,
in de nam kràj perpravla, de bomo
tude mí, kjer je on.

Vpr. Kjé je Jezus Kristus ve nebeseh?

Odg, Jezus Kristus sedí na desni^{ne}
bo^uji ve nebeseh; to je, ima vso
O^uetovo ^uast in oblast ve nebeseh
in na zemle.

Vpr. Skerbí Jezus Kristus tude ve nebesah za nas?

Odg. Védno skerbí za svøjo ñerkev in za vse verne, jih vareje in lube, in se Oqetu zane darúje.

Vpr. Kaj se uqemo iz té resniqe, de je Kristus ve nebesa wel?

Odg. Iz té resniqe se uqemo :

- 1.) De je naša qlovéwka natóra zelo povelijana in poucujena, ker jo je Kristus seboj ve nebesa vzél, in na desniqo bøæjo postavél.
- 2.) De iméjmo ve Kristusa vse zaupane, ker tude per Oqetu za nas védno æiví in skerbí.
- 3.) De mí Kristusove udje in verne svøje æele védno ve nebesa powilajmo, kjer je Kristuš naša glava in naš uqeník. Če sté s' Kristusam vstale, iuqite, kar je ve nebesah, kjer je Kristus na desniqe Bogá Oqeta, prave S. Ap. Pavel a).

a) Kolow. 3, 1.

7.) Od ondod bo paruel sodet æíve
in mertve.

Vpr. Kedaj bo Kristus spet paruel?

Odg. Sodne dan bo ve oblaneh na
nebe vidama, ter ze veliko qastjó in
oblastjo spet paruel.

Vpr. Zakaj bo paruel?

Odg. Vse ludi æíve in mertve, pra-
viqne in kreviqne bo sodet paruel.

Vpr. Ale ne sode Kristus duwe vsa-
nega qlovéka prenej po smerte?

Odg. Vsanega qlovéka duwo sode Kri-
stus prenej po smerte.

Vpr. Kaj nam je od sodbe védete
tréba?

Odg. Od sodbe nam je trésba védete,
de bo Kristus prenej po smerte du-
wo vsanega qlovéka posebej; ob
konqe svetá pa vse ludi kmale ze
duwo in telesam red sodil. Per-
ve pravemo posamezna, druge oqit-
na, veleka sodba.

Vpr. Kakó bo Kristus ludi sodil?

Odg. Vsarjega bo po negovih mislih, æelah, besédah in po djane sodil; dobre bo ve nebesah ze veqnem zveliqanem obdareval, nespokorjene gréwnake pa ve veqne peklena skogen pogubil.

Vpr. Kaj se bo zgodilo prenej po sklepe sodbbe?

Odg. Prenej po sklepe sodbbe bo prejel vsak, kar je zasluæil; na duwe æe po perve ala posámezne, na æivote pa tude po oqitne, veleke sodbbe.

Vpr. Kam obsode Kristus duwo per perve sodbbe?

Odg. Per perve sodbbe jo obsode ala ve víne, ala ve pekel, ala jo pa ve nebesa vzame.

Vpr. Ktere obsode ve víne?

Odg. Duwe tistah obsode ve víne, ktere sajer ve gnade bœæji umerjó, pa vander ala we majhne gréhe nad seboj imajo, ala pa bœæji pravíne za svøje ve æivlene storjene gréhe we néso zadøste storíle.

Vpr. Ktere obsode va pekel?

Odg. Tiste obsode va pekel, ktere va smertnem gréhe umerjó.

Vpr. Kdo pride va nebesa?

Odg. Tiste pridejo va nebesa, ktere va gnade bœæji umerjó, in ktere se svojih gréhov ale na tém, ale pa na unem svéte práv in zadøste spokore.

Vpr. Vémo, kedaj in kakó bomo umerle, in kedaj nas bo Kristus sodil?

Odg. Ne vémo.

Vpr. Kaj je tadej potreba storíte, ker téga ne vémo?

Odg. Tréba nam je ke smertz zmírej perpravlenam bite; ker le praviqneh smert je sreyna, nesreyna pa nespo-korjenah gréwnekov. Čujte tadej, prave Kristus, ker ne véste, ob ktere ure bo Gospod parwel a).—Človak ne vé svojiga kønna, ampak kakor se ribe na ternek love, in pti-ne va mreæo, takó se love

a) Mat. 24, 42.

ludje ve hudem yase, ke na
naglema nad ne pride, prave
S. Duh a).

8.) Verejem ve S. Duhá.

Vpr. Kdo je S. Duh?

Odg. S. Duh je tretja božja perwona,
prave Bog.

Vpr. Kaj nam je tréba veravate od S.
Duhá?

Odg. Od S. Duhá nam je tréba ve-
ravate :

- 1.) de S. Duh izhaja ze Bogá Očeta
in Siná, ze obeju kmale od vékome;
- 2.) de nas S. Duh posvečuje.

Vpr. Kjé nas posvečuje S. Duh?

Odg. Svete Duh nas posvečuje :

- 1.) Per svetam kerste; in
- 2.) kadarkole ktere drug zakrament
vrédno prejmemo.

Vpr. Kakó nas posvečuje S. Duh?

Odg. Svete Duh nas posvečuje, ker

a) Príd. 9, 12.

vz nas gnado bœjjo vlíje, in nas
otróke bœje naredí, ale pa gnado
bœjjo vz nas pomnoœe ; ter

- 1.) nau um in nauo pametrazsvetluje,
de Bogá, večno resniœo, in samí
sebe práv spoznamo ;
- 2.) nauo volo in nauo serne ke do-
bremu nagiba , de dóbro lubemo,
in volo bœjjo iz lubezne do Bogá
rade storemo.

Vpr. Ktere so navadne daróva S. Duhá?

Odg. Navadnih daróv S. Duhá je téh
sedem :

- 1.) dar modrosti ,
- 2.) dar umnosti ,
- 3.) dar svéta ,
- 4.) dar močí ,
- 5.) dar učenosti ,
- 6.) dar poboœnosti ,
- 7.) dar strahú bœjiga.

Vpr, Ktere so posebne, in nenavadne
daróva S. Duhá?

Odg. Posebne in nenavadne daróva
S. Duhá so: dar udeœev, dar pre-

rokevana, dar jezíkov in svete zgovornosti, ktere so beli preroka in apostalne prejele.

9.) Ve sveto katolewko ƚerkev. Gma-
no svetníkov.

a.) Od svete kerujske
katolewke ƚerkve.

Vpr. Kaj je sveta kerujska kato-
lewka ƚerkev?

Odg. Sveta kerujska katolewka ƚer-
kev je zbor vseh pravovernih kri-
stjanov pod vidnem poglavarjem Rim-
skem papeŝem.

Vpr. Kdo je nevidna glava ƚerkve?

Odg. Jezus Kristus zaŝetnek ƚerkve
je nevidna glava ƚerkve.

Vpr. Kakó se sveta kerujska kato-
lewka ƚerkev tude we ve svetem
pisme imenuje?

Odg. Bøŝje in nebewko kralestvo se
imenúje.

Vpr. Zakaj se takó imenúje?

Odg. Zató, ker je Jezus Kristus Sin boæji kral ñerkve, in ji je dal nebewke zapovede in postave, svete evangeli.

Vpr. Dokle bo ostala sveta keruãanska katolewka ñerkev?

Odg. Vewno bo ostala. Na tém svéte se namreç pravoverne kristjanje za vewno zveliqane parpravlaço; po smerte pa ga bodo per Boge vékome væivala. (Kristus) bo krala-val ve hiwe Jakopove vewno, in ne bo kowna negova-mu kralestvu, je djal angel Gabriel Marii devíne a).

Vpr. Kogá je Kristus parvega vidnega poglavarja svøje ñerkve postavel?

Odg. Svetega apostelna Petra je Kristus parvega vidnega poglavarja svøje ñerkve postavel. Tí se Peter (skal-lar), in nato skalo bom po-stavel svøjo ñerkev, je djal Kristus Petru b).

a) Luk. 1, 28. id. b) Mat. 16, 18.

Vpr. Ktere so za Petram prave vidne poglavarji svete Kristusove cerkve na svete?

Odg. Vse prave Rimske papeze zaporedoma, od svetega Petra do konja svetá, so prave vidne poglavarji svete Kristusove cerkve na zemle.

Vpr. Je več pravih cerkev?

Odg. Le ena je prava cerkev, zunej ktere ne upate zveljavljati.

Vpr. Po katerih znamenjih se da prava Kristusova cerkev spoznati?

Odg. Po téh znamenjih se da spoznati:

- 1.) prava Kristusova cerkev je povsod ena;
- 2.) je sveta;
- 3.) katoliška, ale povsotna; in
- 4.) apostolska.

Vpr. Kako je prava cerkev ena?

Odg. Prava cerkev je ena, ker ima eno glavo, en nauk, en e sakramente.

Kristus je zano molil: Oče, prosem zane, de bodo vse eno, kakor ti Oče ve mene in jez ve tebe, de bodo

tude oní ve nama eno, de svét spo-
zná, de se me tí poslal. In jez sem
jim dal uast, ktero se mene dal, de
so eno, kakor sva tude midva eno a).

Vpr. Kakó je prava ňerkev sveta?

Odg. Prava ňerkev je sveta:

1.) ker je mene začetnik in mena glava
Jezus Kristus svet, in S. Duh ve
né prebiva;

2.) ker je mene nauk sama boæja res-
niqa, in torej svet;

3.) ker imá svete zakramente, ve kte-
reh se posveçuje;

4.) ker verne ke svetost napeluje; in

5.) ker je ve né zmirej kàj svetníkov.

Kristus je dal sam sebe za ňer-
kev, de jo je ouistel in posvetil ze u-
mitvejo vode ve beséde æivlena (se sve-
tam kerstam), de se je perpravel qa-
stitlevo ňerkev brez madeæa in brez
gerbe; ale kàj tanega, temuq de je
sveta in qista, prave S. Ap. Pavel b.)

Vpr. Kakó je prava Kristusova ňerkev
katolewka ale povsotna?

a) Jan. 17, 21. b) Efeæ. 5, 25-27.

Odg. Katolewka ale powsozna je, ker jo je Jezus Kristus za vse ljudi, za vse uase in za vse kraje postal. Pojdete po vsem světe, in oznanujte ewangeli vsem stvarém, je djal Kristus svojim apostelnam a).

Vpr. Kakó je prava boæja ñerkev apostolska?

Odg. Apostolska je:

- 1.) ker vereje, kar so apostelne veravale in uúile;
- 2.) ker so apostelne Kristusov nauk po vsem světe oznanevale;
- 3.) ker so ukofje Kristusove naméstneke nastopneke apostelnov.

Na staliye apostelnov in prerofov ste postavlene, in Jezus Kristus je sám vikue vogalnek (ñerkve), prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Ktera ñerkev ima vse te znamenaa, de je prava?

Odg. Le sama Rimska katolewka ñer-

a) Mark. 16, 15 b) Efese. , 20.

kev ima vse te znamenja. Le ona je od apostelnov zmirej ena; vse druge so se poznej zaule, so pravo vero pokazile, postavam Luteranska.

Vpr. Se zamore prava Kristusova cerkev ktereokrat ve vere zmotite, in verne ve zmote zapelate?

Odg. Ne more, ker jo po Kristusove oklube S. Duh varaje.

Jez sem per vas do konca svetá a). Jez bom prosil Očeta, in vam bo drugega poterdnika dal, de bo zmirej per vas, prave Kristus b).

Ker Kristus nar bol vé, kaj nam je ke zveličanju potreba, in je svoj nauk cerkve zrouil, kterega cerkev čistega in brez madeža, kakor ga je od Kristusa po apostelnih prejela, zvestó hrane, in ker le resniča vlovéka zveliča, je gotovo, de ga krivo-verstvo, to je, zmote ne morejo zveličate. Torej je S. Ap. Pavel djal: Če ba tude jez, ale angel iz nebes vam kaj drugega oznanil, kakor kar sem vam oznanil, preklinjan bode c).

a) Mat. 28, 20. b) Jan. 14, 16.

c) Gal. 1, 8.

Torej so vse apostelne tolekan skerbno verne pred zmotame varevale, in takó tude ñerkev po izgleda apostelnov we védno ravná.

Vpr. Ale se smé tadej katolewke kristjan brez skerbí na nauk zaneste, kteraga katolewke učenike uče?

Odg. Brez skerbí se smé zaneste, dokler ve iméne ñerkve nene nauk od ne poslana uče, in jñh ñerkev za svéje spozná.

Vpr. Kakó pravemo tude we prave katolewke ñerkve?

Odg. Tude Rimska ñerkev ji pravemo, ker je nene vidné poglavár Rimske papeæ vidné srédnek edinoste ñerkve.

b.) Od obçene ale gmane svetníkov.

Vpr. So pravoverne kristjanje kakó sklénene med seboj?

Odg. Sklénene so, kakor udje telesa.

Vpr. Kakó pravemo té zveze pravovernéh kristjanov?

Odg. Obuena, ale gmana svetníkov
ji pravemo.

Vpr. Zakaj ji takó pravemo?

Odg. Zató, ker so vse ke svetosté po-
klinjane, in vse ve zakramente svetega
kersta posveçene. Zatorej imenúje S.
Ap. Pavel æ na tém svéte svetní-
ke vse pravoverne kristjane,

Vpr. Ve qim obstojí ta obuena ale
gmana pravovernéh kristjanov?

Odg. Ve tém, de so vse udje, to je,
vse verne duhovneh dobrót ñerkve
med seboj deleæne, namreç:

- 1.) sveteh zakramentov;
- 2.) darú svete mawe;
- 3.) molitev;
4. družeh dobreh dél in zasluæena ver-
neh. Kar je enega, je vseh. Le gréw-
neke, dokler se pobolwate ne skle-
nejo, téh dobrót néso deleæne: so
mertvé udje ñerkve.

Kakor imamo ve enem telesa ve-
liko udov, in vender námajo vse udje
enega opravíla, takó je nas veliko en

æivõt ve Kristuse, in smo udje eden družega a). — Če en ud terpi, terpe ænim vse udje, in če se en ud veselí, se vesele ænim vse udje b). — Délajmo tadej resniço ve ljubèzne, de ve Kristuse, svoji glave ve vsem raste-mo. Ve nem se ves æivõt sklépa, in po vsah učenkeh stika. Takó stréme ud udu po djane, vsak, kakor more, in naredí, de æivõt ve sebe raste ve ljubèzne c).

Vpr. Ktere udje imajo to zvezo med seboj?

Odg. Tí: 1.) verne na zemle;
2.) svetnike ve nebesah;
3.) duwe ve vínah.

Vpr. Kakuno zvezo imajo verne na zemle med seboj?

Odg. Verne na zemle molejo eden za družega, in se za družem dōbremē déle pomágajo. Molite eden za družega, de boste zvelíçane, prave S. Ap. Jakop d).

a) Riml. 12, 4-5. b) 1. Kor. 12.

c) Efex. 4, 15-16. d) Jak. 5, 16.

Vpr. Kakuno zvezzo imajo verne na zemle za izvoleneme ve nebesih?

Odg. Verne na zemle yaste izvolene ve nebesih, in se ve njih proune perporoqajo; izvolene ve nebesih pa za verne na zemle Bogá prosejo.

Ta zvezza obseæe vse izvolene boæje perjatle, angelne in vse zveliyane duhóve; vse skupej smo ena sama sveta dræina in ena sama boæja cerkev. Zatorej obhajamo godóve in prazneke angelnov in svetnikov. Ve druæbo veliko tavæent angelnov, ve nebuwe Jeruzalem, ve kraljestvo æivega Bogá ste perwle, itd. prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kakuno zvezzo imajo verne na zemle za duwame ve vinjah?

Odg. Verne na zemle prosejo za duwe ve vinjah; duwe ve vinjah pa tude spet iz hvaleænoste za verne na zemle Bogá prosejo.

Vpr. Kakuno terplene imajo duwe ve vinjah?

Odg. Duwe ve vinjah imajo vsaka po

a) Hebr. 12, 22.

svōjim zasluženē silno veliko terplene; posebno pa de se nih neizrečene žele Bogá gledate in večno živate wene spolnejo. Verh téga imajo tude we drugo terplene, ktero jim je bōžja praviņa naložila.

Vpr. Se rés dá vernam dušam v viňah pomagata?

Odg. Dá se, 1.) za molitvejo, 2.) za družena dōbrena dēla; posebno pa 3.) za sveto mawo.

Vpr. Smo dolžní dušam v viňah pomagata?

Odg. Dolžní smo iz keružanske ljubēzne; staršem pa in dobrótnekam smo to tude iz hvaležnosti dolžní. Svetó in dōbro je za martve moliti, de zadobe odpuščēne gréhov, prave S. pismo a).

Vpr. Dokle ostanejo duše v viňah?

Odg. Duše ostanejo v viňah, dokler se popolnoma ne očistejo; ker ne

a) 2. Makab. 12, 46.

more ney neqistega ita ve nebeuko
kraljestvo.

Vpr. Kakó dolgo ostanejo viñe?

Odg. Viñe ostanejo le do sodnega dne.

Vpr. Je tadej velika ñerkev bœja?

Odg. Neizmerno velika je, ker vse
obsæe uasno in večno.

10.) Odpuñene gréhov.

Vpr. Komú je dal Kristus oblast gré-
he odpuñate?

Odg. Svœji ñerkve je dal Kristus to
oblast.

Vpr. Kdo ima ve Kristusove ñerkve
to oblast?

Odg. Ukofje in maunêke imajo ve Kri-
stusove ñerkve to oblast.

Vpr. Se zadobí le ve prave Kristusove
ñerkve odpuñene gréhov?

Odg. Le ve prave Kristusove ñerkve
se zadobí odpuñene gréhov.

Le svœjim apostelnam in uen-
ñam ne pa drugem je Kristus rékel:
Prejmite S. Duhá, komur boste gréhe
odpustile, nemu so odpuñene; komur

jih boste pa perderæale , nemu so perderæana a).

Vpr. Kdo nam je zasluæil odpuþene gréhov ?

Odg. Jezus Kristus nam je s' svøjim terplenem in s' svøjo smertjo zasluæil odpuþene gréhov, in le po negovem neskønunem zasluæene zamoremo to odpuþene zadobite, dragay nè.

Vpr. Kaj nam je tréba storite , de zadobemo odpuþene svøjih gréhov ?

Odg. Nam je tréba vseh gréhov resniqno se kesate , jih sovraæite , pobolwane sklenite , Bogá lubite , odpuþena æeléte , in ga po Kristusovem neskønunem zasluæene upata , in svete zakramente prejete.

Vpr. Ve ktereh zakramenteh se zadobí odpuþene gréhov ?

Odg. Ve zakramente S. kersta in pa S. pokore se zadobí odpuþene gréh-

a) Jan. 20, 22-23.

hov. Ve zakramente S. kersta se namreč odpuščajo pešerbane gréhi, in pa druge lastne pred S. kerstam storjene gréhe; ve zakramente S. pokore pa po S. kerste storjene gréhe.

Vpr. Se zadobí ve téh dvéh svetéh zakramentéh odpuščene vsakega gréha?

Odg. Né ga gréha, in bode tude velik kakor hove, de ba se ve téh dvéh zakramentéh odpuščene ne moglo zadobite.

Če se svojih gréhov spovémo, je on pravičen in zvést nam naše gréhe odpustíte in nás od vse hudobíje očistete, prave S. Ap. Janez a). — Kristus je za vse ljudi umerl, in gnada je veče kakor gréh, prave S. Ap. Pavel b).

11.) Vstajene života.

Vpr. Kaj veržjemo s' téme besédame?

Odg. S' téme besédame veržjemo, de

a) 1. Jan. 1, 9. b) Riml. 5.

bo Bog sodne dan vse mrtve k
živlenu obulil.

Vpr. Kaj je smert?

Odg. Smert je ločene duše od telesa.

Vpr. Morajo vse ljudje umrét?

Odg. Vse ljudje morajo umrét.

Vpr. Od kod pride, de morajo vse
ljudje umrét?

Odg. Od gréha, kterega je bil Adam
ve raji storil, in kterega vse za nim
jerbamo, pride, de morajo vse ljudje
umrét. Smert je plačilo gréha.

Po enem ugovéku je prvel gréh
na svét, in po gréha smert, in takó
je smert ve vse ljudi prvla po nem,
ve kterem so vse gawile a).

Vpr. Kdo je smert premagal in nam
vstajene života zadobil?

Odg. Jezus Kristus je s' svojim u-
stitlevem vstajenem smert premagal
in nam vstajene života zadobil.

O smert! jez sem tvoja smert, je
djal Kristus po preroka Ozeji b). Tude

a) Riml. 5, 12. b) b) Ozej. 13, 14.

smert, naw zadne sovraenak, bo kon-
yana, prave S. Ap. Pavel a).

Vso ukodo, ktero je gréh nare-
dil, je Jezus naw odrešenik in zvelí-
yar popravel. Naw dolg, kterega né-
smo mogle playate, je Jezus s' svøjim
terplenem in s' svøjo sveto, nedol-
æno smertjo playal, in nam ga ve sve-
teh zakramenteh odpuya. Prekletstvo
bøæje je od nas vzél, in gnado, per-
jaznost in lubezen bøæjo nam spet
zadobil. Naw po gréhe osleplen um je
s' svøjo gnado in s' svøjim svetam
naukam razsvétil, in s' svøjim izgle-
dam nam ve veyno æivlene pot kaæe.
Nawo hudobno volo s' svøjo sveto
gnado ke dobremu nagíba; in tude
nawe smerte je moq odvzel, in nam
vstajene æivota zadobil. In we veu nam
je storil, kakor je belo ukode, pra-
ve S. Ap. Pavel, gnada je veu kakor
gréh, bøæje nature nas je deleæneh
storil! b) — O lubezen bøæja! kaj smo
Jezusu dolæní! —

Vpr. Bodo vse ljudje ve svøjim æivote
vstale?

Odg. Vse ljudje bodo ve svøjim, to

a) Riml. 5.

je, ve ravno tém æivote, kterega zdej
ve æivlene imajo, od smerte vstale.

Vém, de odraueník moj æiví, in
de bom zadna dan iz zemle vstal, in
spet s' svøjo koæo obdan ve svøjim
æivote gledal svøjiga Bogá. Jez ga bom
gledal, moje ouí ga bodo gledale, in
ne drug; to upana hranem ve svøjim
særne, prave Job. a) On, ke je Je-
zusa Kristusa obudil, bo tude vave
umerjoye telesa po svøjim ve nas pre-
bivajoem Duhæ oæivel, prave S. Ap.
Pavel b).

Vpr. Ve kakunem æivote bodo vstale?

Odg. Ktere so tukej Jezusu Kristusu
ve svetem æivlene in terplene po-
dobne, bodo ve qastitlevem, ne-
strohlívem, Kristusovemu qastitle-
vemu telesu podobnem æivote vsta-
le; ktere pa tukej pregréuno æive
in ve smertnem gréhe umerjó, ne
bodo ve qastitlevem, ampak ve svøjim
ostudnem, pogublenem, ve veqne
ogen naménjenem æivote vstale.

a) Job. 19, 25-27.

b) Riml. 8, 11.

To vam povém, bratje! de krí in mesó ne móreta iméte bœjiga kralstva, ne hudœbija nestrohlive qastí. — Pa pravejo nektère, kakó bodo mertve vstale? ale ve kakunam œivota bodo perwle? Neumneœ tí, kar séjew, ne oœiví, práden ne umerje. In kar séjew, ne séjew trupla, kakorwno bo, ampak golo zerno, postavém pweníne, ale kâj drugega... Takó tude vstajene mertveh. Séje se strohlívo, vstane nestrohlívo; séje se revno, vstane qastitlevo; séje se slabo, vstane mounó; séje se œevinsko, vstane duhóvno... Per qlovek (Adam) je bil iz zemle zemelsk; druge qlóvek (Kristus) iz nebes nebewk. Kakorwn je bil zemelske, take so zemelske, in kakorwn nebewke, take so nebewke a). Vpr. Zakaj bodo vse ljudje ve svœjim œivota vstale?

Odg. Zató, de prejme vsak na duwe in na telesa veqno plaqilo, dobro ale húdo, kar se je tukej zasluœil.

Ura pride, ko bodo vse, ktere so ve grobéh, glas Sinú bœjiga sliwale, in bodo takrat, ktere so dœbro délale

a) 1. Kor. 15. 35-58.

ke vejnemu æivlenu; ktere so pa hudo délale, ke sodbu vstale, prave Jezus a). Gospod sam bo ob klíne in glase Arhangela in ob bœæji trobente iz nebes parval, in martve, ktere so ve Kristuse, bodo parve vstale. Pøtlej pa mí, ke æivamo in smo pujene, se bomo ænime red ve oblake Kristusu naprote ve nebó zameknile, in takó bomo zmirej per Gospoda. Torej tolaæite eden drugaga s' téme besédame, prave S. Ap. Pavel b).

12.) In vejno æivlene. Amen.

Vpr. Kaj verejemo s' téme besédame?

Odg. S' téme besédame verejemo vejno, nespremenljivo zvelíqane izvolenah ve nebesah, kjer bodo vse nih æele spolnene.

Vpr. Kaj so nebesa?

Odg. Nebesa so tiste presreune kràj, kjer se Bog svojím zvéstem sluæabnekam obliuje ve obliuje razodéva,

a) Jan. 5, 28-29. b) 1. Tesal. 4, 15-17.

in je s m nih neizgumno plačilo. Bog je djal Abrahamu: Ne boj se Abraham, jez sam tvoj varh, in tvoje silno veliko plačilo a).

Vpr. Kakó bodo æele izvolenih va nebesih spolnene?

Odg. Æele izvolenih va nebesih bodo spolnene:

1.) Ker bodo Bogá, kakor je, obliqje va obliqje vékome gledale, lubile, væivale, in ænim kralevale.

Blagor jim, ktere so qistega ser-
ná; zakaj Bogá bodo gledale, prave Jezus Kristus b). Prelubeznive! æe smo bœji otrone, in we né razodé-
to, kaj bomo. Toleko vémo, de ko se bo perkazal, mu bomo enake, ker ga bomo vidale, kakor je; in vsak, ktere ima to upane, se posvequje, kakor je tude on svet, prave S. Ap. Janez c).

2.) Vse dobro, kar se da misletæ in

a) 1. Mojz. 15, 1. b) Mat. 5, 8.

c) 1. Jan. 3, 2.

nè, bodo na duwe in na æivote vé-
kome iméle.

Nobeno okó né videlo, nobeno
uhó sliwalo, nobeno ulovéwko serné
obqutílo, kaj je Bog tistem perpraval,
ktere ga lubejo, prave S. Ap. Pavel a).

3.) Brez vsaga hudega bodo in brez vse
nevarnosti vékome z' Bogam sklé-
nena.

Bog bo vse solze od njih oqí zbrí-
sal, in smerte ne bo več, ne æalosta,
ne vpatja, ne boleyn; zakaj menulo
je vse, kar je prej belo, prave sveto
pismo b).

4.) Ve druæbe nár bolweh duhóv in
ludí, ve druæbe angelŋov, ve druæ-
be matere bœæje Maríje, in svojiga
odrawnika in zveliyarja Jezusa Kri-
stusa bodo ve nebewkem kralestve
neigreyeno zveliyane vékome vœivale.

Ne bodo se ne æeníle, ne moæi-
le, ampak bodo kakor angeliæe bœæji
ve nebeseh, prave Kristus c).

a) 1. Kor. 2, 9. b) Skriv. razod. 21, 4.
c) Mat. 22, 30.

Vpr. Bodo ve nebeseh vse izvolene enako vesele iméle ?

Odg. Ne vse , ampak če je kdo tukej več dobrega storil , ale večje popolnamast zadobil , večje bo negovo plačilo in vesele ve nebeseh.

Kdor skopó séje , bo skopó æel , in kdor obilno séje , bo obilno æel , prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kaj se ujamó iz téga ?

Odg. Iz téga se ujamó :

- 1.) de vse qasne kriæe in nadloge volnó terpímo , ker vse britkoste in tesave téga æivlena néso naq prote veliqastvu , ke se bo ve nas razodélo ;
- 2.) de tude vse qasno vesele né naq prote nebæukemu veselu ;
- 3.) de vsa nawa skerb bode ve nebesa prite , in torej ke tému bææje pomoqe neprenchama prosímo ;
- 4.) de bodemo perpravlena rajwe vse ,

a) 2. Kor. 9, 6.

tude nelo svøje æivlene, kakor pa
bøæjo gnado kedaj zgubite.

Torej, bratje møji preluba! stanovitna in nepremeklíva bodate, bogate zmirej va déla Gospodovam, ker véste, de vaw trud né zaston va Gospode, prava S. Ap. Pavel a).

Vpr. Bodo tude hudiqe in nespokorjene gréwnke veyno æivlene iméle?

Odg. Tude, pa neizreyno nesreyno, veyno bodo za svøje gréhe va pekla tarpéle.

Vpr. Kakwno tarpelene je va pekla?

Odg. Neizreyno strawno tarpelene je va pekla:

- 1.) Pogublens ne bodo Bogá nikdar gledale, nikdar væivale, nikdar veq nad nim usmilenega in dobrotleva-ga Oqeta iméle. Poberíte se spred mene, ví prekléte! va veqna oga n, jim bo rekel Kristus sodna dan b).
- 2.) Va družbe nar hudobnaweh du-hóv in ludí bodo va veqnam oga n

a) 1. Kor. 15, 58. b) Mat. 25, 41.

goréle; ve védna tema od pekoue vestí, od strahú in od obupnosti tulíle, in vse, karkole se za duwo in teló nar hujwega mislete dá in nè, bodo vékome, to je, brez kón-
na, brez upana kanega polajwka ale odraena terpéle.

Ónde qerv ne pogíne, in ogen ne ugasne. Žive bodo verxene ve morje serditéga ogná a).

Vpr. Čimú nam je premiwlavane paklenského terplena?

Odg. Premiwlavane paklenského terplena naj ve nas xiv stráh pred gréham obudí, in vso skerb vname neodlawama svojih gréhov spokoríte se, in zane zadostíte. Tolekwno in véyno paklensko terplene naj nam dá tude' spoznate, kakó strawnó je bwxjo gnado zgubite, in ve ostre bwxje roké príte.

Vpr. Kaj poméne beséda Amen?

a) Mark. 9, 47. Skriv. razod. 19, 20. 20, 9-15.

Odg. Beséda A m e n je hebrejska beséda, in poméne, de vse poterdemo in zvestó verejemo, kar nas nawa sveta vera uqí.

II. O D U P A N A ,

in od

M O L I T V E.

A.) Od kerujanskega upana splòh.

Vpr. Kaj je kerujansko upane?

Odg. Kerujansko upane je bœæji dár, bœæja moy ve nas, po ktere za vse Bogá prosemo, in se zadobite zanesemo, kar nam je øblubil.

Vpr. Zakaj pravemo, de je kerujansko upane bœæji dár, in bœæja moy ve nas?

Odg. Zató, ker qløvek ne more sam iz sebe takó upate, kakor je tréba, ampak Bog mu dá to nezasluxeeno moy iz samega usmilena.

Vpr. Kaj upamo od Bogá?

Odg. Vseyno æivlene, to je, vseyno
zveliqane, in vse ke tému potrebne
pomoge upamo od Bogá, ke je vse
to obljubil.

Vpr. Zakaj upamo?

Odg. Zató, ker je Bog vsegamogouen,
neskonqno dobrotlev, in zvést ve
svøjih obljubah; torej zamore in
hoqe spolnite, kar je obljubil.

Vpr. Je kerujsko upane potrebno?

Odg. Kerujsko upane je takó potreb-
no, kakor vera, de brez nega né
mogoqe Bogú dopaste. Trí reqi
ostanejo zde: vera, upa-
ne, ljubezena).

Vpr. Kakó nar bol pokaemo keruan-
sko upane, in kakó se ga nar bol
vademo?

Odg. Kerujsko upane nar bol po-
kaemo, in se ga nar bol vademo
ze molitvejo.

B.) Od molitve.

Vpr. Kaj je molitev?

Odg. Molitev je povzdigevanje in povilane svojih misel in svojiga srčá ke Bogú.

Vpr. Zakaj molemo?

Odg. Zató, de Bogá svojiga nar vika vega Gospóda po dolženosti qastemo ; ga za vse, kar nam da, zahvalemo, in za vse, kar potrebuje mo, prosmo. Pa tude za odpustne svojih gréhov, in za vse našemu bližnemu potrebne pomoče molemo.

Vpr. Ale Bog ne vé, kogá nam je tréba?

Odg. Bog vé, kogá nam je tréba, bol kakor samí, in prej kakor ga prosamo, tode hoče za vse prowen biti. Vau Oče vé, koga vam je tréba, prej kakor ga prosate, prave Jezus a).

a) Mat. 6, 8.

Vpr. Zakaj hoče Bog za vse proven-
bita?

Odg. Zató, de se ujamemo spoznati, de
imamo vse le od nega, neq sami
od sebe; de delí svøje dobróte, ko-
mur hoče, po svøjim usmilene, ne
po našem zaslužene; in de se va-
otrouji ljubèzne do nega vademó,
ke smo negove otrøne.

Vpr. Kakó se móle?

Odg. Takó, de ale 1.) same misle in
æele svøjiga serná ke Bogú povzdi-
gujemo; ale pa 2.) de jih tuda za
besédo izrekujemo. In oboje te mó-
litve smo se od Kristusa in od apo-
stelnov naučili.

Vpr. Kakó se we razdelúje molitev?

Odg. Molitev se tuda we razdelúje, 1.)
va pasamezno; 2.) va molitev va
družen; in 3.) va očitno molitev.

Vpr. Je va serná molita potrébno?

Odg. Va serná molita je nar bol po-
trébno; ker Bog sosebno na serné
gleda.

Vpr. Kakuna mora bite molitev za besédo izrekevana!

Odg. Per molitve za besédo izrekevana mora duwa in serije ravno to mislate, hotéte in æeléte, kar za besédo govoremo. Samo blebetane per Boga ney ne velá.

Kedar molete, ne délajte veliko besedí, kakor ajdje, prave Kristus a). — To ludstvo me yastí le za jezikam, nih serije pa je deleq od mene, je djal Bog Judam b).

Vpr. Ale je za besédo molite dæbro in potrébno?

Odg. Za besédo molite je dæbro in potrébno, ker molenj takó sam sebe, in druge, ke ga videjo ale sliwajo, ke poboænoste vnema.

Vpr. Kedaj je posamezna molitev?

Odg. Posamezna molitev je, kedar kdo sam mole, ne pa ve druynane.

Vpr. Kedaj je molitev ve druynane?

Odg. Takrat, kedar jih veq vkupej

a) Mat. 6, 7. b) 15, 7-8.

mole, postavem gospodár in gospodína ze dražéino.

Vpr. Kdaj je očitna molitev?

Odg. Takrat, kedar verne per očitna bōæji službe Bogá qaste in molejo.

Vpr. Je tude molitev ve druženje in očitna molitev potrebna?

Odg. Tude, de se edinost vernih ve ljubezne bol pokazæ, de eden drugega ke molitve bol vnemajo, in vse od Bogá, kar prosejo, loæej doseæejo.

Perva verne so se vse enega sarná vsak dan ve tempel shajale, so vse vkup Bogá hvalile, in vse ljudstvo jih je ve qaste in rado imélo a). In Kristus prave: Kjer sta dva, ale kjer so trije zbrane ve mojim imene, onde sem jez med nime b).

Vpr. Kaj nas permora molite?

Odg. Bōæja zapoved, Kristusovo povelje, negov izgled, in nawe potrebe nas permorajo molite.

a) Ap. dj. 2, 46-47.

b) Mat. 18, 20.

Kliče va me ob vaše britkosti, in te bom révil, in tí me bow hvalil, prave Bog a). In Kristus uqi: Molite, in boste prejele b).

Vpr. Se je tréba ke molitve kakó pripravlate?

Odg. Ke molitve se je tréba, de bo Bogú dopadliva, pripravlate:

- 1.) splòh za bogaboječnem æivlenem;
- 2.) je tréba posebno bliænega lubita, in mu vse razæalene iz serija odpustite;
- 3.) svéje misle zbrate, posvetne skerbí pred molitvejo odpravate, in svéje serije od posvetnih in pregréwnih æel ouistete.

Prpravlaj svéjo duwo ke molitve, in ne bode kakor ãlovek, ke Bogu skuwa, prave S. Duh c).

Vpr. Je razmiwlena molitev Bogú dopadliva?

Odg. Razmiwlena molitev, qe smo va

a) Ps. 49, 15. b) Mat. 8, 7.

c) Pridg. 18, 23.

né radovolno razmišlena, Bogú né dopadliva.

Vpr. Od kod izvira razmišlenost ve molitve?

Odg. Razmišlenost ve molitve izvira:

- 1.) iz premajhne skerbí ke molitve práv perpravate se, in prazne misle odpravate;
- 2.) iz prevelikih posvetnih skerbí;
- 3.) dostokrat iz nepokojnega serija, polnega sovrautva, jeze, nevoljivosti, in drugih hudobij;
- 4.) yase iz posebnega boæjiga perpujena, de nawo vero, lubezen in stanovitnost skuwa, in nas ve zaupane vade.

Torej je tréba vse to premagevate, in pred molitvejo odpravate, de bo molitev Bogú dopadliva.

Vpr. Kakwna mora bite prava, Bogú dopadliva molitev?

Odg. Prava, Bogú dopadliva molitev mora bite:

- 1.) Poueta od S. Duhá, to je, iz

otrouje lubezne do Bogá, ktero S. Duh dá.

Kterekole bœæji Duh æene, tiste so bœæji otrone; ker néste prejele duhá suænoste spet ve strahæ, ampak duhá pootrouena bœæjiga, ve kterem kliqemo: Aba (lube œue!) ... Samí ne vémo, kaj be prosíle, de be práv belo, ampak sam Duh prose za nas ze nedopovédlevam zdihevanem, prave S. Ap. Pavel a).

2.) Ve duhe in resniqe, to je, nè le ze jezikan ale ze æivœtnem deræanem, ampak tude ve serqe, ze resniqneme æelame, in za dobre in pametne reqí.

Bog je duh, torej naj ga, ktere ga molejo, ve duhe in resniqe molejo, prave Jezus b).

3.) Ve imena Jezusa Kristusa, to je, ze zaupanem ve negovo zasluæene, in takó, kakor je on zapovédal, in kakor nas negova sveta ñerkev uqí:

Gotóvo, gotóvo vam povém, pra-

a) Riml. 8, 14-15. 26. b) Jan. 4, 24.

ve Jezus, karkole boste Očeta va mo-
jim imena prosile, vam bo dal a). —
Torej tuda kerkev sklépa vse svoje molit-
ve: Po Jezusu Kristusu Gospoda navam.

Kristus je naša glava, naš sréd-
nek, naš besédnek per Očeta. Če
gréšne ułovek le va svojim imena Bo-
gá mole, negova molitev Bogú né do-
padliva; ker ułovek brez Kristusa né,
in ne more neč. Le va Jezusu Kristu-
se, nad kterem ima Oče vse dopa-
dajene, smo Bogu lube in perjetna.

4.) Ponizena, to je, moramo spoznate,
de násmo nobene miloste bōæje
vrédne, ampak de nam iz samega
usmilena da, kar prosamo.

Molitev ponizenega predere oblake,
prave S. Duh b). Prevzetnem je Bog
nasprote, poniznem pa da svojo mi-
lost, prave S. Ap. Jakop c).

5.) Se skesanem serijam, to je, s' pra-
vo æalostjo nad gréhe, s' kterema
smo Bogá razæalile; in moramo skle-
nite svoje æivlene pobolwat.

a) Jan. 16, 23. b) Sirah. 35, 21.

c) Jak. 4, 6.

Vémo, de Bog gréwnakov ne posluwa (dokler gréha ne sovraæejo, in ga zárés zapustita ne æele); ampak kdor Bogá yastí, in negovo volo storí, nega usliwa, prave S. pismo a). — Oqitna gréwnak je terkál na persa rekoq: O Bog! bode ma gréwneku milostev, in je wel opraviqen domú, prevzetna farizej pa nè b).

6.) Ve vere in zaupanæ.

Verejete, de vam zamorem storite? je djal Jezus, tistem, ke so ga káj prosíle. In kjer je vero videl, je rekel: Naj se te zgodi, kakor se veraval. Kdor vereje, prave, mu né nãq nemogouqe. Ktere ne vereje, naj ne misle tak qløvek, de bo káj prejel od Gospoda, prave S. Ap. Jakop c.)

In 7.) stanovitna in neprenchlewa.

Védno se mora molite, in ne prenehate, prave Jezus d); to je, zmirej moramo ve serqe Bogá lubite in ga æelète, qe tude ze besédo ne molamo. Roke per déle, serqe per Boge. —

Lépo pileko ke stanovitne molitve je pravel Jezus rekoq: Ve nékem

a) Jan. 9, 31. b) Luk. 18, 13.

c) Jak. 1, 6-7. d) Luk. 18, 1.

města je bil sodník, ke né maral ne za Bogá, ne za ludí. In néka vdova je bela ve tistem městě, ke ga je hodíla prosit, de be jo otel nememu zoperneku, in dolgo časa né hotel. Potlej pa je sam per sebe djal: Deseravno se ne bojim ne Bogá, ne ludí, jo bom vender otel, de me posledneč ne pride nadleže délate. Je tadej djal Gospod (Jezus): Vidate, kaj prave hudobne sodník? in Bog (ke je sama dobróta in svetost) ne bo révil svojih izvolenih, ke nou in dan ke nemu vpijejo, in ne bo poterplena imel anime? Povém vam, de kmale jih bo révil. — Kdor ze otroujo lubeznejo védno ve sernje Bogá mole in prose, on imá duhá molitve a).

Vpr. Kaj je hinavska molitev?

Odg. Hinavska molitev je, kedar jo kdo zató opravla, de ga ljudje vidajo in hvalejo, za časen dobiček, ne pa zavol Bogá; ale pa kedar kdo mole, in pa tude zmirej hudobno živí. Taka molitev je Bogú gnusoba.

Kedar molate, ne délajte, kakor

a) Luk. 18, 2-8,

hinavne, ke rade ve zboreh in po voglêh moledvajo, de jih ljudje vidojo; gotóvo vam povém, prejela so svoje plačilo. In pa : Gorjè vam pismouke in farizeji, ke dolge molitve molate, in pa hiwe vdov objédate; zató boste hujše sôdbo iméle. — Tí pa, ko molew, pojde ve svojo hiwo, zapra dure za seboj, in mole na skrivnem svojiga Očeta, in tvoj Oče, ke vide na skrivno, te bo povernil, prave Jezus Kristus a).

Vpr. Je na tém veliko leæeæe, kjé in kedaj molemo?

Odg. Né veliko leæeæe, kjé in kedaj molemo, ker Bog sosebno na serne gleda. Ves svét, in tude mí smo negov tempel, in védno in povsod je par nas, povsod je enako milostav in nespremenlev. Vender pa so ñerkve posebne kraji, kjer Bog verne ve Kristuse zbrane usliwate obľube; in iz ľubæzne do bliænega, in de se od yasa do yasa bol s' svéstjo

a) Mat. 6, 5. 23, 14. 6, 6.

ke Bogu obernemo, se je tréba tudi po navadnih yaseh per molitve ravnate; postávam zjutrej, opoldne, zvečer, in kedar zvoní.

Vpr. Za ktere račí je tréba ve molitve nar prej prosite?

Odg. Ve molitve je tréba nar prej za duhóvne račí prosite, pøtlej we le za yasne; to je, nar prej, kar bœæjo yast tiye, za odpuyene svøjih gréhov, za pobolwane svøjiga æivlena, in za veyno zveliyane; pøtlej we le za yasne potrebe, za se, in za druge, za zdravje, za æiveæ, za døbre in mirne yase, za sreço, itd. Tudi je tréba za yasne račí le s' perstavkam Bogá prosite, ye je Bogú ke yaste, in naye duwe ke zveliyanu, de jih doseæemo.

Samí døstekrat ne vémo, kaj nam je døbro, in kaj nè. Nékterem je bolézen bol ke zveliyanu, kakor zdravje; nécterem revuyena, terplene, sramøta pred ludmí, in nesreça

bol, kakor bogastvo, vesele, uast in sreča, itd. Bog nar bol vé, kaj nam je ke pridu; zatorej se moramo Bogú ve vsem zroqite, in nemu vse poniæno in ze zaupanem prepustite.

Vpr. 3a kogá je tréba ve molitve Bogá prosite?

Odg. Ve molitve je tréba spløh za vse ludí na svéte, in za vse verne duve prosite. Posebno pa,

- 1.) za ñerkev bøæjo, de jo Bog po vsem svéte razwirúj in posveçúj;
- 2.) za duhóvne pastirje, de jim Bog S. Duhá dàj in ohrane, de nam neutrudama veçno resniþo oznanujejo, in s' svetem æivlenem svétejo;
- 3.) za deæelske oblastnike, in za vse svøje vikwe, de ve svøjih teækah skerbèh bøæje uastí in prave sreçe svøjih podloæneh iuþejo, in jim ve vsah qednosteh lép izgled dajejo;
- 4.) za svøje parjatle in dobrótneke, posebno za svøje starwe, de jim Bog obilno poverne, kar nam døbrega store;

5.) za vse bogabojece in svete kristjane, de jih Bog ve svoji svete gnade in ljubezne stanovítne ohranje; in za gréšneke, de jim Bog pravo spoznane resniče in spreobrnene serhá dàj;

6.) za svoje razčelnike in sovražneke, de jim Bog gréhe odpustè, in vse, kar potrebujejo, dodéle.

Vpr. Kaj zadobí, kdor práv mole?

Odg. Kdor práv mole, zadobí, kar prose; posebno pa:

1.) gnado bōæjo, de resničo práv spozná, in pomoč, de skušnave premaguje, in se gréha varuje;

2.) ve vere, ve upane, in ve ljubezne se vade in vterjuje;

3.) svete mír in pravo vesele serhu zadobí.

Vpr. Zakaj uase ne zadobamo, za kar prosimo?

Odg. Zató, ker alè práv ne molemo, ale pa tanéh trebí, ktere so nam dobre in potrebne, ne prosimo.

Prosate in ney ne prejmete,
ker napak prósete, de ba
svøje poæelene spolníle,
prave S. Ap. Jakop a).

Vpr. Ale Bog pravo molitev in za dõ-
bre rečí vselej usliwa?

Odg. Pravo molitev in za dõbre re-
čí Bog vselej usliwa, ye tuda ne
vémo, in we veq da, kakor pro-
samo.

Vpr. More kdo brez molitve zvelíyan
bite?

Odg. Ne more, ker néma prave, terd-
ne vere, pravega zaupana in lu-
bezne, in torej bõæjiga duhá nè,
ktere Bogá ne yastí, ne hvale in ne
mole; in torej tuda svetó ne æiví;
ker Bog gnado svetega æivlena le-
tistem delí, ktere ga zamo prosejo.

Vau ☩ ye va nebeseh bo dal dõ-
brega duhá jim, ktere ga zam prose-
jo, prave Jezus b). — Ye pa ktere

a) Jak. 4, 3. b) Luk. 11, 13.

vas modrosté potrebuje, naj prose Bogá, ke daje vsem obilno, prave S. Ap. Jakop a). Torej so Kristus in apostelne molitev tolekan perporočevale; torej nas tudi nêrkev ke né tolekan pergana, in torej vse dobre, svete ljudje zvestó in pridno molejo.

Vpr. Kje najdemo ob kratkem, za kar je tréba molite?

Odg. Za kar je tréba molite, najdemo ob kratkem, ve Gospódne molitve to je, ve ōŕenawæ.

Vpr. Zakaj pravemo ōŕenawu Gospodna molitev?

Odg. Zató, ker gá je naw Gospod Jezus Kristus uqil.

Ōŕenaw ob kratkem razloæen.

Vpr. Kedaj je Jezus Kristus molite uqil?

Odg. Takrat, ko so ga uŕenne prosile rekou: Uŕe nas molite, jim je od-

a) Jak. 1, 5.

govoril: Takóle molite: **O**če naš, kir se ve nebesah, posvečeno bode tvoje ime; pride ke nam tvoje kraljestvo; zgode se tvoja vola, kakor ve nebesah, takó na zemle. Daj nam dans naš vsakdanje kreh, in odpuste nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, in nas ne vpelaj ve skušnjava, temuž réwe nas od hudega. Amen.

Vpr. Iz ktereh déel je **O**čenáš?

Odg. **O**čenáš je iz predgovora, in iz sedem prouen.

Vpr. Ktere beséde so predgovor?

Odg. Te beséde: **O**če naš, kir se ve nebesah.

Vpr. Kaj hočemo s' téme besédame?

Odg. S' téme besédame se obrnemo ke Bogu svojimu Očetu, in verejemo in spoznamo, de je Bog **O**če vsah lidí, in de ne moremo le samo za se, ampak za vse lidí, posebno za vse kristjane.

Vpr. Zakaj pravemo Bogú, oče?

Odg. Zató, ker nas je po svoji podobnosti stvaril, nas ve Jezuse Kristusa za svoje otroke vzel, in po očetovo za nas skerbí.

Vpr. Zakaj pravemo Bogú, oče naš?

Odg. Zató, ker nas je vse per S. kerste po svojim svetem Duhu svoje otroke, svoje dedače, in sededače Jezusa Kristusa, in med seboj brate naredil.

Duhá pootrouena bœjiga ste prejeli; po nem kliqemo: Aba (luba oče!). Če smo pa otroke, smo tudi jerbače, ter jerbače bœji, sajerbače pa Jezusa Kristusa, prave S. Ap. Pavel a). — Ne imenujte se očeta na zemle; zakaj le enega očeta imate, ve nebesih; vi pa ste vse bratje med seboj, prave Jezus Kristus b).

Vpr. Zakaj pravemo, ker se ve nebesih?

Odg. Zató, ker je, deseravno povsod, vendar posebno ve nebesih, kjer se

a) Riml. 8, 15-17. b) Mat. 23, 8-9.

svøjim izvolenem obliuþe ve obliuþe
gledate in vœivata daje.

Vpr. Ktera je perva prøwna?

Odg. Ta: Posveçeno bode tvo-
je ime.

Vpr. Kaj prosemo ve té prøwna?

Odg. Ve té prøwna prosemo:

1.) de bode Bog od vsæh stvarí práv
spoznan, in povsod védno uçuþen in
hvalen;

2.) de naj se gréwnake ke Bogu spre-
obernejo, in pokoro store;

3.) de ne bode negovo presveto ime
nekole ne za nejevero, ne s' kakem
drugem gréham in nekeruþanskem
œivlenem ognuweno, in per ludeh
ob uast perpravleno.

Vpr. Zakaj prosemo nar preþ za posve-
çene bøæjiga imena?

Odg. Zató, ker smo dolæní nar preþ
prosite, kar bøæjo uast tiþe: Iuþi-
te nar preþ bøæjiga krale-
stva, prave Jezus Kristus a).

a) Mat. 6, 33.

Vpr. Ktera je druga prōwna?

Odg. Druga prōwna je: Pride ka
nam tvōje kralēstvo.

Vpr. Kaj je bōæje kralēstvo?

Odg. Bōæje kralēstvo je ηerkev bōæja
na tēm svēte in vā perhodnem æiv-
lene; na tēm svēte bōæje postave
in gnade, svete zakramenta, vera,
resniņa, bogabojeņe sveto æivlene,
in pravo vesele vā Boga; vā per-
hodnem æivlene pa večno zvelíņa-
ne vā nebesah.

Bōæje kralēstvo né jéd in pijaua;
ampak praviņa, in mír, in vesele vā
S. Duha a). — Ale ne véste, de hu-
dōbne ne bodo imēle bōæjiga krale-
stva, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj proremo tedej vā druge prōw-
ne?

Odg. Vā druge prōwne proremo:

1.) de Bog svōje kralēstvo, to je,
svōjo ηerkev in pravo vero, razwi-
ruj in vterjuj; hudiņevo kralēstvo

a) Riml. 14, 17. b) 1. Kor. 6, 9.

pa, to je, pregráhe, nejevero in
zmote zatera;

2.) de Bog vero, upane in lubezan ve
nas vlíj, in vse qednosté ve nas
pomnoæe;

3.) de nam po tém æivlene nebesa do-
déle.

Vpr. Povej tretjo prøwno.

Odg. Tvøja vola se zgøde, ka-
kor ve nebesah, takó na
zemle.

Vpr. Kaj proremo ve té prøwné?

Odg. Ve té prøwné proremo:

1.) de nam Bog svøjo gnado dodéle,
negovo sveto volo vselej in povsod
takó pridno in zvestó spolnevate,
kakor jo angelne in svetnike ve ne-
besah spolnujejo, in æe vsem, ka-
kor æe nama oberne, zadovolnem
bite;

2.) de Bog vse od nas odverne, kar
je pridnemu in zvéstemu spolne-
vanu negove svete vole na pote.
To je vola bøæja; vawe

posvečene, prave S. Ap. Pavla).

Vpr. Ktera je četrta prouna?

Odg. Četrta prouna je: Daj nam dans naš vsakdanje krah.

Vpr. Kaj prosimo v té proune?

Odg. V té proune prosimo:

- 1.) de nam Bog vse dodela, kar je za naše dušno in telesno, jasno in verno življenje potreba: za dušno življenje nam je treba gnade božje, svetega evangelja, resniče, svetih zakramentov, posebno presvetega rečnega telesa; za telesno pa živeti, zdravja in drugih reči;
- 2.) de Bog dragino, lakoto, gréhe, pomankanje nauka in gnade, in vse hudobije, ktere dvestokrat take nesreče za seboj vdejo, od nas odverne.

Kristus je rekel Judam: Povém vam, de vam bo božje kraljestvo vzeto, in ljudstvu dano, ktero bo nega

sad rodilo a). — Salomon je Bogá prošil, de ba mu ne dal ne bogastva ne revujane, ampak srédno réu.

Vpr. Povej peto prôwno.

Odg. Odpuste nam nawe dolge, kakor tude mí odpuyamo svojim dolænikam.

Vpr. Kaj prosemo s' téma besédame?

Odg. S' téma besédame prosemo, de nam Bog nawe gréhe odpuste, kakor tude mí iz serŋa odpustemo vsem, ktere so nas razæalile.

Če boste ví ludém nih gréhe odpustile, vam bo tude nebeuka Oče vawe gréhe odpustil; če pa ví ludém ne boste odpustile, vam tude nebeuka Oče vaweh gréhov ne bo odpustil. — S' kakorwno mero merete, s' táko se vam bo vračevalo, prave Jezus b). In tude druge dolgove moramo bliženemu odpustite, če je po ljubegne potreba.

Vpr. Ktera je westa prôwna?

Odg. Westa prôwna je: In nas ne vpelaj ve wkuwnavo.

Vpr. Kaj prosemo ve té prôwni?

a) Mat. 21, 43. b) 6, 14. 7, 2.

Odg. Və té prōwne prošemo, de nam Bog ob ūase skuwnave in nevarnostə svōje svete gnade in pomoqe ne odvzeme, in ne perpusta, de be nas skuwnava premagala, de be grevile in se pogubila.

Vpr. Kdo nas skuwa?

Odg. Skuwa nas,

1.) svét, to je, bogastvo, neujimerna ūast, hudōbne izgledje, posvetne wege, zapelive ljudje, in druge posvetne reči;

2.) naše lastno mesó, to je, naše hudōbno poželene in nagnene;

3.) hudiq, ke ve nas pamet slapi, včro manwa, in prelomnikom bōæjih zapoved vesele in srečo obēta.

Vse, kar je na svēte, je ale poželivost mesá, ale poželivost oŭi, ale pa oŭabnost æivlena, kar né iz Oŭeta, ampak iz sveta je, prave S. Ap. Janez a). — Bodete tréžve in ūujte, prave S. Ap. Peter b); zakaj vaw zoper-

a) 1. Jan. 2, 16. b) 1. Petr. 5, 8.

nek hudių védno hode kakor rjoveų lev, in zalezuje koga poæréte. Vstavéte se mu moųne va vera. — Oble-
níte bœxe orœxe (vero, zaupane in
lubezen), de boste mœgle obstate pred
skrivnem zalezevanem hudiqevam, pra-
ve S. Ap. Pavel a).

Vpr. Ale tude Bog koga skuwa?

Odg. Tude Bog skuwa praviqne in sve-
te ze boléznejo, ze revujeno, in ze
druzeme nadlogame in britkostme;
pa ne ke hudemu, ampak zató, de
se nih qednost in svetost lépuæ po-
kaæe, in se ve vseli okoleujenah
védno zvéste bite vadejo, in veqe
zusunæene imajo.

Nobeden naj ve skuwnave ne re-
qe, de ga Bog skuwa; zakaj Bog ke
hudemu nekoger ne skuwa. Vsak je
skuwan od svoje lastne poæelivoste,
ke ga vléqe in vabe, prave S. Ap. Ja-
kop b). Angel Rafael je djál Tobíju:
Ker se bil Bogú perjeten, je bilo tré-
ba, de te je skuwnava (bolézen) po-
skusela c). — Takó je bil Job poskuwan,

a) Efex. 6, 11, b) Jak. 1, 13-14.

c) Tob. 12,3 1.

ko je Bog perпустиł, de je bil ob vse premočene, in tude ob zdravje perwel a). Blagor ułovéku, ktera skuwno poterpexlıvo prestoi; krono æivlena bo zadobil, ktero je Bog tistem, ke nega lubajo, oblubil, ko skuwno prestoi, prave S. Ap. Jakop b).

Vpr. Ktera je sedma prōwna?

Odg. Sedma prōwna je: Temu q réwe nas od hudega.

Vpr. Kaj prosemo ve té prōwna?

Odg. Ve té prōwna prosemo:

1. de nas Bog od vsega hudega, posebno na duwe, to je od gréha réwe, in ve vse qasne in veqne nesreqe, in ve utrafenge gréha vare
- 2.) de nas Bog tude pred telesneme nesreqame, pred boléznejo, lákoto, vojsko, in pred vsame hudeme qase obvare, qe nam néso ke zveliqanu potrebne;
- 3.) de nam Bog gnado dodéle vse nadloge in teæave, ke nam jih powila, nemu ke qaste volnó in stanovitno

preterpéte. Lončena posoda se ve peče poskuša; pravi ne ljudje pa ve britkoste, prave S. Duh a).

A men, takó se zgóde; takó ælím in prosem.

Angelsko ueuene ob kratkem razloæeno.

Vpr. Kaj perdévajo katolewke kristjanje veuðél ouenawu?

Odg. Angelsko ueuene perdévajo katolewke kristjanje veuðél ouenawu.

Vpr. Kaj je angelsko ueuene?

Odg. Angelsko ueuene je molitev, s' ktero presveto devino in mater boæjo Marijo pred vsemi angelne in svetnike uastemo in prosemo, rekou:

Ueuena se Marija, gnade polna, Gospod je s' teboj, æegnana se med æenama, in æegnan je sad tvojiga

a) Sirah. 27, 6.

telesa, Jezus. Sveta Marija, mate
bøæja, prošè za nas gréwnøke, zdej,
in ob naše smertne ure. Amen.

Vpr. Zakaj pravemo té molitve angel-
sko ueuene?

Odg. Zató, ker je angel Gabriel oz-
nanévaje Kristusovo vüloveuene sve-
to devinjo Marijo s' téme besédame
pozdravil: Ueuena se Marija,
gnade polna, Gospod je s' te-
boj, æegnana se med æe-
name.

Vpr. Kdo je pa druge beséde perdjal?

Odg. Nékaj jih je Elizabeta, ke je Ma-
rijo devinjo pozdravela, perdjala.
Povzela je angelove beséde: Æeg-
nana se med æename, in pa
we tele beséde perstavela: In æeg-
nan je sad tvøjiga telesa.
Druge pa je ñerkev perdjala.

Vpr. Zakaj pravemo, sveta Marija,
mate bøæja?

Odg. Zató:

1.) ker je presveta devinja Marija Je-

žusa Kristusa pravega Bogá in človeka rodila ;

2.) ker to ime ve nas zaupane obudí, de bo Bog nene proune za nas usliwal.

Vpr. Ale se práv reče Marií, mate božja ?

Odg. Práv se reče, ker je Jezusa Kristusa pravega Bogá in človeka rodila.

Vpr. Zakaj pravemo, proš se za naš gréšneke ?

Odg. Zató, de nam, ka ponižno svoje gréhe spoznamo, duhá pokore, in odpustjene gréhov zadobí.

Vpr. Zakaj pravemo, zdej, in ob naše smertne ure.

Odg. Zató, ker nam je, deseravno vselej, vendar ob smertne ure božje pomoče posebno potreba.

Vpr. Kedaj časte katolske kristjanje posebno mater božjo ze angelskem čenemem ?

Odg. Zjutrej, opoldne, in zvečer, ke-

dar zvoní, qaste katolewke kristjan-
je posebno mater bœjjo ze angel-
skem qeuyenem.

Vpr. Kogá se nam je tréba ob tém
zvonene we spomnete?

Odg. Tude vŭloveqena bœjiga Sinú
se nam je tréba takrat hvaleno in
poboœno spomnete.

Katolewke kristjanje perdévajo zjutrej,
opoldne in zveyer qeuyena Maríi tu-
de we tele beséde, kedar angelsko
qeuyene molejo:

- 1.) Angel je Maríi oznanil, de bo spo-
qela od S. Duhá. Qeuyena se Ma-
ríja, itd.
- 2.) Maríja angelu odgovorí: Lej, dé-
kla Gospodova sam, zgode se me
po tvœji beséde: Qeuyena se Ma-
ríja, itd.
- 3.) In beséda je mesó postala, in med
name prebivala. Qeuyena se Ma-
ríja, itd.

III. OD LUBĚZNĚ.

Vpr. Kaj je kerujska lubezen?

Odg. Kerujska lubezen je bōxi dar, od Bogá dana moy, po ktere Bogá svojiga Gospoda narvikwe dobróto zavol nega samega, svojiga bližnega pa kakor samí sebe zavol Bogá lubemo.

Vpr. Zakaj pravemo, de je kerujska lubezen bōxi dar in od Bogá dana moy?

Odg. Zató, ker ylovek ne more lubezne iméte, kakorwne mu je tréba, qe mu je S. Duh ve sarnje iz zgoles miloste ne vlije.

Vpr. Kdo ima tedej kerujsko lubezen?

Odg. Tiste jo imá, ktere Bogá yez vse, svojiga bližnega pa kakor sam sebe zavol Bogá lube; ktere zavol Bogá vse rad storí, kar nam je zapovédal.

Vpr. Zakaj je tréba Bogá lubite?

Odg. Zató, ker je sam na seba, in tuda nam neskønno dober. Lubímo Bogá, ka nas je prejelubil, prave S. Ap. Janez a).

Vpr. Kakó je tréba Bogá lubite?

Odg. Bogá je tréba uez vse, in iz vsega serha, iz vse duwe, iz vse pamete, in iz vseh moúí lubite.

Luba Gospoda svøjiga Bogá iz vsega svøjiga serhá, iz vse svøje duwe, iz vse svøje pamete, in iz vseh svøjih moúí, to je perva in nar vikwa zapoved, prave Jezus Kristus b).

Vpr. Kedaj lubemo Bogá uez vse?

Odg. Takrat lubemo Bogá uez vse, kedar ga bol lubemo, kakor vse stvari, in bol kakor vse, kar nam je perjetnega in dopadlívega.

Vpr. Kedaj lubemo Bogá iz vsega serha, iz vse duwe, iz vse pamete, in iz vseh moúí?

Odg. Takrat, kedar vse svøje misle, æele, beséde in djane le ve bøæjo

a) 1. Jan. 4, 10. b) Mat. 22, 37-39.

qast obračamo, in rajwe vse terpe-
mo, in vse, tude nelo æivlene raj-
we zgubamo, kakor Bogá tude va-
nar manwe réwe razkaľemo.

Kdor oueta, ale mater bol ľube,
kakor mene, né mene vréden, in kdor
sina ale hujer bol ľube, kakor mene,
né mene vréden, prave Kristus a).

Vpr. Ima tiste æe vso keruľansko ľu-
bežen, ktere le Bogá ľube?

Odg. Néma, ampak mora tude we
svøjiga bližnega kakor sam sebe za-
vol Bogá ľubite.

ľube Gospoda svøjiga Bogá iz
vsaga svøjiga serňá, iz vse svøje du-
we, iz vse svøje pameta, in iz vseh
svøjih močí, to je prava, in nar vik-
we zapoved; druga pa té enaka je!
ľube svøjiga bližnega, kakor sam se-
be, prave Kristus b).

Vpr. Kdo je naw bližen?

Odg. Vsak qløvek, perjatel in sovræ-
nek, domày in ptuj, nawe in ne
nawe vere je naw bližen?

a) Mat. 10, 37, b) 22, 37-39.

Vpr. Kedaj ljubemo svojiga bližnega?

Odg. Takrat, kedar mu vse dobro
hoyemo, in mu zavol Bogá, dobro,
kar moremo, rade storemo; ukodo
pa od nega odvrayamo.

Vpr. Kedaj ljubemo bližnega zavol
Bogá?

Odg. Takrat, kedar ga zató ljubemo,
ker je bližen bōxja podóba, in ker
ga je Bog zapovédal ljubite.

Če kdo prave, de Bogá lube, in
svojiga brata (bližnega) sovrače, je
lašniven; zakaj če svojiga brata, ke
ga vide, ne lube, kakó more Bogá
lubite, ke ga ne vide? In to zapoved
imamo od Bogá, de kdor Bogá lube,
naj tude svojiga bližnega lube, prave
S. Ap. Janež^a).

Vpr. Kedaj ljubemo svojiga bližnega
kakor samí sebe?

Odg. Takrat, kedar mu vse rade sto-
remo, kar po pamete in po pravi-
ne samí sebe æelemo.

a) 1. Jan. 4, 20-21.

Kar hočete, de vam ljudje store, tude ví jim storíte, prave Jezus a).

S. Ap. Pavel prelepó popisuje lubezen do bližnega rekoč: lubezen je poterpexlíva, je dobrotleva; lubezen né nevouplíva, né sardita, ne déla napak, né napuhmena, ne častí lakomna; ne iuje svojíga dobiyka, né togotna; ne misle hudega; se ne veselí kráviče, ampak resníče; vse prenaša, vse veraje, vse upa, vse preterpí (b).

Vpr. Je karujanska lubezen potrebna?

Odg. Karujanska lubezen je takó potrebna, de brez ne ne more noben človek, ktere že ke pamete pride, večnega živlena doseče.

Kdor ne lubě, ostane ve smerte, prave S. Ap. Janez c). Če be jezíke lidí in angelov govoril; lubezne pa be ne imel, be bil kakor bučec brón in zvonec zvonec. In če be prerokoval, in vse skrivnosti védel, in vse učenosti znal, in če be tolekuno véro imel, de be hribe prestavlal; lubezne pa be ne imel, neč be ne bil.

a) Mat. 7, 12. b) 1. Kor. 13, 4-7.

c) 1. Jan. 3, 14.

In če bə vse svoje premoženje ubožem razdal, in svoj život dal sčagata; ljubezne pa bə ne imel, neq bə me ne pomagalo, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kakó pokazemo, de imamo ljubezn do Bogá in do bližnega?

Odg. De imamo ljubezn do Bogá in do bližnega, pokazemo, če po bōæjih zapovedeh živemo.

Kdor imá moje zapovede, in po nih živi, on me love, prave Jezus Kristus. In: Če me love, živite po mojih zapovedeh b).

Od deset bōæjih zapoved.

Vpr. Kolečo je bōæjih zapoved, in ktere so:

Odg. Deset jih je:

- 1.) Verevaj ve enega samega Bogá.
- 2.) Ne imenuj po nemarnem bōæjiga imena.
- 3.) Poveuj prazneke.

a) 1. Kor. 13, 1-4.

b) Jan. 14, 21. 15.

- 4.) Spoutuj oqeta in mater, de bow dolgo æivel, in de te bo dobro na zemle.
- 5.) Ne ubíjaj.
- 6.) Ne préwestvaj.
- 7.) Ne krade.
- 8.) Ne govøre krive priqe zo per svøjiga bliænega.
- 9.) Ne æele svøjiga bliænega æene.
- 10.) Ne æele svøjiga bliænega blagá.

Vpr. Komú je dal Bog téh deset zapoved?

Odg. Izraelnam, kedar so grede iz Egiptovske suænoste va puqave bali, je Bog na hribe Sinaji dal téh deset zapoved.

Vpr. Kakó jih je dal?

Odg. Po Mojzese na dvéh kamnitech tablah s' svøjim perstam zapisane ob grome in tréske jih je dal.

Vpr. Zakaj takó?

Odg. Zató, 1.) de je va ludstva veqe yast in spoutevane do sebe obudil;

2.) de bæ bœæje zapovede 3a vœuam spowtevanem, in zvestejwe spolnevale; in

3.) de bæ se prelomevávne bœæjih zapoved bœæje mogounoste in zaæuganeh utrafeng bale.

Vpr. Smo tude mí dolæní po bœæjih zapovedeh æivéte?

Odg. Tude mí smo dolæní:

1.) ker razkladajo natorno, ve nave serŋa zapisano postavo.

Take, ke námajo (spisane) postave, so samí sebe postava, ke pokæejo spisano délo postave ve svœjih serŋeh; ker jim nih vést sprikuje, in misle jih toæejo, ale pa izgovarjejo, (jim æe vést pové, kaj je práv, kaj nè), prave S. Ap. Pavel a).

2.) Ker jih je Jezus Kristus poterdil, in po nih æivéte zapovédal.

¶e houew ve vœyno æivlene ite, spolnuj zapovede b). — Ne mislate,

a) Riml. 2, 14-15. b) Mat. 19, 17.

de sem perwel postavo in preroke ovréu; nè ovréu ampak dopolnit sem jih perwel, prave Jezus a).

Vpr. Je moqe po bœjih zapovedeh æivéte?

Odg. Moqe je, ker Bog ke tému vsakemu svôjo sveto gnado dá.

Svøjiga Duhá bom ve vas dal, in bom naredil, de boste æivéle po møjih zapovedeh, de boste møje naredbe hranile in spolnevále, prave Bog b). — Bog ve vas oboje déla, hotéte in storíte po svøjim dopadajene. — Vse zamoreni ve nem, ke me moq daje, prave S. Ap. Pavel c).

Vpr. Ktere dolænoste najdemo ve deset bœjih zapovedeh?

Odg. Ve deset bœjih zapovedeh najdemo dolænoste do Bogá in do bliænega. Ve praveh tréh so dolænoste do Bogá; ve sedmeh poslednih pa dolænoste do bliænega.

a) Mat. 5, 17. b) Eñeh. 36, 27.

c) Filip. 2, 13. 4, 13.

Vpr. Ve ktere zapovede so zapopadene vse druge?

Odg. Ve téh dvéh: Lube Gospo-
da svojiga Bogá iz vsega
svojiga serná, iz vse svoje
duwe, iz vse svoje pamete,
in iz vseh svojih močí. Dru-
ga pa: Lube svojiga bližne-
ga, kakor sam sebe. Téma
dvéma zapovedama se prave zapove-
de ljubegne, in kdor ju práv spol-
nuje, spolnuje vse.

Vpr. Kaj najdemo ve vsake zapovede?

Odg. Ve vsake zapovede najdemo né-
kaj zapovedanega, nekaj prepové-
danega.

Kratko razkladane deset bøæjih zapoved.

1.) Verjavaj ve enega samega Bogá.

Vpr. Kaj nam zapovedúje prva bøæja
zapoved?

Odg. Perva bœæja zapoved nam zapovedúje verevate ve enega samega Bogá, ga molite in qastite, ga lubite in van upate, mu ve vsem pokornem in hvaleænem bite.

Brez vere né mogóqe Bogú dopa-
sta; zakaj kdor hoqe ke Bogu prite,
mora verevate, de je, in de jim je,
ktere ga lubejo, plaqník, prave S. Ap.
Pavel a). — Zapisano je : Gospoda svøji-
ga Bogá mõe, in nemu samemu slu-
æe, prave Kristus b). — Posluwaj Iz-
rael : Gospod naw Bog je sam Gospod :
Lube Gospoda svøjiga Bogá iz vsega
svøjiga serná, itd. prave Mojzes c). —
Upajte van vse zbore naródoŸ, raz-
prostíte pred nim svøje serná : véko-
me je Bog nam pomoqník, prave Da-
vid d).

Vpr. Kaj prepovedúje perva bœæja za-
poved ?

Odg. Perva bœæja zapoved prepove-
dúje nejevero, malikevane, krivo-
verstvo, védeutvo, prazno vero,

a) Hebr. 11, 6. Mat. 4, 10.

c) 5. Moj3. 6, 4-5. d) Ps. 61, 9.

vraæe; Bogá sovraæite in zaneæeva-
te, obupate, nezaupate, ale pa pre-
deržno zaupate ve bœæjo milost, in
Bogá skuwate.

Kdor né vereje, bo pogubljen,
prave Jezus a). Resniæno bœæjo so (ajdje)
va laæ spreobernile, in raji stvar mo-
lile, in ji sluæile, kakor pa vékome
æeæenemu stvarneku, prave S. Ap.
Pavel b).

Vpr. Kdo je nejevære kriv?

Odg. Nejevære je kriv, kdor ve prave-
ga Bogá, va negove lastnosti, de je
vsagamogóæen, dober in praviæen,
itd. ale pa kar je Bog razodel, in
kar nas æerkev uqí, ne vereje.

Bedák prave ve svøjim seræe:
Né Bogá c).

Vpr. Kdo je malikevána kriv?

Odg. Malikevána je kriv, kdor stvarí
æive ale neæive, ale pa od ulovéka
narejene podóbe po bœæje qastí,
kakor ajdje.

a) Mark. 16, 16. b) Riml. 1, 25.

c) Ps. 13, 1.

Ne obračunajte se ke malikam, in ne delajte se glitih bogov: Jez sem Gospod vaš Bog, prave Bog a).

Vpr. Kdo je krivoverstva kriv?

Odg. Krivoverstva je kriv, kdor kako od Boga razodeto resnično termodglavo in terdovratno zameje, kakor postavem Luteranje.

Krivoverija enkrat ale dvakrat posvarite, potlej se ga pa varevate; ker véu, de je hudoben, kdor je tak, in gréwnak s' svojo lastno sodbó obsojen, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kdo je vraz kriv?

Odg. Vraz je kriv, kdor neumneé verjame, de se dá ze vrage! spajdawite se, in æ'nih pomoujó posebne raquí zvédate ale storite; postavem rís, roperníje, itd.

Vpr. Kdo je védeutva kriv?

Odg. Védeutva je kriv, kdor terde ale verjame, de se iz kanéh izmiwlenéh znamen perhodne raquí védeæevate dajo; postavem po zvézdah.

a) 3. Moj3. 19, 4. b) Tit. 3, 10.

Vpr. Kdo je prazne vere kriv?

Odg. Prazne vere je kriv, kdor razumem kako posebno moč perpisuje, če je ne v njih ne po natoru, ne po božjim razodena; postavim za lésko zakladov iskate.

Kedar va deželo prideš, ktero te bo Gospod tvoj Bog dal (va obljubeno deželo), ne uče se delate gnusobe tistih narodov, de se ne znajde med teboj kdo, ktere be svojiga sina ale svojo hujerskože ožen uistel, ale ktere be védeže vpravil, ale za sane, ale za bogovije maral; in naj ne bo kdo zadélaven, ale roparnik, ale pánaven, ale ugibaven, in naj ne iče per mrtvih resniče: zakaj vse take reči so gnusoba pred Gospodom, in zavolo tanih pregréh bo ludstva končal pred teboj, prave Mojzes a).

Vpr. Kdo sovraže in zanačuje Bogá?

Odg. Tiste sovraže in zanačuje Bogá, ktere od nega, od negovih svetih lastností in od negovega razodena neč sliwate noče, temuž vsemu té-

a) 5. Mojz. 18, 9-12.

mu nasproti ravná ; ale pa kdor bogaboječe ljudi zavolo bogaboječnosta pregana, in nih in bœjjo besédo zanejúje, ale sovraæe.

Faraon je Mojzesu djal : Kdo je Bog, de ba jez negovo povele posluwal a). — Vstane o Bog, svøje sovraæneke razkropit, in svøje uertivne pred seboj razpodit b). — Nawa mogóuna rocka je vse to naredíla, pravejo bœji zanejevávne c).

Vpr. Kdo je obupnoste kriv ?

Odg. Tiste, ktere se od Bogá misle, de per Boga né mojí ale vole pomagati. Ve ta gréh padejo dwestkrat gréwneke, ktere pokoro odlawajo ; kakor postavem Kajn in Judeæ Iwkarjót.

Ne zgublajte zaupana, ker veliko plaúilo ga uaka, prave S. Ap. Pavel d).

Vpr. Kdo je nezaupnoste kriv ?

Odg. Kdor tãrdno ne veræje, de mu bo Bog dal, kar potrebúje.

a) 2. Moj3. 5, 1. b) Ps. 67, 2.

c) 5. Moj3. 32, 27. d) Hebr. 10, 35.

Vpr. Kdo je prederznega zaupana v bōæjo milost kriv?

Odg. Tiste, ktere misle, Bog mu bo grēhe odpustil, naj se jih spokorí, ale nè; ale ktere pokoro odlawa in grēh na grēh naklada, ter misle, Bog mu bo na zadne gnado dal in mu vse odpustil; ale pa ktere se v dušne ale telēsne nevarnostē brez potrebe podaja, in mēne, Bog ga bo vareval.

Žanequjew tí bogastvo negove lubezne, poterpeælívoste, in perzanawlívoste? Ale ne véw, de te bōæja dobrota ka pokore vaba? prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kdo skuwa Bogá?

Odg. Tiste, ktere imá prederžno zaupane v bōæjo milost, in pa kdor takó ravná, de hoqe zvédate, qe ga more ale hoqe Bog otete ale nè; qe vé za vse ale nè; qe more ale hoqe grēh utrafeváte ale nè.

a) Riml. 2, 5.

Hudiq je postavil Jezusa na verhi tempelna in mu rekel: Če se bošji Sin, spusti se dola; zakaj pisano je: Svøjim angelnam je zavol tebe ukazal... na rokati nosite te, de noge ob kamen ne zadeneu. Jezus mu odgovori: Tude je pisano: Ne skuwaj Gospoda svøjiga Bogá a).

Kdor se ve nevarnostè brez potrebe podaja, in se na bošjo pomòu zanawa; ale pa kdor pregréwno živi, in se pobolwate noye, in vender zveliqana upa, tak skuwa Bog. Kdor nevarnost lube, bo ve nevarnostè končán, prave S. pismo b).

Vpr. Ale né zoper pravo bošjo zapoved angelne in svetnike yastite in prosite?

Odg. Né, ampak dobro in koristno je.

Vpr. Zakaj yaste in prosejo katolewke kristjanje angelne?

Odg. Zatò, ker nam jih je Bog varhe in nar bolwe perjatle dal, ke nas lubejo, za nawe zveliqane skerbe, za nas Bogá prosejo, nawe molitye

a) Mat. 4, 5-7. b) Sirah. 3, 27.

nemu darujejo, in se veselē, če se
ktere gréwnek spreobarne in spokorí,
in per Boge veliko zamorejo.

Svøjim angelnam je zavòlo tebe
ukazal, na vseh tvøjih poteh varē-
vate te a). — Ko se s' solzame møtil,
merliqe pokopával, in zatò od večerje
vstajal, in merliqe po dneve ve svøji
hiwe skrival, in jih po nøwe pokopovál,
sem jez tvøjo molitev pred Gospoda
nøsil, je djal angel Rafael Tobiju b). —
In drug angel je perwel, in stál pred
altarjem, in zlat kadilnek imel, in ve-
liko kadila se mu je dalo, de je mo-
litve sveteh na zlatem altari, ka je
pred sedezæem bøæjim, dareval. In
dem kadila, molitev namreç sveteh,
je wel iz rók angela na kviwko pred
Bogá, prave S. Ap. Janez c).

Vpr. Zakaj qaste in prosejo katolewke
kristjanje svetníke?

Odg. Zatò, ker so bøæji perjatle, in
nas lubejo, za nas Bogá prosejo, in
per Boge veliko zamorejo.

a) Ps. 90, 11-12. b) Tob. 18, 10.

c) Skriv. razod. 8, 3-4.

Takó je ranke bœji prerok Jeremíja za izraelsko ludstvo své brate, in za njélo sveto mésto Jeruzalem Bogá prøsil a).

Vpr. Ale nam morejo angelne in svetnike iz své lastne moqí pomagati?

Odg. Ne morejo, ampak le Bog nam po njih prøvnah pomaga.

Vpr. Ale né zoper prvo bœjo zapoved podóbe qastite?

Odg. Né; zakaj prva bœja zapoved le prepovedúje podóbe molite, ne pa jih ve qaste iméte. In katolæwke kristjanje podób nemolejo, ampak jih le ve qaste imajo.

Vpr. Zakaj qaste katolæwke kristjanje podóbe?

Odg. Zató, ker poménajo kàj qastitlævaga, kako bœjo prwono (Kristusa), mater bœjo, ale kanega svetnika. Qast se ne daje podobe, temuq kogar podoba poméne. Ale néma, postavam, dober sin tude ve

a) 2. Mak. 15, 14.

qaste podóbe svøjiga oueta ale svø-
je matere?

Vpr. Ale né zoper pervo bøæjo zapo-
ved ostanke svetnikov qastite?

Odg. Né: 1.) ker so ostanke tisteh
trupel, ve ktereh so bili svetnika
ale zavol vere Bogú umorjene in
darevane; ale pa, ke so ve nih s'
pokóro in ze druzeme døbrema dèle
posebno zvesto Bogú sluæile;

2.) ker je Bog po téh svetinah vey-
krat qudeæe délal, in ludém veliko
døbraga storil.

Takó so ñelo parte, rute in pase
svetega Apostelna Pavla na bolníke
pokladale, in bolézne so jih popustile,
in hude duhóvje so od nih zbøæá-
le a).

3.) ker bo Bog po vstajene mertveh
ravno te ostanke, to je, svete tru-
pla, vékome ve nebesah povelija-
val.

Svøjimu svetemu, qastitlevemu te-

a) Ap. dj. 19, 11-12.

lesu bo (Kristus) nih telesa podobne naredil, prave S. Ap. Pavel — Trupa svetih marternikov in drugih, ktere so ve Kristuse živele, žive udje Kristusove in tempel svetega Duha beli, naj verne ve qaste imajo, prave kato-
lewska cerkev ve Trid. zbore. a).

2.) Ne imenuj po nemarnem bōæjiga imena.

Vpr. Kakó se bōæjimu imenu neqast godí?

Odg. Bōæjimu imenu se neqast godí:

1.) Že vsajem gréham.

2.) Posebno že bogokletstvam, kedar se od Bogá, od prave vere, in od bōæjih svetnikov nespoutlívo govori.

Kdor bōæje ime preklina, bode s' smertjo utrafan, prave Bog b).

3.) Že nepotrěbno, ale qalo s' krívo persego, ale s' prelomlenem persege.

a) Trid. zbore. sej. 25.,

b) 3. Mojz. 24, 16.

4.) S' prelomlenem Bogú storjenih oblúb.

5.) Ze nemarnem imenavánem bœjiga presvetega imena.

6.) S' kaznem, krivo obračevánem in zanečevánem bœje beséde.

Povém vam, de od vsake nemarne beséde, ke jo ljudje govore, bodo sodna dan odgovor dajale, prave Jezus a).

7.) Ze méno bœjih rečí za časne.

Vpr. Kaj je ve druge bœji zapovede zapovédano?

Odg. Ve druge bœji zapovede je zapovédano bœje presveto ime posvečeváta in vselej ze veliko častjó imenevátz.

Vpr. Kakó se bœje ime posvečúje in častí?

Odg. Bœje ime se posvečúje:

1.) Če Bogá pred vsem svétam pogumno spoznamo.

Kdor mene pred ludmí spozná,

a) Mat. 12, 36.

nega bom tude jez pred svojim nebem-kem Očetam spoznal, prave Jezus a).

2.) Če Bogá očitno častemo, bomo besédo, za veselem posluhamo, svete zakramente pobožno prejemamo, in Bogá v dušnih in telesnih potrebah pomoče prosemo.

Kliče v me v britkosti, in te bom révil, in ti me boš hvalil, prave Bog b).

3.) Če s' pravično persego Bogá na pričo vzamemo, kej potrebnega poterdite.

Persegaj: Živí Bog, v resniče, sodbé in pravíče, prave prerok Jeremíja c).

4.) Če Bogú storjene obljube zvestó opravamo.

Oblubite in ostanite pri svoji obljube, ki jo délate Gospodu svojemu Bogu, vi vse, ktere daróve nosete nemu prestrašnemu, ki zemle oblastnikom dáti jemle, pred kterim se kralj zemle tresejo d).

a) Mat. 10, 32. b) Ps. 49, 15.

c) Jerem. 4, 2. d) Ps. 75, 12-13.

5.) Če bœjjo besédo ve qaste imamo in po né æivemo.

Blagor jim, ktere bœjjo besédo posluwajo, in po né æive, prave Jezus a). — Obilna bode bœjja beséda med vame; uqite in opominvajte se med seboj ve vse modróste, s' psalma in hvalcænema sveteme písma, in prepevájte veselo ve svøjim serne Bogú, prave S. Ap. Pavel b).

6.) Če vse, karkole délamó, tude qe jémo ale pijemo, ve bœjjo qast ober-nemo, in Bogú darujemo.

3ahvalite Bogá in Oqeta vselej in za vse ve imene nawega Gospoda Jezusa Kristusa c). — Ale jéste ale pijete, ale káj družega délate, vse Bogú ke qaste storíte, prave S. Ap. Pavel d).

Vpr. Kedaj je práv persegate, in kedaj nè?

Odg. Práv je persegate, kedar gosposka zapové, in tude taqas le po praviqe. Rotite pa in klete se per vsak-

a) Luk. 11, 28. b) Kolow. 3, 16.

c) Efeæ. 5, 20. d) 1. Kor. 10, 31.

danah raqéh je zelo pregréwno in svetemu evangelju nasproti, posebno če se lexi takó terdjo.

Jez pa vam povém: Ne perse-gajte ne per nebe, zakaj bœxi sedex je; ne per zemle, zakaj podnoxi negovih nóg je; nè per Jeruzalema, zakaj mésto velikega krala je; tude per svoji glave (per svoji duwe) nè... Vawe beséde naj bodo: je, je; né, né; kar je pa veq, je od hudega, prave Jezus a). Pred vsem pa, lube bratje! ne perse-gajte, ne per nebe, ne per zemle, in per nobena ré-če nè; ampak vawa beséda bude: je, je; né, né, de ve sodbó ne pridete, prave S. Ap. Jakop b).

Persega je silno velika in sveta ráq; torej se smé le malokedaj, in po besédah Jeremíja preroka le ve ráníne, to je, le, kar je rés in gotovo; ve sodbé, to je, pred gospósko; in ve praviíne, to je, ve praviíneh raqéh perse-gate. Senjer pa po nemarnem perse-gate je velika pregréha.

Vpr. Kaj je obluba?

a) Mat. 5, 34-37. b) Jak. 5, 12.

Odg. Obluba je sklep, kako dobro reči, katere Bog ravno vsem ne zapove, Bogu ke gaste storite.

Vpr. Kolkere so oblube?

Odg. Oblube so:

1.) nerkevne: 2.) nerkevne; 3.) gaste; in 4.) vedne.

Vpr. Ktere so nerkevne oblube?

Odg. Nerkevne oblube so, ktere se očitno ve katolcke nerke delajo; ve se postavem ti trije evangelcke svetje ve oblube vzamejo: 1.) vedno ubovstvo; 2.) vedna gistost, to je, nezakonske stan; 3.) vedna pokorjena pod duhovnem vikem. Te oblube imajo, postavem, menihe in nune ve katolcke nerke.

Vpr. Zakaj pravemo tem trem rečem evangelcke svetje?

Odg. Zató, ker jih Jezus Kristus ve svetem evangelji ne nekomur zapovedal, temu le nekterem sveteval.

Vpr. Ktere oblube so nerkevne?

Odg. Vse druge oblube, ktere: verni

ouitno ve katolewke ƚerkve ne dé-
lajo, se imenujejo neƚerkvene oblú-
be ; postavem pøst, ke se ga kdo
iz oblube sam naloeí.

Vpr. Ktere oblube so ƚasne, in ktere
védne ?

Odg. ƚasne oblube so tiste, ktere se
le za nékaj ƚasa; védne pa, ktere
se za ƚélo æivlene délajo.

Vpr. Je døbro oblube délate !

Odg: Oblube tje ve en dan délate né
døbro, ampak nevarno je, in ƚase
tude pregréwno. Bolwe je prej svøjih
duhóvneh pastirjev za svet vpra-
wate.

ƚe Gospodu svøjimu Bogú kako
oblubo storiw, ne zamudúj je spolni-
te; zakaj Gospod tvoj Bog to hoœe;
in ƚe odlawaw, bow imel gréh. ƚe
noœew oblube délate, se brez gréha.
Kar se pa oblubil, moraw per beséda
ostate, in spolnite, kakor se Gospodu
svøjimu Bogú oblubil, in sam rad iz
svøjih ust izrekel, prave Mojzes a.)

a) 5. Moj3. 23, 21-23.

Vpr. Kakune morajo bite oblube, de so ke pridu?

Odg. Morajo 1.) ve dōbreh rečéh bite; pregréwnéh né ne délate, ne storjenéh spolneváte; 2.) se morajo s' pravem premislekam délate; in 3.) zvestó spolneváte.

3.) Posvečúj prazneke.

Vpr. Kaj nam zapovedúje Bog ve tretji zapovede?

Odg. Ve tretji zapovede nam Bog zapovedúje ob nedélah in družeh zapovédaneh praznekeh od déla nehate, počivate, in dan ve bōæjo službo obrnite.

Vpr. Kaj nam prepovedúje Bog ve tretji zapovede?

Odg. Ve tretji zapovede nam Bog prepovedúje nedéle in zapovédane prazneke prelomite.

Vpr. Kakó se prazneke prelomejo?

Odg. Prazneka se prelomejo :

- 1.) S' hlapčevskame déle, ke se délajo brez velike potrebe, in brez vikvah perpujena; postavem, æete, kosite, orate, itd.
- 2.) Če kdo né per bōæji sluæbe (per S. mawe, per pridge, keruanskem nauke); ale pa če né per néj pobōæno in spodóbnó.
- 3.) Če se kàj prazneka za lenōbo, ale s' takame opravile potrate, ktere se za take dní ne spodobejo, ale motejo, de se tí dneve práv ne posvečujejo; postavem, lòv, dolge igre; itd.

West dní délaj, in vse svōje opravila oprave: Sedme dan pa je pouitek Gospoda tvōjiga Bogá: ta dan ne délaj ne tí, ne tvoj sín, ne tvōja kuí, ne tvoj hlapen, ne tvōja dékla, ne tvōje æivinçe, ne ptujen, ktere prebiva ve tvōjim méste, prave Bog a).

a) 5. Mojz. 6, 13-14.

4.) Spoutúj oqeta in mater, de bow
dolgo æivel, in de te bo dobro
na zemle.

Vpr. Kaj zapové Bog va qetérta za-
povede?

Odg. Ve qetérta zapovede zapové Bog
otrokam, svøje starwe spowtevata;
to je, jih va qaste iméte in lubite,
jim stréqe; vse, kar né zopër bowjo
zapoved, jih bogate; jim hvaleæ-
nost skazate; jim va duwnah in te-
lesnah potrebah pomagata, in zame
molite.

Vpr. Kaj prepové Bog va qetérta za-
povede?

Odg. Ve qetérta zapovede prepové Bog,
starwem nepokorjeno skazata, jih
zaneqeváte, raznawata, gerdo æmi-
ma délate; jih zmerjate, rotite, kle-
te, ve potrebah zapustite, ale jim
kakorkole ukodvate.

Otrøqe! bodete svøjim starwem
ve vsem pokorne, to je Bogú dopadlí-
h

vo a). — Ludje bodo vstale polne svoje terne, lakomne, hvalešne, staršem nepokorne... taneh se varaj, prave S. Ap. Pavel b). — Posluvaj svojiga očeta, ke te je rodil, in ne zanequj svoje matere, če se je postarala. — Okó naj mu, ktere svojiga očeta zanequje in svojo mater gerdogleda, krokarji per potókah izklujejo, in mlade orle pozóblejo c). — Kakó malopriden je, kdor svojiga očeta zapustí, in preklet je od Bogá, kdor svojo mater jezí! d). — Kdor svojiga očeta, ale svojo mater kolne, bode s' smertjo utrafan; nega krí bode nad nim; zakaj očeta svojiga, in svojo mater je klel e). — Kdor svojiga očeta ale svojo mater tepe, bode s' smertjo utrafan f). — Kdor svojimu očetu ale svoji matere kej vzame, in prave, de né gréh, je pajdaw ubijevna, prave S. pismo g).

Vpr. Kaj so starše svojim otrokam dolžni?

a) Kolow. 3, 20. b) 2, Tim. 3. 2-5.

c) Preg. 23, 22. 30, 17.

d) Sirah. 3. e) 3. Moj3. 20, 9.

f) 2, Moj3. 21, 15. g) Preg. 28, 24.

Odg. Staruž so dolæní:

- 1.) Svøje otrøke vè prave verè, in vè vsem potrebnem ale samí, ale pa po kom drugem poduqite, in jih vè bøæjim strahè redite.

Oqetje! ne jezíte svøjih otrók, ampak redíte jih vè nauke in vè strahè Gospodovem, prave S. Ap. Pavla a). — Uqe svøjiga sína, in te bo veselil, prave S. Duh b).

- 2.) Jih pohujwana, kar je nar bol møqe, obvaravate, in jim s' svetëm, bogabojeuëm æivlenem lép izgled bite.

Kdor koga letéh maleh, ke vè me verejejo, pohujwa, nemu bè bilo boluè, de be se mu malenske kamen na vrat obésel, in vè globoqino morjá vtoplen bil, prave Kristus c).

- 3.) Za vse njih telesne in dušne potrebe, in za njih sreço skerbéte; jim, kar potrebujejo perdobite, date in pomagajte.

- 4.) Napynoste otrók ne premalo, ne

a) Efæ. 6, 4. b) Preg. 29, 17.

c) Mat. 18, 6.

preveč, ampak vselij se luboznejo in krotkostjo strahovate.

Strahuj svojiga otroka, in ne zgublaj upana nad nim; pa varej ga ubiti. — Ne puščaj otroka brez strahu; zakaj če ga se wibo otepew, zato ne bo umerl. Če ga se wibo otepew, bow duwo negovo od pekla otel, prave S. Duh a).

Vpr. Zadne četerta bōxja zapoved le otroke in starwe?

Odg. Četerta bōxja zapoved ne zadene le otrok in pa starwew, ampak vse, ktere so namēste starwew; tudi vse podložene in vikwe, vso duhovsko in deželsko gosposko, učenike in učenjce, gospodárje in hlapjce, oskerbnike in rednike, in celo tudi tiste ljudi, ktere so zavor svōje staroste in imenitnosti qastí vrédne.

Vpr. Kaj so podložene svōji gosposke in svōjim vikwem dolžní?

Odg. Podložene so svōji gosposke in

svøjim vikwem, naj bodo duhóvske
ale dexelske, dobre ale húde,
vse tisto dolæní, kar otrone
svøjim starwem: jih spowtevate, to
je, jih ve yaste iméte, jih lubite,
ve vsem, kar né zoper bøæjo za-
poved, jim pokorne in hvaleæne bi-
te, in zane molite.

Bodete pokorne svøjim vikwem,
in sluwajte jih, zakaj (nad vame) u-
jejo, kakor take, ke bodo mogle od-
govor dajate za vawe duwe, de ze ve-
selem to store, ne pa zdiheváje; za-
kaj to se vam ne spodoba a). — Mau-
nekam, ktere dobro za vas skerbe,
gre dvojna yast, posebno ktere se ze
besédo in ze náukam trudejo, prave
S. Ap. Pavel b). — Vsak ylovek bode
vikwa oblaste podloæen; ker le od Bo-
gá je vsaka oblast, in od nekoger dru-
zega nè, in vse, ktere imajo oblast, so
le od Bogá postavlena. Torej kdor se
oblaste vstavla, se vstavla bøæji na-
redbe. Ktere se pa vstavlajo, samí se-

a) Hebr. 13, 17.

b) 1. Tim. 5, 17.

bel pogublene nakopujejo; ker vikne
néso dōbram délam strah, temuž hu-
dōbnem. Če pa hočew oblaste se ne
bate, store dōbro, in bow hvalo imel
od ne. Zakaj bōæja sluæabneŋa te je
ve dōbro. Če pa húdo délaw, boj se,
ker zaston ne nose meqa. Bōæja slu-
æabneŋa je, ostra maujevavka nemu,
kdor húdo déla. Torej je potrēba, de
ste podloæne ne le zavol serda, am-
pak tude zavol vestí. Torej tude davke
opravlate; ker bōæji sluæabneke so;
zató sluæejo. Dajte tedej vsakemu, kar
ste dolæní, davek kōmur davek, ŋol
komur ŋol, strah komur strah, ŋast
komur ŋast gre, prave S. Ap. Pavel a).
Dajte tedej ŋesarju, kar je ŋesarjeva-
ga, in Bogú, kar je bōæjiga, prave
Jezus b). — Ví hlapŋe, bodete svōjini,
ne le dōbram in pohlevnem, ampak tu-
da ŋmernem gospodárjem ze vsem stra-
ham podloæne, prave S. Ap. Peter e). —
Hlapŋe opominaj podloænost skazavate
svōjim gospodarjem, in jim ve vsem
vweq bite; naj jim ne zopervajo, naj jim
ne bojo nezvéste, temuž zvéste ve vsem,
de náuku nawega zveliqarja ve vsem

a) Riml. 13, 1-7. b) Mat. 22, 21.

c) 1. Petr. 2, 18.

qast délajo, prave S. Ap. Pavel a). — Hlapne, bodete podložne svojim qasnem gospodarjem ve strahé, boječnosti in ve priprostosti svojiga serná, kakor Kristusú; ne služite na okó, kakor de ba hotéle ludém dopaste, ampak kakor hlapne Kristusove, ke bœjo volo iz serná store, ke rade služijo, kakor Gospodu, ne pa ludém; ker véste, de bo vsak od Gospoda prejel, kar bo dobrega storil, bode hlapen, ale svobodan, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj so gosposka in vikwa svojim podložnem dolžní?

Odg. Gosposka in vikwa so podložnem vejdél, kar starwa svojim otrókam dolžní; posebno pa svoje podložne per prave vere ohranite, jim pravíno délate, jih ve silo, ukodo in krevíno varevate, jih lubite, in za njih duwne in telesne potrebe skerbéte.

Ví, gospodje, storite svojim hlapnam, kar je práv in po pamete, in védate, de imate tuda ví Gospoda ve

a) Tit. 2, 9-10. b) Efes. 6, 5.

nebeseh a). — Ví gospodarji, opustite æugane, in védate, de je vaw Gospod ve nebeseh, ke ne gleda na obraz, prave S. Pavel b). — Kdor za svoje, posebno domaçe skerbí néma, je vero zatajil, in je hudobneva, kakor neje-vernek c).

Vpr. Kaj je otrokam in vsem podlož-nem, ktere to zapoved dopolnajo, oblubleno?

Odg. Dolgo, sreuno in mirno æivle-ne na zemle, in veuno zvelíqane ve nebeseh jim je oblubleno. Spou-tuj oçeta in mater, to je parva zapoved, de ima ob-lubo, prave S. Ap. Pavel d).

Vpr. Kaj pa yaka otrok in podložnih ktere te zapovede ne spolnajo?

Odg. Časne nepokoj, yasne in veune wtrafenge jih yakajo. Ktere se (oblaste) vstavljajo, sami se-be pogublene nakopujejo, prave S. Ap. Pavel e).

a) Kolow. 4, 1. b) Efes. 6, 9.

c) 1. Tím. 5, 8. d) Efes. 6, 2.

e) Riml. 13, 2.

5.) Ne ubijaj.

Vpr. Kaj nam prepové Bog va pete zapovede?

Odg. Va pete zapovede nam Bog prepové :

- 1.) Umorite samega sebe, ale pa koga drugega.
- 2.) Samega sebe, ale pa koga drugega na dušo ale pa na telesa powkodelate : na dušo, va zmote ale va gréh zapelate; na telesa, ob zdravje in zdrave ude perpravate, ale pomoč ne hotéte.
- 3.) Živlene, zdravje brez potrebe va nevarnost postavlate.
- 4.) Čeznemaj jéste ale pite.
- 5.) Tude jezo, sovraštvo, maščevane, pohujšane, in vse kravično razžale ne bližnega nam prepové

Kdor ulovéwko krí prelije, bode tude negova krí prelita; zakaj ulovek je po bōwji podoba stvarjen, prave Bog. — Živlene uloveka bom iz rok močá twōjiga brata hotel iméte, ktera

ga bo umoril. — Vawo krí bom nad æivalme, ktere jo bodo prelíle, mauz-val, prave Bog a).

Kdor sebe, ale koga družega na udeh ale na æivota powkodva, de ga postavem, na vojsko ne vzamejo, ale zavolo kakwnega družega qasnega dobiyka, tak zelo grawí; in tude kdor se iz samaga qasnega dobiyka ve veliko smertno nevarnost podá. Ud æivota pa date, de se æivlene ohrane, je práv in keruansko; postavem, bolno nogó ale rokó, de bolézen dale ne gre, qe zdravníke takó svétvajo. Tude je lepó, in qase nelo dolænost svøje æivlene za bliænega ve nevarnost postavate; postavem, ve povódnah in ve ognæ, ve nevarneh boléznah, itd. (Kristus) je dal svøje æivlene za nas, moramo tude mí za svøjiga brata (bliænega) æivlene date, prave S. Ap. Janez b).

Tude grawí, kdor ve bolézne zdravil noqe jemate, in zdravníka noqe posluwate; ker je Bog oboje ke nawæmu zdravju stvaril in dal. Imej ve qaste zdravníka zavol potræ-

a) 1. Moj3. 9, 6. 5.

b) 1. Jan. 3, 16.

be; zakaj Bog' ga je stvaril, in od Bogá so zdravíla ... Narvikwe je stvaril iz zemle zdravíla, in pameten ulovek se jih ne brane, prave S. Duh a).

In kdor živele brez potrebe, samo iz kratkega časa neusmileno muče in morí, imá gréh; ker Bog jim je dal živlene, ne ulovek.

Jezá, kedar je pravílna, to je, po pamete in za pravílnne rečí, né prepovedana. Jezíte se, pa ne grešíte, prave S. pismo b).

Vpr. Kaj nam zapové Bog ve pete zapovede?

Odg. Ve pete zapovede nam Bog zapové:

1.) Mir in edinost za vsema ludmí, tude njelo s' tisteme, ke so nas zelo razžalile, kar je moče, ohranite.

Kar je mogóče, in kar je ve vaše moče, imejte mír za vsema ludmí. Ne maufujte se samí, lubezniwe! ampak pustite prøstor jezé; zakaj zapisano je: Mene gre maufevate se; jez

a) Preg. 38, 1-4. b) Ps. 4, 5.

hom povernil, prave Gospod. In we
le, če je tvoj sovražnik lajen, daj
mu jéste; če je æcejn, daj mu pite;
če to storiš, boš æerjavne nakopal
na njegovo glavó. Ne daj se od hude-
ga premagati, temuž premagaj za do-
brém húdo ... Ne povraqujte neko-
mur húdoga za húdo. Dobravajte
svøje preganavne, dobrevajte, in ne
kolníte jih. Veselíte se za veselima,
in æalujte za æalostnema; bodete ene-
ga serná med seboj, prave S. Ap. Pa-
val a). In Kristus prave: Jez pa vam
povém, ljubite svøje sovražneke; sto-
rite jim dobro, ktere vas uertejo, in
molíte za svøje preganavne in obre-
kevavne... Zakaj če le tiste ljubete,
ktere vas lovejo, kakšno plačilo boste
iméle? ale ne délajo téga tudi očitne
gréšneke? b). —

2.) Vsañemu lép izgled dajate.

Naj svéte vava luq pred ludmí, de
bodo vawe dobre déla vidéle, in va-
wega Oqeta, ke je ve nebeseh, hva-
lile, prave Kristus c).

a) Riml. 12, 19-21. 14-16.

b) Mat. 5, 44-47. c) 5. 16.

- 3.) Za svoje in svojiga bližnjega zdravje skerbéte.
- 4.) Bližnjemu duhovne in telesne dobrote in usmilene déla storite.
- 5.) Dano pohujwane, kar je mogoče, popravéte.

Gorjè svétu zavoľ pohujwana (in zapelevána) ... Gorjè ylovéku, po kterem pohujwane pride! prave Jezus a). Bolwe je ne jéste mesá, in ne pite vina, ne kej drugéga, kar je tvøjimu bratu ke spotikleju, ale kar ga pohujwa alè poslabí, prave S. Ap. Pavel b). — Zatorej ye jéd pohujwa møjiga brata, ne bom jédel mesá nikdar veq, de svojiga brata ne pohujwam c).

Pohujwane je dvojno, daño in prejeto, in obá grešeta, tiste ktere pohujwa, in tiste ktere se pohujwate dá. Torej naj se vsak vareje svojiga bližnjega ze besédo ale ze djanem pohujwate, ale pa se od kogá pohujwate date. Le per tanéh déleh, ktere Bog zapové, in nad ktereme se le hudøbne, hinavske ljudje pohujwajo, je tré-

a) Mat. 18, 6-7. b) Riml. 14, 21.

c) 1. Kor. 8, 13.

ba brez skerbí bite. Postavam, Jezus je véne, zvelíqanske resníne uýil, marsekaj dragay, kakor prevzetne in vraene farizeji; in deseravno so se farizeji nad negovam náúkam pohujwala, je on vender le zmirej takó uýil, in djal: Vsako zeleue, kterega moj nebeuake Q ue né sadii, mora izgrovano bite a).

6. Ne préwéstvaj.

Vpr. Kaj je ve weste bœji zapovede prepovédano?

Odg. Ve weste bœji zapovede so prepovédane vse neúiste déla seboj ale ze drugema, nesramne nowe in beséde, radovolno dopadajene in parvolene ve neúiste misle in æele, in vse, karkole ve nesramnost in neúistost napeluje.

Déla mesá pa so ouitne, namrey: neúistost, nevgodnost, nesramnost; od nih vam prej povém,

a) Mat. 15, 13.

kakor sem vam že pravel, de ktere take reči delajo, nebovkega kralstva ne bodo dosegle a). — nesramnost ne bode imenovanamed vama, kakor se svetem spodobe; tuda nesramne besede, kvante in burke ne, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj napeluje va nečistost?

Odg. Va nečistost napeluje nesramnost va oblake, postopane, neznamenost va jede in pijače, vasevane, preražvane in nespodobne tovaršije, posebno za drugim spolam; radoglednost oči, nemarne, nesramne pogovore, nesramne pesme, gerde podobne, zapelive bukve, itd.

Sliwala ste, de je belo staram rečeno: Ne prewestvaj; jez pa vam povém: kdor čensko počelívno pogleda, je že prewestval čeno va svojim serne, prave Jezus c). — Ne glej po devinah, de te njih lepota ne pohujva . . . zakaj čenska lepota jih je že veliko pogubila; ker od ne se počele ne vnema, kakor ogen. Mnoge so se

1) Gal. 5, 19-21. b) Efes. 5, 3-4.

c) Mat. 5, 27-28.

lepote leu ke æene prequdevale, in se popafile; zakaj mene pogovor vne-
ma, kakor ogen. Per lewke æen-
ske ne sede, in ne naslanaj se ke ne
na lexiye, in ne wale se æno per vi-
ne, de se morebite tvøje serhe ke ne
ne nagne, in s' svøjo kervejo ve po-
gublene ne padew ... Ne oziraj se po
ulenjah mésta, in ne zahajaj po ñe-
stah negovah. Oberne svøje ouí od
liwpane æene, in ne ogledúj lewkega
obraza, prave S. Duh a). — Zavezo
sem naredel se svøjime oumí, ne mi-
slete po devine, prave Job b). — Lej,
to je bela pregréha Sodome: Owab-
nost, poæréwnost, obilnost, neno in
nenah hyer postopane, prave Ene-
hiel c) — Ne vpijánvajte se vina, ve
kterem je neqistost; temuý S. Duhá
se napolnavájte, prave S. Ap. Pavel d).
David je bil grevil, ker svøjih ouí né
vareval; Samson in Salomon, ker se
druæbe lewkeh æen nésta ogibala. Ale se
tí moyneýwe, kakor Samson, sveteýwe
kakor David, modreýwe kakor Salomon?
prave S. Hironim.

-
- 1) Sirah. 9, 5-13. b) Job. 31, 1.
c) Enehi. 16, 49. d) Efeæ. 5, 18.

Vpr. Kakšne nastópke imá] pregráha neqistosta?

Odg. Stravne in æalostne nastópke imá :

- 1.) Pozablene Bogá.
- 2.) Slepoto uma in pámete.
- 3.) Oterpnost sarná.
- 4.) Čase zgubo vere in upana.
- 5.) Døstokrat garde in húde bolézne.
- 6.) Časne in večne utrafenge: zgubo powtena, véstnega mirú, in večne-
ga æivlena.

Kdor se nesramnekam perdrúæje, zgubí sramæživost, in bo pawa gnu-
sobe in qervov: ve posebne izgled ga
bodo imenevale, in duwa negova bo
izmed æiveli potrèblena, prave S.
Duh a). — Zavol neqistega gréha so
bile Sodoma in Gomora konjane; in
ve zdej čase dæele, mésta in ljudstva
zavol téga gréha Bog grøžno utrafúje.

Vpr. Zakaj je ve weste bøæji zapovede
posebno préwestvane prepovédano?

Odg. Zató, ker préwestneke verh pre-

a) Sirah. 19, 3.

gréhe nečistoste tudi pregrého kr-
vine in nezvestobe store.

Vpr. Kaj je v vaše bōžji zapovedi
zapovedano?

Odg. V vaše bōžji zapovedi je za-
povedana čistost na duši in telesu,
v mislih, v besedah, in v æelah,
v noči in v dnevi, in ogibati se
vseh gréunih porokost.

To je vola bōžja, vaše posveče-
ne, da se nečistosti zderate, in da
vsak zmed vas svoje telo v svetost
in v vaše ohrane, ne pa v gerdeh
æelah, kakor malikavavne, ki Bogá ne
poznajo a). — Ale ne veste, da so va-
še telesa udje Kristusove? — Ale ne
veste, da so vaše udje tempel S. Du-
ha, ktere je v vas, kterega imate od
Bogá, in niste svoji? Zakaj za veliko
njeno ste odkuplene. Častite in nosite
Bogá v svojim æivote b). — Ker ima-
mo take oblube, prelube! čistemo se
od vse nečistosti duhá in telesa, in
dogotovljamo svoje posvečene v bō-
žjim strahu, prave S. Ap. Pavel c). —

a) 1. Tesal. 4, 3. b) 1. Kor. 6, 15-19.

c) 2. Kor. 7, 1.

Blagor jim, ktere so čistaga serná; zakaj Bogá bodo gledale, prave Jezus Kristus a).

7.) Ne krade.

Vpr. Kaj prepovedúje Bog ve sedme zapovede?

Odg. Ve sedme zapovede prepovedúje Bog tatvíno, tolovajstvo, golofijo per mere in vage: kratene, zaderævane ptujiga blagá in zasluæka, o-dertíjo, skoparijo, zapravlivost, in vse poukodvane bliænega na blage in na praviqah.

Vava vaga, vava mera, in vava kupa bode praviqna b). — Ulovek, ktere se pregrwi, de zaneqváje Bogá svojimu bliænemu zataji, kar mu je ve zvéste roke belo izroqeno, ale ga po sile ob káj perprave; ale mu kakorkole silo in kraviqno storí, ale káj zgublenega najde in zatají; tude zavol téga po krivem perseæe; ale serjer kako réq, ve ktere se

a) Mat. 5, 8. b) 3. Mojz. 19, 36.

ludje pregréwajo, storí : on kravíne prepričan vse popolnoma poverné, prave Bog a). — Gorjé mu, kdor svojo hišo s' kravičnem blagam, in svoje stanvane s' pregréwnem stava; kdor svojiga bližnega po krivem zatira, in mu zaslužka ne izplača, prave prerok Jeremíja b). — Če mojemu revnemu ljudstvu, ktero per tebe stanúje, dnarjev posodew, ne tirjaj ga po briško, in ne dere ga po uhernewko c). — Ne déljaj kravíne in síle svojimu bližnemu d). — Ne tatové, ne skopece, ne pijanče, ne preklinjavíne, ne tolovaji ne pojdejo ve nobenú kraljestvo e). — Karkole te kdo storí, mu prenej zaslužek plačaj, in plačúlo délavna naj per tebe qisto nekar ne ostaja, prave S. pismo f).

Vpr. Kaj zapovedúje Bog ve sedme zapovede?

Odg. Ve sedme zapovede zapovedúje Bog :

1.) Vsaŋemu pustite, date in storíte,

a) 3. Mojz. 6, 2-5. b) Jerem. 22, 13.
c) 2. Mojz. 20, 25. d) 3. Mojz. 19, 13.
e) 1. Kor. 6, 10. f) Tob. 4, 15.

kar je negovega, in kar mu gre; vzeto in najdeno vernite, in storjeno ukodo popravete.

Dajte vsakemu, kar ste dolžni, davek komur davek, ňol komu ňol, strah komur strah, ňast komur ňast gre. Nekomur ne bodete drugega kakor ljubezni dolžni, prave S. Ap. Pavel a). — Če kdo nivo alè nograd pokodva, in pustí de negova živina, ar je ptujiga, poič, on po ňéne ukode, kar imá nar bolwega na svoji nivi alè ve nograde, poverne, prave Bog b).

2.) S' pridnem délam se kàj po pravine perdobite, perdoblenega varevate, in ve svoj in svojiga bližnega prid obračate. Kdor noue délate, naj tude ne jé, prave S. Ap. Pavel c).

3.) Obojiga, zapravljivoste in skoparije se varevate.

4.) Potrébnem vbogajme dajate, kolikor ktere uterpí.

a) Riml. 13, 7-8. b) 2. Moj3. 22, 5.

c) 2. Tesal. 3, 10.

Če imaw obilno, dajaj obilno vbogajme; če imaw pa malo, tude od malega rad podelúj, ker dajane vbogajme od vsega gréha in od smerte réwe, in ne pustí duwe ve temo príte, prave S. pismo a).

Vpr. Kdo je dolæán storjeno ukodo popravate ale povernite?

Odg. Tiste, ktere jo je storil, bode sam, bode ve tovarwii.

Vpr. Komú je storjeno ukodo povernite?

Odg. Tistemu, komur se storí, če nega né veq, pa jerbam negovam.

Vpr. Koleko je tréba povernite?

Odg. Vse, kolekor je ukode; tude kolekor je powkodvanemu praviqnega dobiqka odwlo, in ukode po ukode dowlo. Gréh se ne odpustí, ako se vzeto ne poverne, prave S. Avgustin.

a) Tob. 4, 9-11.

8.) Ne govore kríve priče soper
svøjiga bližnega.

Vpr. Kaj prepové Bog ve ðsme zapo-
vede?

Odg. Ve ðsme zapovede prepové Bog
krivo pričate in krivo točíte, la-
gate bode ve sile ale nè, opravla-
te, obrekevate, po krivem natolija-
vate, hudòbno sodíte in podpiha-
vate. **Kreviçna priça ne bo**
brez u trafenge, prave S. Duh a).

Vpr. Kèdaj je opravláne?

Odg. Opravláne je, kedar kdo resniç-
ne gréhe svøjiga bližnega brez po-
trébe razglase in pové. Ne oprav-
lajte eden drugèga, **luba**
bratje! prave S. Ap. Jakop b).

Vpr. Kèdaj je obrekeváne?

Odg. Takrat, kedar kdo od svøjiga
bližnega kàj hudèga, bode iz so-
vrautva in nevojlivoste, bode za
karkole prave in raznawa, kar se

a) Preg. 19, 5. b) Jak. 4, 11.

je morebita zmislel, perstavel, bližnega beséde ve húdo obernal; ale pa vsàj práv ne vé, če je rés ale nè, kar se od bližnega govori. Odprave hudoban jezek od sebe, in deleq od tebe bode opravilvan, prave S. Duh a).

Vpr. Kedaj je natoljeváne?

Odg. Takrat, kedar se od bližnega brez prave potrebe kàj hudega misle in sode.

Nobeden nàj neq hudega ne misle od svojiga bližnega, prave prerok Naharija b). Kdo se tí, de lewkega hlapna sodeu? Svojemu Gospódu stoji ale pade; pa stal bo, zakaj Bog je mogouen postavete ga, prave S. Ap. Pavel c).

Vpr. Kedaj je podpiheváne?

Odg. Podpiheváne je, kedar se od koga, kar se hudega od nega govori,

a) Preg. 6, 14.

b) Nah. 8, 17.

c) Riml 14, 4.

drugem skrivej vtakne in pové, de
zdraĕba in sovraŭtvo vstane. Pre-
klet podpiĕaváven in dvo-
jojeziĕnak, ker nepoĕkoj na-
prava med mnogame mirne-
me ludmí, prave S. Duh a). —

Vse te reĕí so keruĕanske lubezne
nasprotu in hudobne. Majhen ud
je jezek, pa veliko hudoga
naredí, kakor iskra veleĕ
gøjzd poĕgè, prave S. Ap. Ja-
kop b).

Vpr. Kaj je dolĕán, kdor ŕast in do-
bro ime svøjimu bliĕnemu odvzame?

Odg. Dolĕán mu je dobro ime pover-
nite, dolĕán prekliĕate, kar je la-
gal, in izgovarjate, kar prekliĕate
ne more, in lépe lastnoste svøjiga
bliĕnega tolekan bol razglaševáte.

Vpr. Kedaj je tréba gréhe nawega bli-
ĕnega vikuem povédate?

Odg. Takrat, kedar se ne dá po na-

a) Sirah. 28, 15. b) Jak. 3, 5.

uam svarjene poboluate, ale pa ke-
dar ga nam svarite ne gre.

Kristus prave: Če se tvoj brat (bližen)
pregrewí, pojde in posvare ga med nim
samam in seboj; če te posluwa, se svōji-
ga brata perdobil; če te pa ne poslu-
wa, pervažeme we eno ale dvé priqe,
de se reč vpričo dvéh ale tréh opira-
ve; če zane ne mara, povej ģerkve;
če pa za ģerkev ne mara, te bude ka-
kor nejevernek in oqiten gréwnek a).—
Vander pa majhneš rečí né tréba pra-
vate, de se nepotrébna jeza ne na-
redí.

Vpr. Zakaj se naj gréh víkwem pové?

Odg. Ne iz jeze in maŕevána, ampak
zató, de víkwa wkodo odvernejo, ke
imajo to oblást in dolženóst.

Vpr. Se smé gréh bliženega tude kte-
rekrat drugem razodéte?

Odg. Smé se tistem, ktere so ve ne-
varnoste po gréhe bliženega na du-
we, na telesa, ale pa na premoxene
wkodo terpéte.

a) Mat. 18, 15-17.

Vpr. Kakó se za čast bližnjega skerbí?

Odg. Takó, če od svojiga bližnjega vselej, kar je mogoče, lepó mislemo in govorimo, in ga, če ga druge opravljajo, obrekujejo in po krivem sodejo, izgovarjamo, in se zan obnavamo.

Govore za mrtva, in za potrebe popotnega ptujca. Govore in sode kar je práv, in naj najde pravíno ubožen in seróta, prave S. Duh a).

Vpr. Smo tudi za svoje dobro ime skerbéte dolžni?

Odg. Tudi, če ločej več dobrega na svéte storemo.

Vpr. Kakó se nar bolj za svoje dobro ime in poutene skerbí?

Odg. Če lépam, poutenam, umnam živlenem, in če drugame lépame lastnostme se za svoje dobro ime nar bolj skerbí.

Vpr. Kakó se pa ne dá prave časti zadobite?

a) Preg. 31, 8-9.

Odg. Za lažjo in hinavstvam, za neupimarnostjo in prevzetnostjo, za oswabnostjo in silo se ne dá prave uastí zadobite.

Vpr. Kedaj je laž in hinavstvo?

Odg. Laž in hinavstvo je, kedar ulovek dragay misle, dragay govorí, in se bolwega déla, kakor je. Gnusoba je to pred Bogam in ludmí.

Vpr. Kedaj je neupimarnost?

Odg. Neupimarnost je, kedar se ulovek zavol prazneh rečí, zavol obléke, bogastva, ale pa zavolo družeh bwxjih darón, postavem, zavolo lépe podóbe ale postáve veliko domiwluje, in se zavolo téga bolwega déla od družeh.

Vpr. Kedaj je oswabnost in prevzetnost?

Odg. Takrat, kedar se kdo zavolo resníqnah ale pa dozdévnah posebnost qez druge povzdiguje in jih zanequje.

Vpr. Kaj zapové Bog ve osme zapovede?

Odg. Væ osma zapovedæ zapové Bog
resníŋo vselej govoríte, ravnost væ
beséde in væ djane ohranite, ob-
navate se za dōbro ime bliænaga,
in preklinjate opravleno in obreka-
vāno.

Gotóvo vam povém, æe se ne
spreobernete, in ne pootróujete, ne
pojdetæ væ nebewko kralestvo, prave
Jezus a).

9.) Ne æele svōjiga bliænaga æene.

10.) Ne æele svōjiga bliænaga blagá.

Vpr. Kaj nam prepovéste posledne dvé
bōæje zapovedæ?

Odg. Dvé posledne bōæje zapovedæ
nam prepovéste neqíste mísle in
æele, lakomnost, nevouylíivost, ve-
sele nad ptujo wkodo, in æele po
vsam, kar narega né.

Vpr. Kaj nam zapovéste dvé posledne
bōæje zapovedæ?

a) Mat. 18, 3.

Odg. Zapovéste nam yistost serňá, krotene hudobnega poæelena, posebno nerodnega in lakomnega poæelena do vsega, kar nawega né.

Vpr. Zakaj je Bog tude nawe misle in æele pod postávo djal?

Odg. Zató, de nam pokaæe:

- 1.) de je on Gospod naweh serň;
- 2.) de mu né ney skritega, kar se ve naweh serňeh godí;
- 3.) de je tréba, æe hoyemo gréh zatréte, korenino, to je, napyno poæelene in hudobno slast ve sebe zaduwíte in zatréte;
- 4.) de je negova postava vse bol popolnama, kakor vse ylovéwke postave, ktere le ze nawem zunanem djaniem zapovedujejo, ze misleme serňá pa ne morejo.

Vpr. Kaj se uyemo iz dvéeh posledneh bœxjih zapoved?

Odg. Téga se uyemo, de kristjanu né zadøste zapovedane dolæenoste le ve zun nem djane spolneváte, ampak

de mora tude ve sernje s' pravo, terdno volo in iz lubezne do Bogá perpravlen bite, vse, kar Bog zapové, storite, in kar prepové, opustite.

Torej ne pušajte gréha gospodaváte ve svøjim umerjojem æivota, de ba beli negovam æelam podloæne a). — Ktere so pa Kristusove, so svoj æivot s' pregréhame in hudøbneme slastme kriæale, prave S. Ap. Pavel b). Gospod tehta sernja. — Do dna sernje víde, prave modra c). — Ne vsak, ktere prave: Gospod, Gospod! pojde ve nebewko kralestvo, ampak le, ktere volo mojiga nebewkega Oçeta storí, prave Jezus d).

Vpr. Kaj je Bog tistem oblubil, ktere po negoveh zapovedeh æive?

Odg. Veyno æivlene, in tude æe na tém svéte jim je veliko dobrega obubil.

Ako hoçew ve veyno æivlene ite,

a) Riml. 6, 12. b) Gal. 5, 24.

c) Preg. 21, 2. 24, 12.

d) Mat. 7, 21.

dopolne zapovede, prave Kristus a). Kdo se želi dolžega življenja? Kdo včas vidate dobre dni? Svoj jezik od hudega ohrane, svoje usta od zaviteh besedi. Vane se hudega, dobro pa store; imaj miru in teja za nim. Bojje oči so nad pravičnima; nega uveša per pravnih njih. Serd pa boji v hudodelne je vpart, de spomin njih iz zemle pobriže, poje David b).

Od cerkvenih zapoved.

Vpr. Od kogá imá katolícka cerkev oblast zapovede dajate?

Odg. Katolícka cerkev imá od Kristusa oblast zapovede dajate.

Kdor vas posluša, mene posluša. Kdor pa vas zanečuje, mene zanečuje c). — Gotovo vam povém, karkoli boste na zemlji zavezale (zapovedale in nalagile), bo tude v nebesih zavezano; in karkoli boste na zemlji odvezale (odlagile, odneha-

a) Mat. 19, 17. b) Ps. 30, 12-18.

c) Luk. 10, 16.

le), bo tude ve nebesah odvezano, prave Jezus svojim naméstkam a).

Vpr. Je tude katolewka ŋerkev æe zapovede dajála?

Odg. Dajala jih je æe od nekédaj, po apostelneh in nih nastópnekeh wko-fah.

Æe apostelne so ŋerkvene posta-ve dajale; postavem, za maunke, kte-ra se sméjo volite; tude za vdove, za zbhore in shode, itd.

Vpr. Zakaj daje katolewka ŋerkev zapo-vede?

Odg. Zató, de nas uqí in nam kaže, kakó zamoremo bœæje zapovede loæej in práv spolnevate in bogabo-jeæe æivéte.

Vpr. Smo se dolæní po ŋerkvenah za-povedeh ravnate?

Odg. Dolæní smo se:

1.) Ker nam yetérta bœæja zapovedi zapové duhóvske in deæelske go-sposke pokornam bite.

a) Mat. 18, 18.

2.) Ker je Jezus Kristus naš zapovednik ve svetem evangelji sam zapovedal ģerkv posluwate in bogate.

Kdor ģerkve ne posluwa, te bode, kakor nejevernek in ouġten gréwnek a).

Vpr. Ktere ģerkvene zapovede nam je tréba posebno védate?

Odg. Téh pet :

- 1.) Praznuj zapovédane prazneke.
- 2.) Bode ob nedélah in zapovédaneh praznekeh spodóбно per svete maw.
- 3.) Pøste se zapovédane pøstne dní: namraz wtirdesetdánske pøst, kvaterne in druge zapovédane pøstne dní, in ob petkeh in sebotah se mesneh jedí zderæe.
- 4.) Spovej se svøjih gréhov postavlenemu spovedniku vsaj enkrat ve léta, in o velíkonøwnem yase sveto réwne teló prejme.
- 5.) Ne imej æenétníne ob prepovédaneh yaseh.

a) Mat. 18, 17.

Kratko razkladane pet cerkvenih zapovedi.

1.) Praznuj zapovedane praznike.

Vpr. Kaj je zapovedano v prvi cerkveni zapovedi?

Odg. V prvi cerkveni zapovedi je zapovedano, zapovedane praznike ravno takó praznováti, kakor nedéle; namreč od délanjate, počivate, in dan v božjo službo obrnite.

Vpr. Kaj je prepovedano v prvi cerkveni zapovedi?

Odg. V prvi cerkveni zapovedi je ob praznikih vse tisto prepovedano, kar ob nedélah: to je,

1.) hlapčevske déla brez potrebe in brez velavnega duhovnih vikarjev prepovedana, kar je v praznikih ves dan kakor v nedélah prepovedano;

2.) take opravila in veselja, které se za te dni ne spodóbejo, in so na pote, de se ne morejo práv posve-

učeváte , postavem , kupujúje , dolge igre , itd.

Vpr. Zakaj je cerkev prazneke postavela ?

Odg. Gospodne prazneke : božjy , velikony , Kristusov vnebohód , vinkwta , praznek svetaga réwnega tele-sa , itd. je zató postavela , de se ta-krat božjih veliqeh dobrót , ka jih te prazneke obhajamo , bol hvalæno spomnemo. Prazneke svete dævine Marije in svetníkov pa je po-stavela zató , de Bogá za gnade in dobróte , ktere je svetnikam navem bratam storil , zahvalemo , in se nih uednoste posnemata opomínamo.

Vpr. Kaj je tedaj tréba katolewckemu kristjanu o praznekeh mislete ?

Odg. Tréba mu je , 1.) dobróte in mi-loste , ktere je Bog vsemu ulovéwckemu rodu , ale pa svetnikam pose-bej dodélil , pobožno premiwlévate , in Bogá zane hvalite.

2.) Mislete , de je nawa dolænosť ,

vednost: vero, upane, lubezen, poniznost, potepelivost, itd. svetnikov posnemate.

3.) Svetníke prosite, de za nas Bogá prosejo,

2.) Bode ob nedélah in zapovédaneh praznekeh spodóbnó per svete mawe.

Vpr. Kaj nam zapovedúje druga ñerkvena zapoved?

Odg. Druga ñerkvena zapoved nam zapovedúje ob nedélah in zapovédaneh praznekeh pobožno per ñele svete mawe bite.

Vpr. Je ob nedélah in praznekeh æz zadóste samo per svete mawe pobožno bite?

Odg. Né we zadóste, ampak tudi pridgo je tréba skerbno in zvestó posluwate, zakramente svete pokore in svetega réwnega telesa prejemate, svete bukve brate, ke popoldanske bœji sluæbe hodite, in druge dœ-

bre déla délate, duhóvne in telesne
usmilene déla opravlate.

Vpr. Kaj nam prepovedúje druga ñerk-
vena zapoved?

Odg. Druga ñerkvena zapoved nam
prepovedúje lenobo ve službe bōæji
ob nedélah in zapovédaneh prazne-
kah; ter

1.) ñe se sveta mawa in pridga ne sli-
wa, ale pa vsàj spodóбно in po-
boæne nè;

2.) ñe se ñas zapovédane bōæje služ-
be ze æertjem, pijánqevanem, 3°
igrane, ale ze družame prevernost-
me, ktere od bōæje službe zader-
æújejo, trata in zapravla.

Vpr. Kakó je tréba sveto mawo sliwate?

Odg. Sveto mawo je tréba, 1.) vso
sliwate; to je, nobenega veqega dé-
la po nemarnem ne zamúдите;

2.) zbrano in poboæno in s' qastjó per-
né bite.

Vpr. Kdo je zbrano in poboæno per
S. mawe?

Odg. Tiste, ktere se radovolnega razmišljena vareje, se déle svete maue na sume in svøje misle per Boge in ve skrivnosteh svete maue imá, in Bogá ponižno mole, in se mu daruje, ga za prejete dobróte hvale in za nove prose, se svøjih gréhov seryno kesa, in resnúno pobolwane sklépa.

Vpr. Kdo je s' qastjó per S. maue?

Odg. Tiste, ktere je spodóбно per né, in se bogabojeue deræí, se rado vídno okole sebe ne ozíra, in se tude drugih nespodóbnost, qenqana, smehú, itd. vareje.

Vpr. Ktere so veue déle S. maue?

Odg. Tí utirje: evangeli, dareváne, spremenene ale povzdigeváne, in obhajílo.

Vpr. Kaj je tréba per svetem evangeli storíte?

Odg. Per svetem evangeli sej stojí, s' svetem kriæem zaznamna in misle, de je kristjana dolænost nauke sve-

tega evangelja znate, pred vsem
svétam spoznate, žane se obnauate
in po njih živéte, in raji vse, tuda
živlene žgubite, kakor ve kake répa
od svetega evangelja odstopite.

Kdor svojo dušo ohrane, jo žgu-
bí; kdor jo pa žavol mene žgubí, jo
ohrane, prave Jezus a).

Vpr. Kaj je tréba per dareváne sto-
ríte?

Odg. Per dareváne je tréba svoje misle
in æele že maunekoveme æelame skle-
nite, in sebe in vse, kar imamo,
Bogú dareváte.

Vpr. Kaj je tréba per povždigéváne
storíte?

Odg. Per povždigéváne je tréba Kri-
stusa ve podóbe kruha in vína na
altarji molite, na perse terkate in
spoznate, de so naše gréhe krive
beli negove smerte. Je tréba tedej
svojih gréhov se srameváte, jih ob-
æaleváte, in pobolwane sklenite; in

a) Mat. 10, 39.

«ivo vero, upane in lubezen ve Bogá iméte.

Vpr. Kaj je tréba per maunekovem obhajíle storíte?

Odg. Per maunekovem obhajíle, qe tude samí ke svetemu obhajílu taqas ne gremo, je tréba vsáj ve duhe svetega obhajíla se podelexeta; to je, prave xele do Kristusovega telesa iméte: xeléte ga za maunekam red tude zarés prejeta.

Vpr. Kjé je bol po vole qerkve, ve domaue ale ve ptuji fare per S. maue bite?

Odg. Ve domaue fare je bol po vole qerkve; ker hoqe qerkav, de ovqe svøje pastirje posluwajo, ne ptujih. Tude darúje duhovne pastir dar S. maue posebno za svøjo qédo Bogú.

Vpr. Kakó je tréba pridgo posluwate, de bo ke pridu?

Odg. Pridgo je tréba, de bo ke pridu
1.) skerbno in brez razmiwlena posluwate;

2.) kar sliwamo, na se, ne pa na druge obračate;

3.) zaráš sklenite in se perzadjate po pridgarjevih naukah živete.

Vpr. Zakaj je tréba pridgo takó posluwate?

Odg. Zató, 1.) ker se ve pridga bōxja beséda oznanúje in razklada.

Kdor je iz Bogá, posluwa bōxjo besédo, prava Kristus a).

2.) Ker malokdo zadōste vé, kaj je vse kristjanu védete in storíte.

Žanikerna nevédnost ve keružanskeh resničah je velek gréh.

Vpr. Je tude tistem tréba pridge posluwate, ktere so ve keružanskeh resničah dobro podučene?

Odg. Tude, 1.) ker se kmale spet pozaba, kar se je védelo, če se veokrat ne sliwa;

2.) ker rade opustemo storite, kar smo dolžni, če nas veokrat ne opominajo.

a) Ján. 8, 47.

ru-Vpr. Kaj gre ke popoldanske bœxi sluæbe ?

po Odg. Ke popoldanske bœxi sluæbe gredó veqernæne; ale pa druge bœxe sluæbe, pridga, keruanske nauk, ro-æenkrani, letenije, in svete æegen.

ah Roæenkrani je molitev ve katolew-ke ñerkve navadna, iz nekeleko qeyeneli Marij, ouenawev, iz apostolske vere, in iz nekaj skrivnóst vere gloæena, in je ke veqkratnemu spominu skrivnóst vqlovéqena, terplena in vstajena Jezusa Kristusa, in pa tude ke qeyemu izvolene devine Marije ve navado perpravljen. Razdelúje se ve trí dæle, ve veselega; æálostnega in qastilevega.

1 Vesela dæl. 1.) (Jezus), kterega se devina spouela; 2.) kterega se devina ve obizkane Elizabete nosila; 3.) kterega se devina rodila; 4.) kterega se devina ve tempelne darevála; 5.) kterega se devina ve tempelne nauela.

æálostne dæl. 1.) Ktere je za nas kerváv pot potíl; 2.) ktere je za nas gajælan bil; 3.) ktere je za nas kronan bil; 4.) ktere je za nas kriænosil; 5.) ktere je za nas kriæan bil.

Častitliva dčl. 1.) Ktere
od smerte vstal; 2.) ktere je ve nebes
wel; 3.) ktere je S. Duhá poslal; 4.)
ktere je tebe ve nebesa vzal; 5.) ktere
je tebe ve nebeseh kronal.

3.) Pøste se zapovédane pøstne dní
namreč utirdesetdanske pøst; kve
terne in druge zapovédane pøstne
dí, in ob petkeh in sebotah se
mesneh jedí zderæe.

Vpr. Kaj nam je zapovédano ve tretji
kerkvene zapovede?

Odg. Ve tretji kerkevne zapovede nam
je zapo édano ob petkeh in sebotah
mesneh jedí se zderæate; druge za-
povédane pøstne dní pa tuda ve
druzeh jedí se pertergate, takó de
se vsak dan smé le enkrat do sitaga
najéste.

Vpr. Kdo se je dolæán ve petkeh in
sebotah in druge zapovédane pøstne
dní mesneh jedí zderæate?

Odg. Vsak kristjan, ktere néma ve

lavnega perpujena od svoje vikar
duhovske gospóske, se je v petkah
in sebótah. in druge pøstne dní
dolæán mesnih jedí zderæate.

Vpr. Kedaj velá perpujene od du-
hovske gosposke?

Odg. Takrat, kedar je po prave vésta
zadobljeno, in kedar je resniqno po-
trebno. Ulovéka je lahko, Bogá
pa né moue golefate.

Vpr. Kdo se zapovédane pøstne dní
né dolæán ostro postite?

Odg. Zapovédane pøstne dní se néso
dolæní o s t r o postite:

- 1.) Mlade ljudje spod 21 lét.
- 2.) Stare, ktere se zavolo slabosta ne
morejo veliko postite.
- 3.) Take, ktere imajo potrebne teæke
déla.
- 4.) Bolníke.
- 5.) Vse, ktere imajo práv, veláven iz-
govor se ne postite.

Vse tí naj se toleko postajo, ko-

lekor se brez ukoda svojiga zdravja po
slabosti svojiga æivota zamorejo.

Vpr. Ale se tiste, ktere ima po
dni velávno dopuþene mesó jéste
né dolæán postite?

Odg. We bol se je tak dolæán posti
te, to je, jedí se pertergate, in dru
zega tude serjer dopuþenega ve
sela zderæate se.

Vpr. Zakaj nam zapovedúje ñerkev posti

Odg. Zató, 1.) de Kristusa posnema
mo, ke se je tude pøstil;

2.) de s' pøstam pokoro za svoje gré
he délamó;

Spreoberníte se ke mene iz vsaga
svojiga serña, s' pøstam, ze jokam
in plakanem, prave Bog a).

3.) de se svoje poæelene premagevate
vademo;

4.) de se ñerkev spoutevate, in ji po
korne bite uþemo.

Vpr. Se je tréba we ktere raqí pøstne
dni zderæate?

a) Joel. 2, 12.

Odg. Tude vsega hrumečega vesela se je tréba pøstne dní zderæate; zakaj pøstna dneva so dneve pokóre.

Vpr. Kaj je tréba pøstne dní we posebno storíte?

Odg. Tréba je veu molite, premiuváte, vbogajme dajate, in se ve vseh reuéh we bol premageváte in bolwe æivlene sklenite in zaçete.

4.) Spovej se svøjih gréhov postavlenemu spovedniku vsaj enkrat ve léte, in o velikonøqnam uasè sveto réwne teló prejme.

Vpr. Kaj zapovedúje četérta ñerkvena zapoved?

Odg. Çetérta ñerkvena zapoved zapovedúje vsàj enkrat ve léte spoved opravete, in vsàj o velike nøqe sveto obhajílo prejete.

Vpr. Zakaj zapovedúje to vsàj enkrat ve léte?

Odg. Zató, ker æelí, de be verna obo-

je večkrat ve léte storile. Lénam zapovedúje to pod velikem gréham vsàj enkrat ve léte storite, vsàj o velike nouz.

Vpr. Kjé se spodóbe vernem spoved in S. obhajílo opravete?

Odg. Spodóbe se po vole nerkve per domaçe fare in per domaçe duhovnela pastirjih; ker dobre ovne se deræe svojih ne ptujih pastirjev.

5.) Ne imej æenetníne ob prepovédanah yaseh.

Vpr. Kedaj prepové peta nerkvena zapoved æenetníno iméte?

Odg. Od prve adventne nedéle do sveteh tréh kralev; in od pepelníqne sréde do béle ala botríqne nedéle, to je, do prve nedéle po velike nouz prepové.

Vpr. Zakaj prepové taqas?

Odg. Zató, ker so tí dneve dneve pokóre in svete dneve, ka je tréba bol

ve molitve, in ve svetem premiu-
vane, ne pa ve hramem vesela
bite.

Vpr. Prepové cerkev te daí le æenat-
nine?

Odg. Tude vse hramce vesele, wun-
der in norúje prepové.

IV.

OD SVETEH ZAKRAMENTOV.

Vpr. Koleko je sveteh zakramentov?

Odg. Sedem:

- 1.) S. kerst.
- 2.) S. birma.
- 3.) S. réune teló.
- 4.) S. pokora.
- 5.) S. pósledne ole.
- 6.) S. maunekov pozveuváne.
- 7.) S. zakon.

Vpr. Kaj je svet zakrament?

Odg. Svet zakrament je vidno znamne

nevŕdne boŕje gnade od Jezusa Kristusa nam ke posvečevánu postavleno.

Vpr. Zakaj pravemo zakramentam vidne znamenja?

Odg. Zató, ker je ve vsakem zakramentu kej vidnega; postavem, per S. kerste voda.

Vpr. Zakaj jim pravemo znamenja?

Odg. Zató, ker nas po téh znamenjih, ktere je Jezus Kristus postavil, S. Duh posvečuje.

Vpr. Kakó nas S. Duh ve svetih zakramentih posvečuje?

Odg. Svete Duh nam po nekterih svetih zakramentih svojo posvečujočo gnado delí in nas opravičuje; po nekterih jo pa ve nas poterde in povikva.

Vpr. Kaj je gnada boŕja?

Odg. Gnada boŕja je posebna, nezašluŕena boŕja luŕ in pomóu ve nas, po ktere Bogá in samí sebe práv spoznamo, se gréha sramujemo, kajamo in varejemo; ve Bogá upa-

mo, in ga is serija, bol od vsaki
reči ljubimo.

Vpr. Je gnada bōæja ke zveličanu po-
trébna?

Odg. Gnada bōæja je ke zveličanu ta-
kó potrebna, de brez ne nobeden
ne more neč dobrega, Bogú do-
padlívega storíte, ne pred Bogam
pravičen bite in večnega æivlena ve
sebe iméte.

Samí iz sebe, kar le samí iz sebe
ne moremo neč (dobrega) misléte: vsa
naua moč je iz Bogá a). — Bog ve vas
oboje déla, hotéte in storíte, po svō-
jim dopadajenē, prave S. Ap. Pavel b).
Nobeden ne pride ke mene, če ga
Oče, ke me je poslal, ne vléče. In:
Brez mene ne morete neč storíte,
prave Kristus c).

Vpr. Ale gnada bōæja ve nas vse dó-
bro zayne in dodéla?

Odg. Gnada bōæja ve nas vse dobro
zayne, déla in dodéla.

a) 2. Kor. 3, 5. b) Filip. 2, 13.

c) Jan. 6, 44. 15, 5.

Bog, ka je ve vas dóbro zašel,
bo tude dodélal do dne Kristusovega
(do smerte), prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Ale gnade bœje ne moremo za-
sluæite?

Odg. Ne moremo, ampak Bog nam jo
iz zgøla miloste ponúja in delí; in
tude ñelo prosite ne moremo zamo-
brez S. Duhá.

Samí ne vémo, kaj ba prosíla...
S. Duh sam ve vas prosa b). — 3e
gnado bœjo smo, kar smo c). — Iz
gnade ste zvelíqana po veri, ne samí
iz sebe; nezasluæen bœji dar je, de
se ne more nobeden hvalite, prave S.
Ap. Pavel d).

Vpr. Zamore qlóvek gnado bœjo tu-
de zavréje?

Odg. Zamore, in velíkrat jo ka svoji
nar veqe nesreqe zaveræe.

Ví zmírej S. Duhu nasprote rav-
náte, kakor vava onáke, takó tude ví,
je djál S. Utefan ludstvu e).

a) Filip. 1, 6. b) Riml. 8, 26.

c) 1. Kor. 15, 10. d) Efeæ. 2, 8.

e) Ap. dj. 7, 51.

Vpr. Kdo nam je gnado bœjjo zadobil?

Odg. Jezus Kristus nam je s' svojim vŕlovečenem in terplenem in s' svojo smartjo gnado bœjjo zadobil.

Vpr. Zakaj pravemo, de nam je Jezus Kristus gnado bœjjo zadobil?

Odg. Zató, ker iz Adama in po Adamu ne more noben ũlovek dregau Bogú dopaste, kakor va Jezuse Kristuse Sine bœjim, ke je perwel na svét nas od gréha in od veynega pogublena odréwit in nam gnado bœjjo spet zadobit.

Brez mene, prave Kristus, ne morete neq storite a).

Vpr. Kakó se gnada bœjja zadoblúje?

Odg. Gnada bœjja se zadoblúje:

1.) Če Bogá ponisno in s' pravem sernam zano prošemo.

Vaw Ŭqe ve nebesah bo dal do-

a) Jan. 15, 5.

braga Duhá nim, ktere ga zan prose-
jo, prave Jezus a).

2.) Če svete zakramente vrédno prej-
memo.

Vpr. Ve ktereh sveteh zakramenteh
nam Bog svojo posveujejo gnado
in opravíjene delí?

Odg. Ve zakramente S. kersta in pa
S. pokóre nam jo delí?

Vpr. Kakó pravemo zatore téma své-
téma zakramentama?

Odg. Zakramenta mrtveh jima prave-
mo, zató, ker ylovéka na duve
mertvega ke veynemu, to je, ke du-
hovnemu æivlenu obudeta.

Vpr. Kaj pa po druzeh sveteh zakra-
menteh zadobamo?

Odg. Po druzeh sveteh zakramenteh
pa zadobamo poterjene, pomnoþene
in povikwane svete gnade boæje.

Vpr. Kakó jim zatorej pravemo?

Odg. Zakramenta æiveh jim pravemo:

a) Luk. 11, 13.

ker mora vsak, če jih hoče
vrédno prejeti, posvečajočo gnado
bóžjo, to je, dušno æivlene æe
iméte, préden jih prejme.

Vpr. Kaj je we splòh tréba od svetéh
zakramentov védate?

Odg. Tréba je tude we védate, 1.) de
vsak svet zakrament svòjo posebno
gnado delí;

2.) de zakramente svetega kersta, svete
birmé, in svetega maunekov posve-
čevána duwe neizbriwlevo znamne
vtisnejo, in de jih zatorej velávno
in brez smertnega gréha ne smé no-
beden več kakor enkrat préjete. Vse
druge zakramente pa se sméjo, in
nektere, postavem, zakrament svete
pokore in svetega révnega telesa
je tude tréba večkrat prejeti.

Vpr. Od kogá imajo svete zakramente
svòjo móq?

Odg. Svete zakramente imajo od Je-
zusa Kristusa, ke nam jih je s'
svòjim terplenem in s' svòjo smert-

jo zadobil in ke namu posvečenu postavil, svojo móu. Ne tiste, ktere jih delí, bode' tude we takó svet, ale we takó hudoban; ne tiste, ktere jih prejme, jim neq moqí ne more s' svojo svetostjo pardate, in tude neq s' svojo hudobnostjo odvzete. Potrébno je, de jih vrédno prejmemo, ker se sejer nad téme presvetame skrivnostme silno pregrewamo; vender pa nawa vrédnost svetem zakramentam veqe moqí ne perdá.,

Kratko razkladane sveteh zakramentov.

1.) Od svetega kersta.

Vpr. Kaj je svete kerst?

Odg. Svete kerst je nar perve in nar potrébnewe zakrament, ktere ulovéka ze vodó in ze bœæjo besédo od pojerbanega gréha, in od vseh dru-

zeh gréhov, če jih je kej pred S. kerstam storil, očista, ve Kristusa ke večnemu živlenu prerodí, de je ve Boga nov člòvek in pòsvečena stvar.

Vpr. Zakaj je S. kerst prve zakrament?

Odg. Zató, ker se pred S. kerstam noben drug zakrament ne more pre-jete.

Vpr. Zakaj je S. kerst nar potrebneza zakrament?

Odg. Zató, ker ne more brez S. kersta noben člòvek, tude nelo noben otrok ne zveličan bite.

Kdor bo vereval in bo kerjen, bo zveličan a). — Kdor ne bo iz vode in iz svetega Duhá preroden, ne more ite ve nebeško kraljestvo, prave Kristus b).

Vpr. Zakaj pravemo, de nas S. Duh ve Kristusa prerodí?

Odg. Zató, ker smo po Adame vse ve gréhe ke pogublenu rojene; per

a) Mark. 16, 16. b) Jan. 3, 5.

S. kerste pa ve Kristuse po S. Duhé ke večnemu æivlenu prerojene.

Ve iméne našega Gospoda Jezusa Kristusa, in ve Duhé našega Boga ste omíte, posvečene in opravičene a). — Bog nas né po naših dobrih délih, ampak po svojih usmilene ve kerste prerojena in prenovljena S. Duha révil, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj zadobemo per S. kerste?

Odg. Per S. kerste zadobemo, 1.) odpuščene pojerbanega gréha, in vseh drugih pred S. kerstam storjenih gréhov, in večnih in časnih utrafang gréha.

Časne utrafange, **które** se sejer za storjene gréhe ve pokoro nakladajo, so per S. kerste odpuščene; zakaj per S. kerste se za noben gréh pokóra ne naklada.

2.) Bøæjo posvečajočo gnado, **ktéra** nas pred Bogam opraviče, de smo mu dopadlive, njegove lube otróna, in dédaje večnega æivlena.

a) 1. Kor. 6, 11.

b) Tit. 3, 5.

- 3.) Tiste, ktere S. kerst prejmejo, gre-
dó ve űerkav bűæjo, so udje Kri-
stusove, deleæne negovaga zasluæe-
na in vseli molitev in drugih sve-
teh darov in dobrot űerkve.
- 4.) Duæa se vtisne neizbriwlevo znamne;
zatorej se S. kerst ne smé veű ka-
kor enkrat velávno in brez smartne-
ga gréha prejeti.

Vse, Judje in ajdje, suæne in svo-
bodne smo ve enem Duhe kerűene,
de smo eno teló, in ze enem Duham
napojene... de smo po negove gnade
opraviæene, po upane dédeűe veűne-
ga æivlena a). — En Gospod, ena
vera, en kerst, en Bog in Dűe vseli b).

Vpr. Zakaj nam Bog per S. kerste
s' pojerbanem gréham tuda nag-
nena ke hudemu in poæelivoste ne
odvzame?

Odg. Zató, de se po negove neizreæe-
ne műdroste per bojeváne ze nág-
nenem ve zaupane in ve lubezne

a) 1. Kor. 12, 13. Tit. 3, 5-7.

b) Efeæ. 4, 5.

bœji vademo, in veçe zasluœene imámo. Nagnene nam ne more ney ukodvate, če van ne pervolemo, in ga za bœjo pomoujô lahko vselej premágamo.

We le po tém æivlene bo Bog vso ukodo, ke nam jo je pojerbane gréh storil, popolnoma popravil; takrat bo vsega kœneŋ, hudega nagnena, slabôte in smerte.

Vpr. Zamore odrauen qløvek, ktere nœma perloœenoste zakrament sve. tega kersta prejeta, zveliqane doseçe?

Odg. Zamore, 1.) s' kerstam æel, 2.) s' kerstam kerví.

Vpr. Kedaj je kerst æel?

Odg. Kerst æel je, kedar imá kdo resniqne æele, pa perloœenoste nœ, zakrament S. kersta prejeta, in imá pravo lubezen do Bogá, in se svøjih gréhov resniqno kesa.

Vpr. Kedaj je kerst kerví?

Odg. Takrat, kedar imá kdo prave

æele do svetega kersta, pa perloæ-noste nè ta zakrament prejete, in svøjo krí in svøje æivlene za Bogá in za vero dá. Te æele mora tude vsák kerujen qløvek ve sebe 3mire iméte, in védno perpravlen bite za Bogá in za vero, qe be belo tréba, vse, tude æivlene 3gubite.

Vpr. Kdo smé kerujevate?

Odg. Ve síle smé vsak qløvek; kedar pa síle né, imajo le ukofje in faj-mewtre in 3e nih perpujenem tu-de druge duhóvne praviŋo keruæ-vate.

Vpr. Kaj mora storíte, kdor keruúje?

Odg. Kdor keruúje, mora 1.) míslæ iméte, takó kerujevate, kakor je Kri-stus zapovédal.

2.) Mora qlóvéka, kterega keruúje, s' pravo vodó polite, in

3.) Poliváje ga te beséde govorite: Jezte kerstem ve imene Bogá Oqeta, in Šina, in S. Duhá. Pojdete po vsem svéte, uqite vse

naróde in kerufújte jih ve imene Očeta, Sina, in S. Duhá, je djal Jezus apostolnam a).

Takó keruféváte se imenúje ve S. pisme ve imene Kristusovem keruféváte, in ta kerst se razlože od Janežovega kërsta, ktere né bil te vrédnosti.

Vpr. Zakaj je Jezus Kristus že vodó keruféváte zapovédal?

Odg. Zató, 1.) ker je za ta tolekan potrebné zakrament voda povsod per rokàh; 2.) nam pokazate, de kakor voda madeže ævøta omíje in opere, takó S. kerst nawo duwo od gréha omíje, in Bogú posvetí.

Vpr. Zakaj se ve katolewke ñerkve navadno že æegnàno in s' svetem olem zméwano vodó kerufúje?

Odg. Zató, de tolekan bol spoznajmo, kaj ve S. karste prejmemo, prerojene namreç in posveçene ve Boga.

Vpr. Se je tréba ÷lovéku ke tému to-

a) Mat. 28, 19.

lekunemu zakramentu kakó perpravlate?

Odg. Otrókam dalí Bog per S. kerste gnado posvečena in opravičena brez vse njih perprave; odračenam pa se je tréba ke tému zakramentu perpravlate:

- 1.) Morajo potrebneve verne resniže znate in verevate;
- 2.) udje prave Kristusove nerkve bite æeléte;
- 3.) svøjih gréhov se kesate;
- 4.) sklenite in nerkve oblubite dokøn-
na æivlena po keruansko æivéte.

Ale ne véste, de ste vse, kar vas je ve Jezuse Kristuse kerueneh, ve negove smerte keruene? Zakaj ve S. kerste sino ænim ve smert pokopáne, de kakor je Kristus po veliqastve svøjiga Očeta od smerte vstal, takó tude mí ve novem æivlenæ æivemo, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Se spodobe per S. kerste storjene oblube veukrat ponavlate?

a) Riml. 6, 3-4.

Odg. Spodoba se in tréba je , 1.) preŋ ko se ke pamete príde ; 2.) pred sveto birmo ; 3.) ob dneva svøjiga røjstva ; 4.) veukrat ve æivlene , posebno pred spovedjo in pred S. obhajílam.

Vpr. Kakó se oblube S. kersta ponávlajo ?

Odg. Oblube S. kersta se postavem takóle ponávlajo :

Verejem ve Bogá Očeta, Sina in S. Duhá. Verejem, de je Jezus Kristus prave edine bøæji Sin , prave Bog in prave qløvek , naw odrewník in zvelíqar. Verejem vse , kar je Jezus Kristus uqil , kar so apostelne oznanevále , in kar nam syeta katolewka rjerkev verevate zapové. Verejem , de sem bil per S. kersta po Jezusovem neskønynem zasluæene od svøjih gréhov oqiuyen , sem otrøk bøæji in jerbeq veqnega æivlena postál. To svøjo vero hoqem

s' tvojo gnado, o Bog! do smerte ohranite; in se vnovce odpovém hudiču, vsému gréhu, napuhu, vsému hudobnemu, pregréwnemu djanu, vsem svetemu evangelju nasprotnem délam, in vsem napunam, posvetnem wegam, in iz serija oblubam in æelím, o Bog! po keruansko, poniženo, bogaboječe in svetó, po nauke svete keruanske katolawke ñerkve æivéte in umréte. O Bog! poterda to mojo oblubo s' svojo sveto vsagamogóuno milostjo. Amen.

Vpr. Čimú so bõtre per S. kerste?

Odg. Bõtre so priqe in poróke, de bodo tiste, kterem so bõtre, po keruansko æivéle.

Vpr. Kaj so bõtre dolæní?

Odg. Bõtre so dolæní tiste, kterem so bõtre, ve keruanske vere práv poduqite, qe starwe, ale nih naméstneke ne morejo ale noqejo.

Vpr. Kakune bōtre je trēba volite?

Odg. Le bogaboječe, in vā vere prāv
podučene katolewke kristjane je trē-
ba za bōtre volite.

2.) Od svete birme.

Vpr. Kaj je zakrament svete birme?

Odg. Zakrament svete birme je zakra-
ment poterjena vā vere, vā kterem
keručene učōvek po razprostrenē uko-
fovah rōk in po ukofove mo'itve,
in po svetem mazile svetega Duhā
prejme, ke ga vā gnade poterde, de
vā prave vere stanoviten ostane in
po nē živí.

Vpr. Kakó se birmúje?

Odg. Birmúje se takó: U'kof se razpro-
streneme rokame nad birmannje mo-
le, in jim S. Duhā prose, in potlej
vsakega posebej s' svetem mazílam, vā
kterem je lepodiwče balzam, na ulele
križem pomaze rekoč: Za z nam-
nam te se znamnem sve-

tega križa, in potrdem za
mazilam zveličana v ime-
ne Bogá Očeta, Sina, in S.
Duhá. In posledney ukof spet
nad birmannje mole.

Per vseh téh molitvah morajo birman-
nje bite, de ta zakrament práv prej-
mejo.

Vpr. Kaj poméne razprostorene ukof-
vah rók?

Odg. Poméne daróve S. Duhá, ktereh
ukof birmannjam prošé: dár modro-
ste, umnosti, svéta, močí, učen-
ste, pobožnosti in strahú božjiga.

Vpr. Kaj poméne sveto mazílo?

Odg. Poméne obilnost in dár božje
gnade, ktero S. Duh iz Kristuso-
vega zaslužena birmannjam delí. Tu-
de poméne, de so birmannje ze vso
božjo pomočjo preskerblene juna-
uko vojskeváte se zoper gréh in
skušnave.

Vpr. Kaj poméne balzam ve svetem
mazíle?

Odg. Poméne lepodiweqe in sveto kristjana živlene. Prave, bogabojeqe kristjanje so Kristusov lepodiweq duh Bogú, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kaj poméne kriæ s' svetem magílam?

Odg. Poméne, de nam je Kristus na svetem kriæ gnado bœæjo zadobil, ve ktere smo per S. birme poterjene.

Vpr. Zakaj ukof birmannje na líne udare?

Odg. Zató, de naj pomnejo, kaj so prejele, in kakó naj pøtlej junawko in stanovitno vse zopernoste zavol Bogá prenaawajo, in se nobenih napøtlejev per døbrah déleh in per bœæji zoper gréh naj ne boje.

Vpr. Kaj se tedej prejme per svete birme?

Odg. Per svete birme se prejme, 1.) poterjene ve posveqejoqe gnade bœæji,

a) 2. Kor. 2, 15.

ktero per S. kerste prejmemo, in pa ta posebna gnada, de keruena ulóvek svojo vero stanovitno spozná in po né æiví.

Med svetem kerstam in sveto birmo je ta razlozek, de zakrament svetega kersta ulóvéka ve S. Duhe prerodí, ve ñerkev Kristusovo vpelá, in bœjiga otróka naredí: zakrament svete birme pa ve vere poterde, in iz otróka ve vere, mœqnega junáka Kristusovega storí, de ga nobeno æugane, nobeno preganane, noben strah, nobena skuœnava, in tudê nar britkejwa smert od vere ne loqe. Sveta birma je tako rekoq doverwene svetega kersta.

2.) Duwe se vtísne neizbriwlevo znamenje; zatorej se sveta birma velávno in práv ne smé veq kakor enkrat prejeta.

Vpr. Je sveta birma ke zveliqanu silno potrebna?

Odg. Né ravno takó potrebna, kakor svete kerst, de be brez ne ne mœgle zveliqana doseqe; vendar pa, kdor jo imá perloœnost prejeta, imá

smerten gréh, če jo iz zanikarnosti, ale iz prevzetnosti in hudobnosti zamudí, zavolo tolekuneh pomou, ka se ve né zadobe.

Bog nas je že vame ve Kristusa poterdil in pomazal, tude zagnamnal nas je, in zastavo S. Duhá nam vsarje dal a). In: Ne žalíte S. Duhá, s' kterem ste zagnamnane, prave S. Ap. Pavel b). Kdor ve me vereje, kakor prave S. pismo, iæ nega bodo réke æive vode izviralé. To pa je govoril (Kristus) od S. Duhá, kterega so verne iméle prejete; zakaj S. Duh jim né bil ve dan, ker Jezus né bil ve povikvan c).

Jezus je tolekrat od S. Duhá govoril in ga obétal. »Resniþo vam povém, je djal apostelnam, dõbro je zavas, de grem (od vas); zakaj če ne grem, poterdníka ne bo ka vam; če pa grem, vam ga bom poslal d). — Jez bom prõsil Oçeta, in vam bo drugega poterdníka dal, de ostane per vas vékome, Duhá resniþe, kterega svét ne more prejete, ker ga ne vé in

a) 2. Kor. 1, 21-22. b) Efes. 4, 30.

c) Jan. 7, 39. d) 16, 7.

ne pozná. — To sem vam govoril, dokler sem bil per vas; poterdnik pa S. Duh, kterega bo Oče v mojim imene poslal, bo vas vse učil, in vas za vsem navdal, kar sem vam pravel" a). — Kar je Kristus pred svojimi odhodom iz tega sveta apostolom in vernim tolekrat obétal, jim je vinkewtne praznek poslal. Takó so bili Kristusove učenice prej æe keruene vinkewtne praznek iz nebes birmane, in po Jezusove oblube razsvetlene in v vere poterjene. Vse drugaune so potlej bili: stanovitne, svete, in za boæjo uast in za zveliqane vseh ljudi skerbni. Po té birmi so Jezusov nauk práv uméle, seruno oznanévale, in po nem æivéle, in raji vse zgubile, raji neusmileno preganane bili, in tude grozovitno smert terpéle, kakor svoje dolæenoste in vero zapustile. Ve uast in ve vesele so se wtéle za Kristusa krevino terpéte. Vesele so wle spred zbora (judovskih vikwah), de so vrédne bili zavolo Jezusovega imena zasramevane terpéte, prave S. Luka c).

a) Jan. 14, 16-17. 26.

b) Ap. dj. 5, 41.

Takó so tude apostelne po Kristusovem povelje nad vernem molile, nane roke pokladale in jim takó S. Duha, to je, sveto birmo delile, in se iz téga veliko délale. S. Peter in Janez sta bela ula v Samarijo od Filipa spreobrnene birmevat. S. Peter je stótneka Kornelja, S. Ap. Pavel Efeæane in druge verne birmeval ale v vere poterdeval. In takó so beli verne povsod birmevane, ale v vere poterjene, de so po Kristusovem náuke zvestó æivéle in stanovítne beli. — Perva kristjanje so pa tude par S. birma we druge daróve S. Duhá prejele, dar yudeæev, dar prerokévana, itd. in to posebno zavolo nejevernekov, de so resniño kerujanske vere loæej in prej spoznale. Znamna (yudeæe) so za nejeverne, ne za verne, prave S. Ap. Pavel. Za verne pa je posebno lubezen, dar S. Duhá.

Naj tude ve nas S. birma naredí, de bomo v vere, v lubezne, in v vsem dóbrem terdnz in stanovítne, de se ne bomo dale od nobene skuwnave zapelate, ne od hudobneh izgledov zmotite in golefate. Brez vøjske né premage in brez premage né yasti in plaqíla. Ze bøæjo pomoujo zamo-

remo vse, kar smo storíte dolæní. Vsak se bo sam kriv svojiga pogublena; za svoje zveličane pa bo vsak Bogú hvalo dolæán.

Vpr. Je kristjan dolæán svojo vero v Jezusa Kristusa vselej pred ljudmí očitno spoznate?

Odg. Dolæán je za besédo in za djajem, posebno kolekorkrat je to za bœejo qast in za poterjene bliænega ve vere in ve vsem dobrem potrebnó; nikdar pa je ne smé zatajite, ale sramevate se je.

Kdor bo mene pred ljudmí spoznal, nega bom tude jez pred svojim Očetam, ktere je ve nebeseh, spoznal; in kdor bo mene pred ljudmí zatajil, nega bom tude jez pred svojim Očetam, ktere je ve nebeseh, zatajil a). — Kdor se mene in mojiga nauka sramuje, nega se bo tude Sin ulovéka, ko bo perwel ve svoji qaste, srameval, prave Kristus b).

Vpr. Kakó spoznamo Jezusa Kristusa pred ljudmí?

a) Mat. 10, 22. b) Luk. 9, 26.

Odg. Takó, 1.) če se za njegovo past, kedar mu jo druga jemljejo, obnavamo ;

2.) če raji vse, tudi æivlene zgubamo, kakor od keruþanske vere tudi ve nar manwe réþe odstopamo ;

3.) če s' svetem, keruþanskem æivlenem drugim lép izgled dajemo, in ve nih past do Jezusa Kristusa obudamo ;

4.) če svete zakramente vrédno in drugim ve svet izgled veþkrat prejmemo ;

5.) če tudi njegovo sveto katolewko ñerkav, in njegovo besédo ve paste imamo, in ke bþæji sluþbe rade poboxno hodemo ;

6.) če vselej van vse svoje zaupane postavemo, in se gréha iz lubeþne do nega skerbno varujemo.

Vpr. Kdo imá praviþno birmevate ?

Odg. Ve Rimske katolewke ñerkve imajo navádno le wkofje to praviþno.

Vpr. Per ktere starosta se spodoba ta zakrament prejeta?

Odg. Per take starosta, ko qlowek æe vé húdo od dobrega loqita, in se mu je æe tréba s' skuwnavama bojevate; to je vsaj med sedmem in dvanajstem létam.

Vpr. Kakó se je tréba odraujenem ke tému zakramentu perpravlate?

Odg. Tréba jim je, de ga vrédno prejmejo, 1.) ve vèrnehi resniqah, in posebno, kar je od téga zakramenta védete tréba, dæbro poduqenem bite;

2.) ve gnade bææji bite, in qe so ve smertnehi gréhehi, prej ve zakramente svete pokore odpuyene zadobite;

3.) ze molitvejo in ze druzama dæbrame déle ke vrédne prejetve téga zakramenta perpravlate se.

Vpr. Qimú so nam bætre per S. birme?

Odg. Bætre per S. birme so priqe in

poróke naše stanovitnosti ve vsem dobrem.

3.) Ód svetega réwnega telesa.

Vpr. Kaj je zakrament svetega réwnega telesa?

Odg. Zakrament svetega réwnega telesa je nar svetějwe zakrament, pravo teló in prava krí našega Gospoda Jezusa Kristusa ve podobe kruha in vína.

Vpr. Zakaj je ta zakrament nar svetějwe zakrament?

Odg. Záto, ker ne posvečúje le úlovéka, kakor druge zakramente, ampak imá ve sebe závetneka in delívna vse svetoste, Jezusa Kristusa pravéga Bogá in úlovéka.

Vpr. Kakó pravemo we tému zakramentu?

Odg. Tude zakrament altarja mu pravemo; ker se na altarji per sve-

te maue spreobermene zgodí, de je Jezus Kristus ve podóbe kruha in vina priqejou, in ga na altarji molamo in nebawkemu Ouetu darujemo. Pravemo mu tude sveta veqerja; ker ga je Jezus Kristus per zadne veqerji postavil, in se ve Kristusove qerkve, kar je Jezus Kristus takrat storil, per svete maue védno ponavla. Sveto obhajílo; ker per svete maue, in kedar ta zakrament prejmemo, spomin svojiga odrwe-na in Kristusove neizreyene lubezne do nas, ke je za nas na kri-æe umarl, obhajamo. Angelske krah; ker imajo tude angelje ve nebesah vse vesele, hrano in zveliqane ve nem. In sveta popot-nanqa; ker ga verne bolnike pred odhódam iz téga svetá prejmejo, de veqe móu zadobe, zadne teæave in skuwnáve æivlena loæej prestate, in ze veqem zaupanem pred Bogá prite, itd.

Vpr. Kakó se moramo zakrament svetega réwnega telesa mislete?

Odg. Zakrament svetega réwnega telesa se moramo mislete, 1.) kakor dárítev, ke jo Bogú opravlamo; 2.) kakor sklenílo ze Bogam, ke ga per svetem obhajile prejmemo, de se ze Bogam sklenemo.

Vpr. Kakó je zakrament svetega réwnega telesa dárítev?

Odg. Darítev je, ker Kristusa per svete maue nebewkemu Oqetu darújemo.

Vpr. Kakó je ta zakrament sklenílo ze Bogam?

Odg. Sklenílo ze Bogam je, ker Kristusa per S. obhajile prejmemo, de smo zarés in ne le ve duhe darú svete maue deleæene in ze Bogam sklé-nene.

Ve starem testamente so jagneta, teleta, itd. Bogú ve dár klale, in tu-de samí, ktere so jih darevale, od téh darów veue dél zavæile, ve znamne, de imajo spravo ze Bogam, in de so negove perjatle. Ve novem testamente se

živale, jagneta, itd. če so Kristusa, pravo bōxje jagne od začetka svetá Bogu darovano, in katero odjemle gréhe svetá, pomenile, ne darújejo; ampak zdej le Kristusa in ænim samí sebe nebōwkemu Oqetu darújemo, in ga ve znamne, de imamo spravo za Bogam, in de smo otrōnje bōxji, prejmemo, in se takó s' Kristusam ve večno zavezo, za Bogam sklenemo, in takó rekoj pokristuamo. Neizreçeno svete so te skrivnosté, in angelje bōxji se tolekune bōxji lubèzne ne morejo zadōste prequdite, in se tolekune nawe sreçe serjno vesele a).

a.) Od svete mawe.

Vpr. Kaj je sveta mawa?

Odg. Sveta mawa je nekervava daritev novega testamenta, védno spomnilo kervave daritve, katero je Jezus Kristus na kriæe za nas opravæl.

Vpr. Zakaj pravemo svete mawe daritev?

Odg. Zató, ker ve né Bogú vsegamo-

a) 1. Petr. 1, 12.

gounemu teló in krí Jezusa Kristusa
na altarji darújemo.

Vpr. Zakaj ji pravemo nekervava daritev?

Odg. Zató, ker se per svete maue krí
ne prelíva, kakor se je na svetem
kriæe.

Vpr. Kedaj je Jezus Kristus sveto ma-
wo postavil?

Odg. Per zadne večerji jo je postavil,
1.) je perjel krah in vino v svoje
svete in qastitleve roke, oboje po-
svetil in rekel v krah: To je m-
je teló a), in v keleh: To je
keleh m-je kerví b);

2.) oboje dal priqejoqem apostelnam
zavæite; in

3.) zapovédal to ponavlate rekoq: To
délajte v moj spomin c).

»Naw Bog in Gospod Jezus Kri-
stus je per zadne večerji, tisto noq,
ko je bil izdan, svoje teló in svojo krí
Bogú Oqetu v podobu kruha in vina

a) Mat. 26, 26. id. b) Luk. 22, 19. id

c) 1. Kor. 11, 23. id.

dareval, in ga ve téh vidneh znamenah nim, ktere je taqas maŋneke novega testamenta postavel, zavæite dal, in tude nih nastopnekam maŋnekam ukazal to daritev opravlate rekoq: To déla jte ve moj spomin, prave svete Trid. zbør. a).

Jezus je æe prej apostelnam in Judam obétal sam sebe ve jéd in hrano date, takrat kedar je 5000 ludí ve puŋjavæ s' petereme hlébe bil nasitel, rekoq: Jez sem kreh æivlena; kdor ke mene pride, ne bo laŋen, in kdor ve me véreje, ne bo veq æejen. — Jez sem kreh æivlena, ke je iz nebes pervel. Kdor ta kreh jé, bo veŋno æivel, in kreh, kterega bom jez dal, je møje teló za æivlene svetá. — Judje so se med seboj prepirale in djale: Kakó bo mogel ta svøje teló nam jéste date? Jezus jim odgovorí: Gotóvo, gotóvo vam povém: Če telesa Sinú qlovéka ne boste jédle in kerví negove pile, ne boste iméle æivlena ve sebz. Kdor møje teló jé, in møjo krí piŋe, ima veŋno æivlene, in jez ga bom zadne dan obudil. Zakaj møje teló je rés jéd, in møja krí rés pijava; kdor

a) Trid. zbør. sæj. 20, p. 1.

møje teló jé, in møjo krí pije, ostane
ve mene in jez ve nem. Ne kakor
so vawe ouetje mano jédle, in u-
marla. Kdor ta krah jé, æiví vékomæ.
— Te beséde so duh in æivlene (to
je, skrivnostæ, ke so æive in æivle-
ne dajejo). — Neizreçena je bœæja vse-
gamogounost! Jezus je mertve obu-
dil, in ve Kane tude vodó ve víno
spreobernil itd. a).

Vpr. Zakaj je Jezus Kristus dár svete
maue postavil?

Odg. Zató, 1.) de je svøji svete ñerk-
ve práv in resniçen dár zapustil, de
ga Bogú darúje do kœnna svetá;

2.) de véden spomín kervavega na sve-
tem kriææ opravljenega darú ve ne-
gove ñerkve ostane;

3.) de nam je posebno znamne in za-
stavo svøje neizreçene lubæzne do
nas zapustil.

Jezus je svøje, ktere so bali na
svéte, do kœnna lubil, prave S. Ja-
nez b).

Kdo be se ne qudil Jezusove ne-

a) Jan. 6, 32. do kœnna. b) Jan. 13, 1

skonune lubezne do svojih! Noge jim je umival; lubezniivo, prav po parjatsko slovó od nih jemál, jih uqil in tolažil, zane ve grenko smert wel, in jim we sam sebe ve zastavo svoje lubezne do nih ve zakramente svetega altarja zapustil. Le Jezusova lubezen je zamogla kej tanega in tolekunega znajte in storite. — Tude do nas ima ravno tolekuno lubezen. —

Vpr. Kdo darúje dár S. mawe?

Odg. Nevidama se darúje ve né Jezus Kristus sam svojimu nebeukemu Oqetu za nas; vidama pa ga darúje mawnek.

Vpr. Je S. mawa ravno tiste dár, kterega je bil Jezus Kristus na svetem križe za nas opravel?

Odg. Ravno tiste dár je, ravno tisto bõe je jagne Jezus Kristus se tude tukej darúje, s' samem tém razloqkam, de je Jezus Kristus na križe svojo krí prelil, ve svete mawe pa se krí ne prelíva.

Vpr. Kakó opravla mawnek Bogú dár svete mawe?

Odg. Maunek opravla Bogú dár svete maue takó, de ravno tisto déla, kar je Jezus Kristus per zadne veuerji storil: 1.) príme krah in keleh vina; 2.) oboje posvetí in nad níma ravno tiste beséde izreue, s' kterema je bil Jezus Kristus per zadne veuerji krah in vino ve svøje teló in ve svøjo krí spreménil; 3.) oboje zavæije sam, in delí od téga ve podobu krúha tude vernem, ktere ka svetemu obhajílu perstopejo.

Vpr. Kedaj se godí per S. maue spre-menene?

Odg. Ravno takrat, kedarmaunek te od Kristusa postavlene beséde nad kruham izreue: To je møje teló; in nad vinam: To je-keleh møje kerví, pred povzdigevanjem.

Vpr. Kaj store te beséde?

Odg. Te beséde store po vsegamougoune Kristusove vole, de krah né veu krah, ampak æivo teló Kristu-

sovo, in vino ne vey vino, ampak æiva krí Kristusova. Le same podobe krúha in vina ostanejo nespremenene.

Vpr. Kaj je podóba krúha in vina?

Odg. Podóba krúha in vina je to, kar nad téme presvetame razumí s' svojime poukutke obqutemo, farba, slàj, duh krúha in vina. Vse to ostane nespremeneno, deseravno te razí nésó ne krah ne vino, ampak pravo teló in prava krí nawega Gospoda Jezusa Kristusa.

Vpr. Dokle ostane Kristus pod téme podobame priqejou?

Odg. Dokler podobe krúha in vina ostanejo.

Vpr. Je pod podóbo krúha samo teló, in pod podóbo vina sama krí Jezusa Kristusa?

Odg. Pod podóbo krúha je æivo teló, tedej tude krí, in pod podóbo vina æiva krí, tedej tude teló Jezusa Kristusa; to je, pod podóbo

krúha je nêl Kristus, in pod podob-
bo vina tude nêl Kristus priqejou.
Vpr. Je tadej ve obêh podobah, in ve
vsake tude majhne bitve nêl Kri-
stus po bœji in ulovêke natore
priqejou?

Odg. Ve obêh podobah in ve vsake
ne tude nar manwe bitve je nêl
Kristus po svoji bœji in ulovêke
natore priqejou.

Vpr. Kaj se iz téga uqemo?

Odg. Iz téga se uqemo, 1.) de mora-
mo Kristusa ve presvetem zakramen-
te molite; 2.) de kdor ta zakrament,
qe tude le ve ene podobê, ale pa
tude le nekoleko svete hostje prej-
me, on nêlega Kristusa, to je, ne-
govo teló in negovo kri prejme.

Vpr. Zakaj je Jezus Kristus S. mavo
ve obêh podobah darevate zapové-
dal, deseravno je ve vsake té podó-
be ves in nêl priqejou?

Odg. Zató, de imamo ve daritve S.
mawe æiv in resniqen spomin Kri-

stusoye smerte na križe, kjer je svojo sveto križ za nas prelil, uesar spomin se par S. mawe we védno ponávla, in se zatorej daritev ve podoba krúha in vina godí.

Vpr. Ale né tude ke svetemu obhajílu obéh podob tréba?

Odg. Ne vsem vernem, ker je Jezus Kristus ve obéh podobah po bōxi in ulovēwke natore ze vsame gnadame in dobrotame nēl priqejoy, in ga æe ve ene podobe nēlega ze vsame gnadame in dobrotame prejmemo. Le mawnekam, kedar dár svete mawe opravljajo, ga je po naúke nerkve ve obéh podobah prejeta tréba.

Vpr. Kakownega krúha in vina je tréba ke té darítve?

Odg. Pweniqnega, s' qisto vodó omēwenega, in ve Rimske katolewke nerkve oprésnega krúha, in vina od vinske terte je tréba ke té darítve.

Vpr. Zakaj opravlja maunek Bogú dar S. maue?

Odg. Zató, 1.) de Bogú vsegamogoú-
nemu s' tém presvetem dáram spo-
dobno in dolžno qast in hvalo o-
pravla;

2.) de Bogá za vse dobrote hvale;

3.) de od nega odpuyene gréhov in
vse potrebne pomoqe in gnade seba
in drugem izprosa in zadobí.

Vpr. Komú se darúje dar S. maue?

Odg. Le samemu Bogú, in nekomur
drugemu nè, se darúje dar S. maue.

Vpr. Ale ne darújemo tudi svetnikom?

Odg. Ke qaste in ke spominu svetni-
kov darújemo, pa svetnikom nè,
ampak le samemu Bogú.

Vpr. Zakaj darújemo ke qaste svetnikov?

Odg. Ke qaste svetnikov darújemo, 1.)
de Bogá za gnade in miloste, ktere
je svetnikom dal, zahvalamo; 2.)
svetnike prosmo, de naj za nas
molitvajo svoje proune sklenejo, in
za nas Bogá prosejo.

Vpr. 3a kogá darúje maunek dar S. maue?

Odg. Maunek darúje dar S. maue za žive in mrtve.

Ne le za gréhe, utrafenge, pokore, in druge potrebe živeh vèrneh, ampak tudi za tiste, ktere so ve Kristuse zaspale, in ve néso popolnoma oživene, se práv po apostolskem naročile darúje, prave S. Trid. zbør. a).

Vpr. Kdo je deležen darú S. maue?

Odg. Tiste, ktere ze maunekam red per S. maue Kristusa in s' Kristusam sam sebe Bogú darúje, in Kristusa ze maunekam red ve svetem obhajile prejme, ale ga pa vsaj prejete resnično želí.

Bogú perjeten dar pa je, če človek sam sebe ze vsema dušname in telesname močmi, ze vsema miselma in želáma svojiga serhá s' Kristusam red Bogú daruje, in se iz ljubezne do Bogá vsemu, kar je Bogú zapernega, za vselej popolnoma odpové. Kdor se vsega Bogu ne daruje, on Bogu ne mo-

a) Trid. zbør. sej. 22. p. 2.

re perjeten bite, in njegovo darevanje
tude nè.

b.) Od svetega obhajila.

Vpr. Kaj je sveto obhajilo.

Odg. Sveto obhajilo (naj se godí med
mauo ale zunej maue) je prejetav
in zavæitev na altari per svete ma-
ue opravlene darítve; to je, preje-
tav Jezusa Kristusa pravega za nas
Bogú darevanega jágneta.

Vpr. Je dolæností prejete S. obhajilo?

Odg. Dolæností je, ker je Jezus Kri-
stus zapovédal, rekoq: Gotóvo, go-
tóvo vam povém, qe telësa Sinú
ulovéka ne boste jédle, in kerví ne-
gove pile, ne boste iméle (væqnega)
æivlena ve sebe a).

Vpr. Zakaj je Jezus Kristus sveto ob-
hajilo zapovédal?

Odg. Jezus Kristus je sveto obhajilo
zapovédal:

a) Jan. 6, 54.

1.) ke spomínu svojiga terplena in svoje smerti.

Tude ke spomínu svojiga svetega živlena in nauka in svoje veune ljubezne do nas je zapovedal rekoč: To delajte v moj spomin.

2.) De duwe verneh v veuno živlene redí in ohrane.

Kdor bo ta krah jedel, bo veuno živl, prave Kristus a).

Vpr. Kolkokrat je tréba ta zakrament prejete?

Odg. Veukrat ga je tréba prejete, ker je duwe hrana in živlene. Po herkvene zapovede ga je tréba vsako léto pod smertnem gréham vsaj enkrat, o velikonocnem qase prejete; posebno pa tude v smertne bolézne, ker je popotneja v veuno živlene.

Vpr. Kedaj je otrokam potreba ta zakrament prejete?

Odg. Staroste in qasa, kedaj de b

a) Jan. 6, 52.

otrōne vpervej sveto obhajilo pre-
jele, ne vé nobeden bol, kakor star-
ua in spovednika, ka otrōke narbol
poznajo, kakó so poduene in per-
pravlene.

Vpr. Je ta zakrament takó potreben,
de se brez nega ne more zveličane
doseqe?

Odg. Né ravno takó zelo potreben;
ker so otrōne, ktere po S. kerste ve
nedolænoste umerjo, zveličane, in
tude odraene, qe ga zarés æele,
in ve nedolænoste iz téga svetá gre-
dó, préden jim je moqe S. obhaji-
lo prejete. Kdor ga pa ima perlox-
nost prejete, in ga iz nemarnoste in
zanikernoste, ale pa iz prevzetnoste
zamudí, ima smerten gréh, in ne
more zveličana doseqe.

Vpr. Zakaj je tukej merzlota, nemar-
nost in neskerbnost tolekwen gréh?

Odg. Zató, ker razodéya tak qlóvek
slabo vero, majhno lubezen, in ve-
liko nehvaleænost do Jezusa Kri-

stusa, če noče tolekune gnade in
dobrote prejeti.

Vpr. Kaj zadobamo per S. obhajile?

Odg. Neizrečeno velike gnade in do-
brote zadobamo per S. obhajile:

1.) Če Jezusam Kristusam se natanko
sklenemo, in se takó prelubeznivo,
resnično in presveto za Bogam ze-
dinamo.

2.) Če vsema bœejima gnadama in do-
brotama smo napolnena.

3.) Majhne grêhe se nam izbriwejo.

4.) Múdo nagnene in poœelene ve nas
sveto obhajilo pomanwa in zaduwi.

5.) Ve perhodne skuwnáve, in tude ve
druge nesreçe nas varaje.

6.) Veyno æivlene imamo ve sebe, in
zastavo svøjiga od smerte vstajena.

Kdor mœje teló jé, in mœjo krí
pije, ima veyno æivlene, in jez ga
bom zadne dan (od smerte) obudil,
prave Jezus Kristus a). — Bœje natore
smo deleæene.

a) Jan. 6, 55. b) 2. Petr. 1, 4.

Vpr. Zdobí ve svetem obhajile vsak
človek te gnade?

Odg. Vsak, kterž S. obhajilo vědno
prejme.

Vpr. Zamore člověk te tolekune sře
popolnoma věden bite?

Odg. Popolnoma věden te tolekune
sře ne more noben člověk bite,
tude ňelo angelje ve nebeseh ně;
in Kristus tude téga ne zapové, am-
pak negova neizrečena lubežen le
samo hoje, de se ke tolekunemu
zakramentu po svoji mōje spodob-
no in práv perpravemo.

Vpr. Kakuno perpravlane je ke sve-
temu obhajilu potřébo?

Odg. Ke svetemu obhajilu je skerbno
perpravlane, ter na duwe in na te-
lese potřébo.

Vpr. Kákó se je tréba na duwe per-
pravlate?

Odg. Na duwe se je tréba s' qisto
vestjó, in s' pobožnem ale andoht-
levem serňam perpravlate.

Vpr. Kdo imá qisto vést?

Odg. Tiste, ktere je brez smertnega gréha, in torej ve gnade bœæji.

Vpr. Kaj mu je tréba storite, kdor imá smerten gréh nad seboj?

Odg. Tak se ga mora iz sernja kesata, práv spovédate, in we le po zadoblene mawnekove odveze zakrament svetega réwnega telesa prejete.

Vpr. Kaj storí, kdor védama ve smertnem gréhu zakrament svetega réwnega telesa prejme?

Odg. Nov veleki gréh storí, ve sœdbo in pogublene ga prejme, ker se nad Kristusam gerdó pregrewí.

Naj qlœvek sam sebe poskuse, in pœtlej naj jé od téga krúha, in pije od téga kelehá; zakaj kdor nevrédno jé in pije, se sœdbo jé in pije..., ker Gospodovega telesa (od družeh jedí) ne razloqe, prave S. Ap. Pavel a).

Nevrédne svete obhajila Bog strawno utrafúje. Tak qlœvek, ktere Jezusa Kristusa ne spowtúje, zaide dœstekrat

a) 1. Kor. 11, 28-29.

ve slepoto uma in pamete, ve terdovratnost serňá; qase ga utrafúje Bog tude s' qasneme nesrečame zavol téga gréha, in qe se ne spokorí, pride ve večno pogublene. Torej je med vame veliko bolneh in slabeh, in veliko jih spí; ker telesa Jezusa Kristusa ne razločajo, prave S. Ap. Pavel a). In tude, ktere ga ze nobeneme praveme æelame, ampak tje ve en dan, iz navade, mærzlo, brez prave poboænosti prejemajo, predrazega sadú svetega obhajila ne doseæejo.

Vpr. Kdo se perpravla s' poboænem serňam?

Odg. Tiste, ktere ima

- 1.) pravo, æivo vero, terdno zaupane in gorečo lubežen ve Bogá;
- 2.) kdor ta presvete zakrament poniæno mole, in ga prejete iz serňæelí;
- 3.) kdor se Kristusove smerte in njegovah dobrót poniæno spomne, ke je sveto obhajilo ve spomín svoje smerti

a) 1. Kor. 11, 29-30.

te in svoje ljubezne postavel in vaeivate zapovedal;

4.) kdor je ves ponižen, in se tude ve vseh qednosteh, posebno ve ljubezne do bližnega vade;

5.) kdor se tude majhnih gréhov zvestó vareje, in Bogá práv iz sernja za pomóu prosa.

Vpr. Kdo se perpravla ze æivo vero ke svetemu obhajilu?

Odg. Ze æivo vero se perpravla, kdor terdno vereje, de je ve zakramente svêtega réwnega telesa ravno tiste Jezus Kristus, ktere je iz Marije devinje na svét røjen bil, za nas terpel, umarl, in nas odréwil, tretji dan od smerte vstal, ve nebesa uel, in ima vso oblast ve nebesah in na zemle, in se nam ve svetem obhajile væivate daje.

Vpr. Kdo se perpravla s' terdnem zaupanjem?

Odg. Tiste, ktere terdno upa, de mu bo Bog po Jezusòvem neskonqnem
m

zaslužene svojo gnado in večno živ-
lene dal; ker je milost bōžja to-
lekurna, de se Jezus Kristus vs sve-
tam obhajila takó natanko za nama
sklene.

Vpr. Kdo se perpravla za gorečo lu-
beznejo?

Odg. Tiste, ktere ima do Jezusa Kri-
stusa serčno vesele in goreče želje.

Vpr. Kdo se perpravla s' pravo po-
nizenostjo?

Odg. Tiste, ktere premísle in obqute
de gre on prah, pepel in grévnak
prejet krala nebes in zemle, in
spozná, de tolekurne sreče né nako-
la vrédan.

Vpr. Kdo se perpravla s' pravo lu-
beznejo do bliženega?

Odg. Tiste, ktere svojimu bliženemu
vse dobro želí, in mu tude kolekor
more, dobrega storí, in mu vse raz-
žalene iz serca odpustí.

Če tadej na altarji svoj dar darú-
jeu, in se ónda spomneu, de ima

tvoj brat kej zoper tebe, pusta pred altarjem svoj dar, in pojde se prejšpravate s' svojimi bratami, in potem pride in daruj svoj dar, prave Jezus a).

Vpr. Kakó se je tréba na telesa perpravate ?

Odg. Na telesa mora, 1.) kdor bolán né, od polnočí tvoj bite; 2.) ve yedne in spodobne obléke, yedno in spodóbno na vsem æzvote napravlén ze vso qastjó ke mize bœæji, ke svetemu altariju perstopite.

Vpr. Kaj je tréba zveqer pred svetem obhajilam storíte ?

Odg. Tréba je ze molitvejo, s' premievánem, s' svetem branem se perpravlate, in tude perpuyenega posvætnega vesela zderæate se.

Vpr. Kaj je tréba storite, kedar se pred S. obhajilam oqitna spoved mole?

Odg. Takrat je tréba we svoje gréhe obæalevate, in velike æele do Kristusa iméte.

a) Mat. 5, 23.

Vpr. Kaj je tréba storite, kedar ma-
nek sveto hostjo kaæe?

Odg. Tréba je sveto hostjo poniæno
molite, na persa terkate in re-
qe: Gospod! nésem vrédan
(vrédna), de grew pod mojo
strého, ampak reqe le be-
sédo, in moja duwa bo ož-
dravlena.

Vpr. Kakó se prejme sveto obhajilo?

Odg. Sveto obhajilo se takó prejme:
usta se spodobna odpró, jezek na
spodne ustneqe poloæí, pred se
bukveqe ale pa bél part podstave,
in se Jezus Kristus poniæno prej-
me in zavæíje, in ga ne dvuqeta,
ale dolgo ve ustah iméte.

Vpr. Kaj je storite, qe se sveta hostja
ust prime?

Odg. Takrat jo je tréba za jezikam ne
pa s'perstam odloqite. Çase se tuda ve
néktereh krajih po S. obhajile vino
ponuda, de se sveta hostja loæe
povæíje; pa se ne smé mislete, de

je to vino krí našega Gospoda Jezusa Kristusa, ale de je potrébno.

Vpr. Kédaj se bol spodobe, med ma-
wo ale zunej S. maue ka svetemu
obhajilu ite?

Odg. Nar bol se spodobe, qe je mœqe,
po maunekovem obhajile; ker to je
bela 1.) stara navada ve katolewke
qerkve; 2.) ker takó nar bol vida-
mo, de smo darú S. maue deleæne,
ker ze maunekam Jezusa Kristusa
nebeukemu Oqetu per S. maue da-
rújemo, in ga ænim zavæijemo; in
3.) ker zahvalne molitve, ktere
maunek po S. obhajile mole, néso
le za maunka, ampak za vse, kte-
re so darú S. maue ne le ve duha,
ampak tude ve djane ve svetem ob-
hajile deleæne.

Vpr. Kterem se sveto obhajilo ne
delí, zunej veliqeh gréwnikov?

Odg. 1.) Otrœkam, dokler ka pamete
ne pridejo.

2.) Takam, ktere imajo vso zméwano pamet.

3.) Bolníkam, ktere prezelo kawlejo, ale pa ktere ve sebe nobene jedí ne obderæe, dokler ta nih stan terpi.

Vpr. Kdo smé sveto obhajilo delite?

Odg. Po navadnem sméjo le mawneke sveto obhajilo delite.

Vpr. Zamoremo tude samo ve duha deleæne bite S. obhajila?

Odg. Tude, ye imamo resníqne æele Jezusa Kristusa prejeta. Takó so be-li, postavem, deleæne darevana Jezusovega na kriæe tiste, ke so per negove smerte na svoje persa terkale in djale: Gotóvo, bœæji Sin je bil tó.

Vpr. Kaj je tréba po S. obhajile storite?

Odg. Po S. obhajile je tréba:

1.) Jezusa Kristusa za tolekune do-bróte, de se je poniæal ke nam pri-te, poniæeno zahvalite;

2.) ga poniæeno ve sebe molite;

- 3.) se mu vsa darevate ;
- 4.) ga prosite , de s' svojo sveto gnado védno ve nas ostane ;
- 5.) vero , upane , lubezen obudite , in vse storjene svete sklepe in oblube ponovite ;
- 6.) mu vse dušne in telesne potrebe tosite , in ga za pomoč prosite.

(Take molitve se najdejo ve dobrih molitvskih bukvarjih.)

Vpr. Kakó se spodoba posebno tiste dan svetega obhajila živéta ?

Odg. Tiste dan se je tréba posebno ,

- 1.) vsa postopana varevate , in dobre , svete déla délate , svete bukve brate , in svoje misle zbrane iméta ;
 - 2.) če je moč , tude popoldne ve cerkev ite , in tél dan ve več po- boženosti bite ;
 - 3.) vsa hruma in posvetnega vesela ; kar je mogoče , ogibate se.
-

4.) Od zakramenta svete pokóre.

Vpr. Kaj poméne beséda, pokóra?

Odg. Beséda pokóra poméne ale
qednost pokóre, ale zakrament po-
kóre, ale pa zadosteváne za gréh.

Vpr. Kedaj je qednost pokóre?

Odg. Takrat, kedar qlóvek gréh bo
kakor vse húdo sovraæe, obæaluje,
ga opustí, in nad seboj po zasluæe-
ne tepe.

Vpr. Je qednost pokore potrebna?

Odg. Qednost pokóre je takó potreb-
na, de brez ne né nekole mogoqe
odpujena gréhov zadobite.

Tude ve starem testamente se je
le s' qednostjo pokóre in za zaupanem
ve perhodnega Mesíja odpujene gré-
hov zadobilo; in tude zde se zakra-
ment svete pokóre brez qednosti po-
kóre ne more vrédno prejete; æno pa
zadobí odpujene, kdor zakrament po-
kóre zarés prejete æelí, in ga néma
perloænosti prejete. Torej se bere va
S. pisme: Pokóro délajte, zakaj
nebecko kraljestvo je bliz,

je djal Janez Kerstnik a). Če pokóre ne boste délale, boste vse pogublene, prave Jezus b).

Vpr. Kaj je zakrament S. pokore?

Odg. Zakrament S. pokóre je poseben zakrament, v katerem postavlena spovedník na boæjim méste gréwnu ku po S. kersté storjene gréhe odpustí, ~~qa~~ se jih resniyno kesa, qisto spové, in jih zapustite in pravo pokóro délate sklène.

Vpr. Zakaj je ta zakrament poseben zakrament?

Odg. Zató, ker ga je Jezus Kristus iz neizreyene miloste za take ludí postavél, ktere gnado svetega kersta nehvaleæno zapravejo, in zatorej iz utevila izvolenéh spet vnovéy zavæene bite zasluæejo. Ta zakrament je takó rekoý druge teæavne-we kerst, pravejo svete ñerkvene uyeníka.

a) Mat. 3, 2. b) Luk. 13, 5.

Vpr. Kdo je postavljen spovednik?

Odg. Postavljen spovednik je tiste maunek, kteremu ukof verne spovedavate praviŋo dá.

Vpr. Kedaj je postavil Jezus Kristus ta zakrament?

Odg. Po svojim vstajene, ko se je apostelnam perkazal, vane dihnal in djal: Prejmite S. Duhá; komur boste gréhe odpustile, nemu so odpustene; komur jih boste pa perdaræale, nemu so perdaræane a).

Vpr. Je zakrament svete pokóre vsem gréwnekam potreben?

Odg. Zakrament svete pokóre je v novam testamente po Kristusove naredbe vsem tistem gréwnekam potreben, ktere so po S. kersta v kak velik gréh padle, in takó nedolænost svetega kersta zgubile.

Vpr. Kaj se prave pokóro délate?

a) Jan. 20, 22-23.

Odg. Pokóro délate se prave ka Bógú, kterega grawe zapustamo, vernite se, svéje gréhe sovraěite in jih oběalevate, se jih qisto spovédate in pobolwate, in zane zadosteváta.

Takó je délal zgublene sin ve S. evangelji. Oqeta je bil zapustil, svéje premožene s' pregréwnem æivlenem zapravel; pótlej zaqel stradate, svéjiga gréha se kesate, se ke oqetu verne in mu prave: Oqé! grawil sem ve nebó in ve vas: nésem vrédén vawega sinú se imenevate, naj vam bom le, kakor ktere vaweh najemnekov a).

Vpr. Koleko reqí gre ke zakramentu svete pokóre?

Odg. Pet reqí: 1.) spravéváne vestí, 2.) kes ale grévenga, 3.) terdne sklep pobolwana, 4.) spoved, 5.) zadostene za gréh.

a) Spravéváne vestí.

Vpr. Kaj se prave vést spravéváté?

Odg. Vést spravévate se prave pre-

a) Luk. 15.

miwleváte , kaj je ktera od zadne spovede , ale pa od tistega časa , kar je gréh začel spoznavate , grawil.

Vpr. Kaj mu je tréba storite , kdor hoče svojó vést práv spravate ?

Odg. Tréba mu je , 1.) S. Duhá na pomóu prosite , de ga razsvetlí in mu spoznate da , kaj in kakó je grawil.

Pótlej pa

2.) premiwleváte , če je ktero bōæjih ale ģerkveneh zapoved prelōmil , ale se ve sedem poglavitneh , ve wtireh vnebovpijōqeh , ve west gréhneh 30-per S. Duhá , ve devet ptujih gréhneh pregréwil ale nè ;

3.) če je milostave duhovne in telesne déla svojimu bliženemu storil ale nè ;

4.) če je dōbrega , kar je mogel , délal , in dolženost svojiga stanú práv spolnil ale nè ;

5.) tude premiwleváte , če je že mislame , že besédo , ale pa že djanem grawil , in

6.) utvilo in druge okolewane, ktere gréh ale povikwajo ale pomanwajo, ale pa ve drégaunega spremene, premislete; postavem, vpriqo koga, kjé je grewil, kaj je iz gréha perwlo, koleko wkode je storjene, itd.

Vpr. Kakó se je tréba swøjih misel in æel spraweváte?

Odg. Per misleh in æelah je tréba premisleta, qe je hude misle in æele rad imel, in vane parwólil ale nè, deseravno ve djane we né grewil.

Iz serna pridejo hudóbne misle, ubój, prewestvane, nesramnost, tatvina, krivo priqevane, preklinvane; to ognuse qlóvéka, prave Jezus a).

Vpr. Kakó se je móqe utvčila velenjeh gréhov spomneta?

Odg. Utvčila velenjeh gréhov se spomnamo, qe premislemo, ale smo gréh vsak dan, vsak téden, vsak méseň storile ale nè, in kolekrat vsak dan, ale vsak téden, ale vsak méseň.

a) Mat. 15, 19-20.

Vpr. Se je tréba per spravevane vestí zelo perzadjate?

Odg. Toleko se je tréba perzadjate, kolekor per kakem opravile, na kteram je práv veliko ležene.

Vpr. Ktere se morajo per spravevane vestí posebno veliko perzadjate?

Odg. Tiste, ktere pogostem grewe in porédkam ke spovede hodejo, in tude porédkam svojo vést spravújejo.

Vpr. Je zelo nemarno spravevane vestí veleki gréh?

Odg. Veleki gréh je, ker se tak ulovek ve nevarnost postave, kak veleki gréh po neskerbnem pozabite, in ga per spovede zamoljate.

Vender pa se per spravevane vestí né tréba preveč bate, ampak le poniženo in s' pravem sernam vse umno in zvesto premislite.

b.) Kēs in æalost (ale grevenga).

Vpr. Kdo se kesa gréha?

Odg. Tiste, ktere gréh kakor narveuá húdo stude in sovraæa, in mu je iz sernja æal, de je grawil in Bogá razæalil; in zatorej terdno sklenc Bogá nau vey ne razæalite.

Vpr. Kakuna mora bite prava æalost nad gréham?

Odg. Mora bite, 1.) ve serije, 2.) veznatórna, 3.) velika od vsega, 4.) nad vseme gréha, in 5.) s' pravem keruanskem gaupanem sklénena.

Vpr. Kedaj je æalost nad gréham ve serije?

Odg. Takrat, kedar gréwneku né le na jezíke, ampak zarés tude ve serije æal, de je Bogá razæalil, in zatorej tude zarés sklenc svéje æivlene pobolwate.

Vpr. Kedaj je æalost nad gréham veznatórna?

Odg. Takrat, kedar jo S. Duh in ve-

ra, ne pa kaka posvetna misel ale
časna ukoda ale časen dobiček ve
sērje grévnika obudí, in mu je
gréha zató žal, ker je ænim Bogá
neskončno dobróto in lubežen raz-
žalil in svojo dušo pogubil; ne pa
zató, de je per ljudéh ve sramoto,
ale ve časno nesrečo in ukodo per-
vel. Žalost po Boga déla
pokóro za večno æivlene,
prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kakó pravemo žaloste, ktera je
le zavol časneh rečí?

Odg. Natórna žalost ji pravemo, ker
né neč bœjiga ve né, če posta-
vam le zató žalújemo, de smo po
gréhe per ljudéh ve sramoto ale
ve kako drugo časno nesrečo in
ukodo perule. Taka žalost nad gré-
ham neč ne velá.

Vpr. Kedaj je žalost nad gréham ve-
lika od vsega?

a) 2. Kor. 7, 10.

Odg. Takrat, kadar je gréwneku bol
æal, de je Bogá razæalil, kakor de
be bil vse na svéte zgubil.

Vpr. Po katerih znamenih se pokaæe,
de ima gréwnek æalost nad gréham
veliko od vsega?

Odg. Po téh: 1.) æe se zdej gréw-
neku nad vsem pregréwnem veselem
kakor nad nar veçem húdem gnuse;
2.) æe se gréha le ze veliko seryno
æalostjo in sramoto spomne; 3.) æe
se vseh perloænost gréha zvestó va-
raje; 4.) æe je perpravljen rád vse
storite in tarpéte, de be le svojo
nezvestobo in nehvaleænost per Bo-
ge izbrisal.

Æe gréwnek æelí, de be ne bil
nekole grewil, in be, ako be belo mo-
goue, kar je storjenega, rád nestorje-
no naredil; in æe je perpravljen rajwa
vse na svéte tude æivlene zgubíte,
rajwa vsem ludém zamerete se, kakor
Bogá we s' kakem tude nar manwem
gréham radovolno razæalite: tak ima
æalost nad gréham veliko od vsega.

Vpr. Kdaj je æalost nad vseme gréhe?

Odg. Takrat, kedar je gréwneku vseh, majhnih in velikih gréhov æal.

Vpr. Kdaj je æalost nad gréham s pravem kerujanskem zaupanem sklénena?

Odg. Takrat, kedar se gréwnek iz prave resniqne lubezne do Bogá svojih gréhov kesá, in ve neskonqno boæjo milost zaupa, de mu bo Bog zavola Kristusovega neskonqnega zasluæe na gréhe odpustil.

Zaupaj Sin, tvoji gréhe so te odpuþene, je djál Jezus a).

Vpr. Je prava serqna æalost nad gréham potrebna?

Odg. Takó potrebna je, de brez ne né ne pobolwana, ne odpuþena gréhov upate.

Spreobarníte in kesájte se vsih svojih hudobij, in vawa kervínja vam ne bo ke pogublenu, prave Bog b).
— Bogú vseq dar je stert dúla: star-

a) Mat. 9, 2. b) Eñeh. 18, 30.

tega in poniženega sernjá ne bow zaver-
gel, o Bog! pøje David a).

Vpr. Kolkera je prava, uęznatorna
æalost nad gréham?

Odg. Dvojna je, popolnoma in nepo-
polnoma.

Vpr. Kedar je popolnoma?

Odg. Takrat, kedar izvira iz popolna-
ma lubezne do Bogá; to je, kedar
je gréwnaku zató gréha æal, ker je
ænim Bogá nega samo veuno lube-
zen in neizrečeno svetost in lepoto,
ktero bol od vsega lube, razæalil,
in terdno sklène, Bogá nikdar veu
ze nobenem gréham né razæalite.

Vpr. Kedar je nepopolnoma?

Odg. Takrat, kedar izvira iz nepopol-
nama, to je, we bol šlabe lubezne
do Bogá; ale kedar je gréwnaku gré-
ha zató æal, de je ænim Bogá ne-
ga veuno svetost in dobróto razæa-
lil; pa tude zató, de je grewe ne-

a) Ps. 50, 19.

besa zgubil, ter pekel in takó od lubeznivega Bogá večno zaveržen bite zaslužil. V nepopolnoma lubezne in æaloste nad gréham je večnékej lastne lubezne in lastnega dobička, in ne zgól in sama čista lubezen do Bogá, kakor v popolnoma.

Če je bol čista lubezen, bol popolnoma je æalost nad gréham, in če je men čista lubezen, men popolnoma je æalost.

Vpr. Imá človek lahko popolnoma, ale nepopolnoma æalost nad gréham, ktero hoče?

Odg. Néma, ampak S. Duh vlije več sárne človeku pravo in popolnoma lubezen in popolnoma æalost nad gréham, komur in kakor hoče; človek pa se mora po čiste lubezne 3e bōæjo gnado pridno in iz vse močí perzadévate.

Vpr. Se popolnoma æalost nad gréham vselej prien zadobí?

Odg. Vejdél se le pouase, ze velikem
trudam, peržadevánem, premagevá-
nem, s' pokóro in s' stanovitno,
poniženo molitvejo zadobí.

Pouase pelá Bog vejdél ylovéka
ke pravemu spoznanu, ke stanovitne-
mu spreobrnenu in pobolwanu, in ga
od negovega pregréwnega stanú in od
pogublena réwe. Od kónja je vej-
dél le slaba, zelo nepopolnoma lube-
žen, in pótlej yedale terdnějwe in bol
popolnoma, kakor Bog po svøji svete
modroste gnado gréwneku daje, in je
ylovék napelévánu bøæje gnade bol
ale men zvést in pokoren. Ne bøw-
ko kralèstvo silo terpí, in le
silne gá zadobe, prave Jezus Kri-
stus a).

De se gréwnék poñ navadnem rés le
pouase, in malokedaj naglo od svøjiga
pregréwnega æivlena spreoberne, nas
uqí S. Trid. 3bør. b). Po náuke téga
svetega 3børa je west støpen, po kte-
reh Bog odraujene po navadnem in
vejdél ke pravemu spreobrnenu in
opraviqenu perpravla: 1.) vera; 2.) 3ve-

a) Mat. 11, 10.

b) Trid. 3bør. seǵ. 6, p. 6.

líqaven strah pred bœæjo pravíno in sœdbo ; 3.) zaupane ve usmilene bœæje zavolo neskœnqnega zasluæena Jezusa Kristusa ; 4.) lubæzen ve Bogá ve zaqetek vse svetoste in pravíne ; 5.) kes in æalost, stud in sovrautvo gréha ; in 6.) terden sklep novo æivlene zaqete in po bœæjih zapovedeh æivéte.

I. Vera. Gréwnæk sliwe bœæjo besédo, bœæje oblube in æugane, in S. Duh ga ve serqe zbudí in gine, de veræje za resníno vse, kar je Bog razodel. Vera je zaqetek pravega spreobernena, pobolwana in opraviqena, in je takó potrebná, de se brez neqelo nobeden zarés kœ Bogu ne spreoberne ; zakaj veravata mora, ktere hoqe kœ Bogu prite, prave S. Ap. Pavel a). In ta vera je poniæna : spozná qlovéwko preveliko revuqeno in slabóst, in bœæjo nezmer-no vsegamogóqnost, svetóst, pravíno, resniqnost, in negovo veqno usmilene ; je æiva, terdna, in se ve sveteh déleh kmale razodéva ; in tude qéla, to je, vse veræje, kar in kakor je Bog razodel in oblubil, in kar qerkev uqí, in posebno de zamore le po Kristusovém

a) Hebr. 11, 6.

neskončnem zasluženem in po pravi vere in ljubezne opravičene doseže.

II. Zveličaven strah. Ko gréwnek svoj hudoben stan vide, ktere je bœxi vole in oblube ves nasprot, ga strah obide pred bœjo pravijo in sœdbo. Ta strah pride iz vere, in je od začetka spreobrnena nekte-rem potreben, de svojo nesrečo æivo kutejo in videjo. Ale per tém ne smé ostate, ampak mora

III. Tude zaupane iméte, in ga imá po gnade S. Duhá ve bœje neskončno usmilene, de Bog gréwnku zavolo terplena in zaslužená svœjiga Sina, našega odrewníka in zveličarja Jezusa Kristusa gréhe odpusti, po negove oblube. Bog prave: Če so vaše gréhe redeqe, kakor wkarlát, bodo béle kakor snég a). — Zdrave ne potrebujejo zdravníka, ampak bolne b). — Sin ulovéka né perwel duw pogublat, ampak zvelíyat, prave Jezus c). — In: Otroci moji! to vam piwem, de ne grewetè. Če je pa ktere grewil, imamo besédneka per Oqete Jezusa Kristusa

a) Izai. 1, 18.

b) Mat. 9, 12. c) Luk. 9, 56.

pravičnega; on je sprava za naše gréhe, in ne le za naše, ampak tudi za gréhe vsega svetá, prave S. Ap. Janez a). — Pridate ke mene vse, ktere ste obtežene, jez vam bom polajwal b). — Zaupaj sin, (huj), tvoji gréhi so te odpuščene, je djál Jezus c). — Vesele je ve nebesih zavol enega gréwneka, ke pokoro storí, bol kakor zavol devet in devetdeset pravičnih, ke pokore ne potrebujejo d). — Tak gréwnek, ktere svøjo nesrečo in slabost práv spozná, in ve Bogá zaupa, zaupne ke Bogu iz sernja zdihavate, ga ponižno pomoče prosite, in se skerbno perloženost gréha varevate. Tanega skorej njelo né tréba ke molitve perganate, ale ga molite uprite, negova revuena in slabost ga sama pergana, in pomoče bøje prosite upi. Dokler gréwnek ne mole, se tudi ve ne spozná, in se ne misle ve spreobarnite; gnada bøja ga ve né zbudi-la, in æive vere ve néma. —

IV. Lubèzen. Gréwnek po razsvetlene in gnada S. Duhá zbujen, de vereje, kar je Bog ke našemu zvelí-

a) 1. Jan. 2, 1. b) Mat. 11, 28. 9, 2.

c) Luk. 8, 48. itd. d) Luk. 15, 7.

vanu razodel, in spozná, kakó deleq
je zavet, in se bœæje sœdbe bojí; pœt-
lej pa, ko bœæje usmilene in negovo
lubezen premiwlúje, ke zaupanu obu-
jen, de per Boga je pomôq in odre-
wene, zaúne Bogá, nega vir in zaœe-
tek vse pravíne in svetoste lubite. Če
bol lastnost bœæje in negovo preve-
liko lubezen do nas, ke noœe naœega
pogublena ampak zvelíqane, premiwlú-
je, bol raste ve lubezna do Bogá; in
ta lubezen je qedale qistejœe in bol
popolnoma, kolekor bol Bogá spozná.
Iz lubezne izvira

V. Kes, stud in sovrautvo gré-
ha. Œal mu je, de je gréh délal in
Bogá razœalil; sramúje se svœje nehvá-
lenosti Bogú za tolekan bœæjih do-
brót; rad be vse nestorjeno storil, kar
je storjenega; rad be vse dal, ako be
belo mogœe poprejnno nedólenost
spet zadobite; perzadéva se vso za gré-
ham storjeno wkodo popravete, in po-
hujwane poravnate, in sklœne rajœe vse
na svête zapustite, vse terpête, in tu-
de œivlene rajœe zgubite, kakor bœæje
zapovede œe kedaj prelomite in Bogá
razœalite. In kar sklœne, tude stori;
gréh namreœ

VI. popolnoma zapustí; novo
n

æivlene zaune, po bœjnih zapovedeh æiví, in takó Bogú zvestó sluæe, in ve S. zakramenteh opravičene zadobí.

Takó pelá Bog űlovéka veudél, ke pravemu stanovitnemu spreobernemu. Novo serne mu dá, de gréh stude in zapustí, in Bogá ne le zavol negovéh dobrót, ampak nar bol zavol nega samega lube; in takó je űlovek spet bœji otrók in jèrb večnega æivlena. Prava, popolnoma lubežen do Bogá je krona in sad vsega, in po velikosti lubežne je űlovek Bogú dopadelv. Jezus je djál od Marije Magdaléne: Né je veliko odpučenega, ker je veliko lubíla a). Brez lubežne pa né mogóče odpučenega in opravičena zadobite. Kdor ne lube, ostane va smerte, prave S. Ap. Janez b).

Pravo serna spreobrnene je nar veče dobróta bœja in posebno délo bœje vsagamogounoste in lubežne; ker pregrévnega in budobnega űlovéka, bœjiga sovraženka, večnega pogublena vrédnega takó spreoberne in prenaredí, de je pøtlej svet bœji otrók in dédeč večnega æivlena.

a) Luk. 8, 47. b) 1. Jan. 3, 14.

Vpr. Kaj nam je tréba storiti, de popolnoma lubezen zadobemo, in se svojih gréhov popolnoma kesamo?

Odg. Tréba nam je, 1.) Bogá za tolekušno in nar večje gnado in milost neprenehama prositi; 2.) večkrat práv premislete, kogá de se gréham razžalemo, in ve kolekuno nesrečo se zakopámo; in 3.) žalost nad gréham večkrat obudite.

Vpr. Koga je tadej gréšneku ob kratkem tréba, de je po bŏæji postave in oblube vréden odpuščena gréhov?

Odg. Tréba mu je vsaj zažeti Bogá, studenati vse pravíne in svetoste, resnično lubiti, svojih gréhov se kesati, pobolwane skleniti, in le po Kristusovem neskŏnqnem zasluženem svojih gréhov odpuščena upate, in zakrament svete pokore prejeti.

Vpr. Se zadobi prenej odpuščene gréhov, imej qlŏvek popolnoma ala

nepopolnoma ljubezem ve Bogá, in
æalost nad gréham?

Odg. S' popolnoma ljubeznejo in æa-
lostjo nad gréham zadobí qløvek
odpušene vselej, tude prédén za-
krament svete pokóre prejme, če
ima resniqne æele, perloænosta pa
nè, ta zakrament prejete; že nepo-
polnoma ljubeznejo in æalostjo nad
gréham pa zadobí gréwnak odpuše-
ne le ve zakramente svete pokóre.
Takó uqí S. Trid. 3bør. a).

Vpr. Ale sam strah pred veqnem po-
gublenem brez ljubzne do Bogá né
zadøste odpušene gréhov zadobite?

Odg. Sam strah pred veqnem pogu-
blenem brez resniqne ljubzne do
Bogá né zadøste odpušene gréhov
zadobite; ker sam strah serná ne
spreoberne. Tak qløvek se ne bojí
grawite, ampak goréte, prave S. Av-
guštín.

a) Trid. 3bør. sej. 14, p. 4.

Vpr. Ale tadej strah pekla ney ne velá?

Odg. Strah pekla ylovéka od gréha odverne, in ga ke prave lubezne prerjavla, za to je dober; sejer pa taka æalost nad gréham, ye né lubezne ve né, ney ne velá. Popolna ma lubezen preæene strah, prave S. Ap. Janez a).

Vpr. Kakó se prava æalost nad gréham ze besédo obudí?

Odg. Prava æalost nad gréham se ze besédo, postavem, takóle obudí:

Moj Bog! iz serja me je æal vseh mojih gréhov, ker sem ænim tebe svøjiga lubeznívega Bogá, nar veçe, neskønyno dobróto in svetóst, ktero iz serja lubem, razæalil. Tardno sklenem s' tvøjo gnado svøje æivlene pobolwate, in rajwe vse preterpéte, in tude ijelo umréte, kakor tebe svøjiga Bogá, nar vikwe dobróto

a) 1. Jan. 4, 18.

in lepoto, s' kakem gréham veu raz-
æalite. Daj me pomóu ta svoj sklep
spolnite; to te prosem po neskon-
nem zasluženem tvøjiga bøæjiga Sina
našega odrešenika in Gospoda Je-
zusa Kristusa. Amen.

Vpr. Je tréba veukrat popolnoma kes
in æalost nad gréham takó obudite?

Odg. Prava æalost nad gréham je ve
serna, in mora ve serna takó stano-
vitna bite, kakor lubezen; vander
pa jo je tréba tude ze besédo veu-
krat obudite, de se svojih gréhov
kesate vademó, in se ve serna ue-
dale bol vnemamo; posebno 1.)
prédén nam je kak svet zakrament
prejete; 2.) ve smertne nevarnosté;
3.) døbro jo je tude vsak dan, poseb-
no zveuer, prédén spat gremo, obu-
dite.

c) Tèrdne sklep.

Vpr. Kaj je tèrdne sklep?

Odg. Tèrdne sklep je resnična vola

svøje æivlene pobolwate in ney veu
ne grawite.

Vpr. Kaj storí, kdor ima tædna sklep?

Odg. Kdor ima tædna sklep, se 1.)
vseh gréhov, in bliæneh perlóænost
in nevarnost gréha zvestó vareje;

2.) pregréwno nagnene væ seba krotí
in premagúje, húdo navado opustí,
in se gnado hœæjo ohranite æe vse-
ma potrebneme perpomóuke, æe mo-
lítvejo, s' pøstam, itd. perzadéva;

3.) ptuje blagó dá nazaj, in wkodo
poverne; pohujwane, ke ga je æe
gréham naredil, poprave, kar mo-
re, in opravláne preklíqe;

4.) vsem svøjim razæalníkam in so-
vraænekam iz sernæ odpustí;

5.) vse dolænostíæ svøjiga stanú zvestó
spolne. In

6.) imá vso skerb toleko døbrega sto-
ríte, in toleko húdega, tude od dru-
geh odverníte, kolekor mu je mo-
góqe.

Vpr. Kaj je perloænost gréha?

Odg. Perlóænnost gréha so take okoleujene, ktere ūlovéka ale same na sebe, ale pa zavol slaboste tistega, ktere je ve nih, ve gréh vléujejo, ūe se ravno zarés we ne grawí.

Vpr. Kolkera je perlóænnost gréha?

Odg. Dvojna je, bliæna namreŭ, in pa dalna.

Vpr. Ktera perlóænnost je bliæna?

Odg. Bliæna perlóænnost so take okoleujene, ktere so tému ale unemu ūlovéku takó nevarne, de ve nih brez gréha skorej ostate ne more.

Vpr. Ktera je dalna perlóænnost?

Odg. Dalna perlóænnost so take okoleujene, ktere nam ravno néso takó zelo nevarne; pa be nas vander poŭase utegníle ve gréh zapelate.

Vpr. Smo dolæní perlóænnost gréha zapustite?

Odg. Bliæno perlóænnost smo dolæní, ūe nam je le mogóŭe, brez vsega odlawana pod smertnem gréhám zapustite; ūe nam je pa né mogóŭe zapu-

stite, jo moramo pa vsaj v dalno spreobrniti; to je, takó od sebe odganati, da nam ukodvala ne bo. Kdor nevarnost luba, bo v nevarnost končan, prave S. Duh a). In Kristus nam zapové: Če te tvoje okó, tvoja roka ali no-ga pohujša, izdere, odsékaj, in ver-že jo od sebe: bolša te je brez ene-ga uda ite v živlene, kakor že vse-ma v pogublene b). — Dalne per-óznosti pa se na svéte ne moremo popolnoma ogniti.

Vpr. Kakó se pregréšne naváde pre-mágajo in opuste?

Odg. Pregréšne naváde se premágajo in opuste že molitvejo, že zbranem, od posvetnega vesela ločenem živ-lenem, že branem svetih bukev, posebno svetega pisma; s' pogostem premišlevanjem poslédnih rečí: smerti, sodbe, večnosti, in dru-

a) Pridg. 3, 27. b) Mat. 5, 29-31.

zeli verneh resnín ; s' spokornem in délavnem æivlenem, in s' qednostma, ktere so pregréune naváde nasprote. Takó je postavem tréznost poæréwnoste, poniæenost napúhu, krotkóst jezga in togotga, sramoæelívnost nesramnoste nasprote, itd.

Vpr. Kakó zadobí gréwnak pravo, tãrdno volo pobolwate svøje æivlene?

Odg. Takó, 1.) qe Bogá za to gnado prose ;

2.) qe veykrat práv premísle, in sa práv æivo pred oqí postáve vrednóst in sreço bøæje gnade, ke je bolwga od vseh dobrót ; in nasprote wkodo in nesreço tude nar manwega gréha, ke je za duwo veyga, kakor vse húdo na svéte.

d) Spoved.

Vpr. Kaj je spoved?

Odg. Spoved je kesa polna obtøæba svøjih gréhov pred postavlenem spo-

vedníkam, zadobite od nega božjiga naméstneka odvezo gréhov.

Če se svojih gréhov spovémo, je Bog zvést in pravičen, nam jih odpustíte, in nas od vse kravičje očistite, prave S. Ap. Janez a).

Vpr. Kakúna mora bite prava Bogú dopadlíva spoved?

Odg. Mora bite, 1.) ponižena, 2.) čista, 3.) razločna, resníčna in brez zviájú.

Vpr. Kedaj je spoved ponižena?

Odg. Spoved je ponižena, kedar se gréwnék s' pravo žalostjo nad svojima gréha, in za velíko sramoto spovedníku svojih gréhov obtožé, in se njegove sodbé, kakor hudodélnék svojimu sodníku volno vdá, in svojih gréhov na druge ne zvráča, drugih ne dolží in se ne izgovárja.

Vpr. Kedaj je spoved čista?

Odg. Spoved je čista, kedar se gréw-

a) 1. Jan. 1, 9.

nek vseh svojih ne we spovedaneh
smertnih gréhov zvestó, odkrito-
serqno in brez perkrivanja obtoæe,
takó, kakor se jih je mogel po prid-
nem in zvéstem spravevanu svoje vesti
spomneta, in nobenega ne zamolúí.

Vpr. Kedaj je spoved razloqna, resniq-
na in brez zvjáy?

Odg. Spoved je razloqna, resniqna in
brez zvjáy, 1.) kedar gréunek utá-
vílo velenah gréhov in okoleuje-
ne, ktere gréh poveliqajo ale po-
manuajo, ale pa ve dragaqnega
spremenæ, pové, in neq ke tému
potrébnega ne zamolúí. Vendar pa
qlovéka, s' kterem je grévil, naj ne
imenuje, in tude neq naj ne pové,
kar be qaste koga ukodvata utegní-
lo. 2.) Kedar tisto, kar práv vé, za
táko pové; kar pa práv ne vé, re-
qe, da ne vé práv; in gréha neq ne
lépwa, ne izgovárja in ne zakriva.

Vpr. Velá spoved, qe gréunek kak ve-
lek gréh, bode iz strahú ale pa iz

sramoželjivosti, zamoljil, ale pa kake potrebné okolejane gréha per spovede ne pové?

Odg. Ne velá, ampak nov veleš gréh storí tak, ker zakramentu svete pokóre velíko neúast naredí.

Vjr. Kaj mora tak storíte, ktere je per spovede kak veleš gréh, bodá palau, iz strahú, sramoželjivosti, ale pa iz zanikarnosti, zamoljal, ale pa kake potrebné velike okolejane gréha né povédal?

Odg. Tak ulovek se mora 1.) zamoljanega gréha in okolejane spovedate, in pa tude 2.) obtožite se, per koleko spovedeh je ta gréh zamoljal; 3.) tisto spoved, per ktere je gréh zamoljal, in vse druge od tistega časa storjene do čistega ponovíte; 4.) tude perstavete, kolokrat je ve takem stane sveto obhajilo, in morebite tude we druge zakramente prejel.

Čase je veleka ale general-spoved od čélega, ale pa od več lét živlena

potrénbna; yase né ravno potrénbna, pa vender dōbra. Potrénbna je tistem, ktere néso nekole svōje vestí práv spravevāle; ale pa ktere so kak smerten gréh, ale káko potrénbno okolevāno gréha zmirej zamoljavāle; ale pa ktere so védno ve velíneli gréheh živéle in brez pobolwana svete zakramente prějemale. — Dōbra pa je tistem, ktere ve téh reuéh ravno néso zapopadene, pa vender práv mirne vesti we némajo, in iz poniženoste in poboženoste svōje spovede ponovite žele; ale pa ktere svoj stan spremenite mislejo; yase tude ve nevarne bolézne. — Drugam pa veudél né ne potrénbna, ne dōbra, ampak yase je we njelo ukodlíva. Ve téh reuéh se mora vsak po svéte učenega, zvédnega in pobožnega spovedníka ravnate, in naj sam po svōji vole ne délate.

Vpr. Kaj je tistemu tréba storite, ktere je kak smerten gréh iz nedolžne nevédnoste, ale pozablíivoste zamoljal?

Odg. Tak mora zamoljane gréh par perva spovede, ter kmale, ale pa prenej po spovede, in če je moqe

we pred svetem obhajilam pové-
date.

Vpr. Se nam je per spovede za kaj
srameváte ale bate?

Odg. Né se nam, 1.) ker se násmo
sramevále in bále grewite, in od Bo-
gá veyno pogublene bite; 2.) ker se
je bolue gréhov natihama spoved-
níku spovédate, kakor pa nepokojno
vést iméte, ve gréhe živéte, more-
bite nesreyno umréte, in sodne dan
pred njélem svétam sramoto térpéte;
3.) ker spovednik vé, de je tude sam
slab in gréwen qlóvek, in mora za-
torej ze drugema usmilene iméte.
In 4.) ker je spovedník pod smert-
nem gréham, pod ostreme qasneme
in veqneme utrafengame molqate
dolæán.

Vpr. Kakó je tréba per spovede go-
vorite?

Odg. Per spovede je tréba, 1.) razlo-
yno, in kar je moqe s' powtenema
in qedneme besédame govorite; 2.)

takó, de ga le spovedník slúwa, druge okole pa nè; 3.) takó, de se vse nepotrúbne perstavke opuste.

Vpr. Se je tude majhneh gréhov dolæ-nóst spovedaváta?

Odg. Dolæ-nóst né, ampak dób-ro je;

1.) ker se ve zakramenta svete pokóre nar loæe in nar gotóvwa odpuyene tude majhneh gréhov zadobí, de-seravno jih zamoremo tude ze druge dobrene déle izbrisate, postavam, ze molitvejo, s' postam, ze vbogajmedajánem, itd., ye spokórne déla ze zaupanem ve Kristu-sovo neskonyno zasluæene, in se skesánem in poniænem serham opravlamó. Odpuste nam naše dolge, kakor mi odpuyamo svojim dolænikam, pravemo vsak dan;

2.) ker se yase teækó vé, ale je maj-hen ale veleak gréh. Dostekrat se yle-vek majhno misle, kar je pred Bogam veliko;

3.) ker se po spoveda skerbnejše tude majhnah gréhov varejemo. In

4.) ker ima spovednik per spoveda takó perlóænost nas bol poduqite, in ke veqe popolnamaste peláte. Zatorej se poboæne tude majhnah gréhov spovedújejo.

Vpr. Je tréba veukrat ke spoveda ite?

Odg. Veukrat je tréba ke spoveda ite,

1.) ker veukrat grešamò, in je nevarno spravo ze Bogam dolgo odlawate ;

2.) ker veukratna spoved ve gréune nevárnoste in perlóænoste vareje, in duwo ve gnade bœæji vterjúje ;

3.) ker veukratna spoved tude vést qi-sta in ostrí.

Vpr. Kedar so otrøqe dolæní ke spoveda ite?

Odg. Otrøqe so dolæní ke spoveda ite, kedar æe ke pamete pridejo, in vedó dóbro od húdega razloqite in razsodite ; in kedar zaqnó æe gréh délate.

Vpr. Kakó se spoved začne?

Odg. Takó: Gréwnek pred spovedníka poklekne, svete kriæ storí in reče: Prosam, duhóvne ope, za svete æegen, de se svøjih gréhov práv in qisto spovém.

Jez uboge gréwnek se spovém Bogú vsegamogounemu, Marii materæ bøæji, vsem ljubam svetníkam in svetníjam bøæjim, in Nim qeujenemu mauniku, bøæjimu neméstneku, de sem po svøji zadne spovede, ktero sem (se p o v é k e d á j) opravel, velikrat in zelo grævil že mislema, æeláme, že besédame, že djanem, že zamúdo døbrega dél; posebno pa se obtæem, de sem — (3dej začne pravete svøje gréhe).

Vpr. Kakó se spoved sklène?

Odg. Spoved se takó sklène: Téh in vseh møjih gréhov, ke se jih spomnem ale nè, ke sem jih ale sam storil, ale pa krív bil, de so jih druge storile, me je iz serija æal,

ker sem ænime Bogá nar veçe do-
bróto razæalil. Ale tãrdno zdej skle-
nem naq veq ne grevite, in vsah
perloænost gréha varevate se. Pro-
sam, duhóvne oqe, za potrébno
pokóro, in za odvezo svøjih gré-
hov, qe sam je vréden.

Vpr. Kaj zadobemo ve zakramente sve-
te pokóre?

Odg. Ve zakramente svete pokóre za-
dóbemo, kedar ga vrédno prejme-
mo:

- 1.) odpuyene svøjih gréhov;
- 2.) odpuyene veqneh utrafang;
- 3.) gnado in perjáznost bœæjo: qlø-
vek je spet æiv ud ijerkve, otrøk
bœæji in tempel S. Duhá;
- 4.) mir vestí.

Vpr. Zadobí ve zakramente svete po-
kóre to vsak gréwnek?

Odg. Vsak, ktere se svøjih gréhov
zarés kesa, in ima tãrdno, resniq-
no volo svøje æivlene pobolwate,
in za storjene gréhe zadøste stori-

te, naj bo tudi toleko gréhov in tolekuneh, kakor hoče.

Vpr. Ktere gréuneke néso vrédne odveze gréhov?

Odg. Tiste, 1.) ktere poglavitneh verneh rasníj, bœjijih in ñerkveneh zapoved, in dolænost svøjiga stanú ne vedó, in se jih tudi nauqite nobene skerbí némajo;

2.) ktere so svøjiga bliænega ale na premoæene, ale na qaste, ale pa na telesa zelo powkodvale, ale pa na duwe zelo zapelále in pohujwale, in storjene wkode popravete, in danega pohujwana poravnáte nouejo;

3.) ktere ve sovrautve æive, in se s' svøjim bliænem spravete ne mislejo;

4.) ktere so radovolno ve velíjeh, bliæneh perlóænosteh gréha, ale ve kakih velíjeh pregréwnéh navadah, in jih ne opuste;

5.) ktere za svøje gréhe pokóre délate nouejo. In

6.) vse, ktere ve smertneh gréhah æi-

vě, in se, pobolwate se, neyne per-
žadenejo.

e) Zadosteváne.

Vpr. Kaj je zadosteváne za gréh, kte-
rega je ke zakramentu svete pokóre
potréba?

Odg. Zadosteváne za gréh so tiste po-
kóre, ktere spovedník gréwneku za
spovédane gréhe naklada.

Vpr. Zakaj se za spovédane gréhe po-
kóra naklada?

Odg. Zató, 1.) de gréwnek svojo æa-
lost nad bœjim razæalenem, in nad
seboj spokórnega in spreobærnenega
duhá pokaæe;

2.) de s' pokóro gréh sam nad seboj
tepe;

3.) de zasluæene yasne wtrafange na-
mést vœyneh dostoji; in

4.) de je vœ perhodno bol varen in
skerven, in pred gréham bæí.

Vpr. Zamore qløvek iz svøje moqí Bogú za svøje gréhe zadøsta storite?

Odg. Ne zamore, ampak le po Kristusovem neskønqnem zasluæene zadøbe pokóre, ktere spovedník gréwneku naklada, ale ktere skesán gréwnek sam na se vzame, svøjo vrednóst. Torej je tréba le ve Kristusovo zasluæene in zadostene vse zaupane postavete, in ve nem, kakor døbro dervó, vréden sad pokóre rodite.

Vpr. Čemu je gréwneku za svøje gréhe zadosteváte, ker je Kristus nebevkemu Oqetu za naše gréhe zadøsta storil?

Odg. Tude we gréwneku je zadosteváte:
1.) ker mora, kdor hoqe Kristusovega zasluæena deleæen bitq, ve Kristuse pokóro délate, in se, kar more, perzadjate, de ve djane svøjo æalost nad bøxjim razæalenem, in spokórnega in spreobernenega duhá nad seboj pokaæe;

2.) ker Bog gréwneka, kteremu gréh in veune utrafenge odpustí, dōstokrat we uasno utrafúje.

Perve uase keruianstva so se gréwnekam za velíke gréhe silno velíke in teške pokóre nakladale, de so gréwneke velikóst svōjih gréhov bol æivo spoznale in obyutile. Ta duh pokóre ostane ve Kristusove ŋerkve védno. Zakaj tude zdej hoje ŋerkav, de se za velíke pregréhe velíke in teške pokóre nakladajo in délajo, in se za velíke hudobije za majhno pokóro Bogú ne more zadōste storite.

Nékedaj je bila ve ŋerkve ouitna in skrivna pokóra ve navade. Za ouitne velíke pregréhe se je ouitna, za skrivne skrivna (uase pa tude ouitna) pokóra délala, po previdnosti wkofov in spovedníkov, in po potrebe gréwnekov in ŋerkve.

Žnane so utire stōpne, po kterih so se nékedaj velíke gréwneke ostro pokorile, prēden so ke svetemu obhajilu sméle perstopite, in s' ŋerkvejo in za Bogam spravo zadobite: stōpna jokána, posluwana, na obraze lexána, in stana.

I. Jokána. Je ktere takó nesrečen bil, de je ve veliko hudobijo in pregrého padel, veliko pohujwane dal in kerjantvu veliko neqast naredil, je tak zaslužil kakor mertev in ukodlev ud od nerkve loyen in zaveræen bite. In to je takó rekoq sam zarés storil, ker je s' pregrého æiv ud nerkve bite nehal. Le qe je prosil, je bil ve pokóro vzet. Pred nerkav je smel prite, ve rásovnak obléqen, in dósteokrat s' pepelam potre-sen æaleval in jókal, in verne, ktere so ve nerkav wle, prosil, de ba zan molile. Oqítne molítve ve nerkve pa se za take we néso molile, ampak verne so samí per seba zane Bogá prosile. Beséde bœæje tude we za družeme verneme néso posluwale, in ve tém stane so vejkkrat eno ale veq lét beli, po velikoste svøjih gréhov in po pridnoste, s' ktero so se tukej pokorile in pravo æalost in pobolwane kazale. To je bil zaqetek pokóre. Tukej so beli vnoveq na nerkav navezane, de so mertve udje ve nenem æivlene spet oæivéle, se pouqase ozdravele, in pot zveliqana perwle.

II. Posluwana. Kedar so vikwe duhóvne pastirji videla, de je gréw-

nek na prva stopna storil, kar je mogel, in de zarés æeli pokóro storite in se popolnoma pobolwata, so ga pøtlej ve ñerkew pustila, de je smel bøæjo besédo ze drugama vernema posluwata. Dole per vratah, kamor so tude neje-verneke sméle prite, je bil za take poseben kràj odložen. Kakor mervto der-vó, ke zaqne spet kako véjeno pogana-te, in se spet oæivlate, umen vert-nár wkropí, in imá skerb zan, takó ñerkew za gréwneka. 3' bøæjo besédo ga je na druge stopne zaqela wkropite, in oæivlate. Pa pred darévánem so mog-le vse take iz ñerkve ite, in tude we tukej se zane ouitne molitve ve ñerk-ve néso molile, in duhóvne rok náne we néso pokladale. Tude ve tém kraji so gréwneke velikrat eno, ale veq lét mogle bite.

III. Leæána na obraze. Ko so mawneke stanovitnost tajeñ spo-kórnekov vidale, so jim pervolile, de so se sméle ve ñerkve viwe pomekni-te, kjer je bil kràj zane perpravlén, ke se mu je kràj leæána na obra-ze djalo. Tukej na tretji stopne so kle-qale ale pa ñelo na obraze leæale, in mawneke so roké nane pokladale, in nad nime molile. Pa tude na té stop-

ne so yase veq lét beli; darú svete mawe pa we néso mogle bite delexne.

IV. Stana. Kdor je bil na tretji stopni po postave in vole nerkve spokorjen, je perwel pottlej na yeterto stopno, kjer je ale na posebnem kraji, ale pa med družame verneme smel state, pa ke svetemu obhajilu we ne perstopite, dokler se po previdnoste mawnakov ke tém presvetem skrivnostem né zadoste perpravel.

Vse to se je godílo po nerkvenah postavah, ktere so od tretjiga stolétja po Kristuse skorej veq kakor tavæent lét veqe dél ve katolewke nerkve sploh ve navade bile, in tude zdej we néso preklínane, ampak nerkev æelí, de be jih belo mowe spet sploh ve navado perpravete. Neq razlouka né belo tayas med imenitneme in nizkeme, ampak vsak, ktere je kako takó velíko ouítno pregrého storil, de mu je taka pokóra wla, se je mogel, bode tude kral ale nesar, té postave podvréqe; kakor je, postavem, S. wkof Ambroæ nesarja Teodozja ve ouítuo pokóro bil djal, in jo je nesar tude délal. Take spokórneke so se mogle veq dní, ale zaporédama, ale pa dvakrat ve tédne ve srédo in ve petek ostró postite,

in se vas uas pokóre za molitvajo, s' pridnem délam, za vbogajmedajanem ke popolnoma opravičenem, in ke sprava s' nerkvejo in za Bogam perpravlate, in se veudél tude sejer perpučenega vesela zderæate. Skorej za vsako pregrého je bila natanko pokóra odločena; postavem, kdor je od katolewke vere odstopil, pøtlej pa za veliko seruno æalostjo se ve nerkav spet varnil, je mogel délate pokóro 10 lét. Po tém je wel ke svetemu obhajilu. — Če je kdo po krivem persægel, je mogel bite 40 dní ob samem kruha in vøde, in pøtlej we 7 lét pokóro délate, in nikdar brez pokóre ne bite, in ga nekole veq na priqo né belo jemate; po tém je wel ke svetemu obhajilu. — Če se je ktere ve nerkve med bøæjo sluæbo pogovárjal, je bil 10 dní ob kruha in vøde. — Kdor je svoje starwe zasrameval, trí léta — kdor jih je tepel, 7 lét ve pokóra, itd.

Iz téga se vide duh nerkve per pokóra. Nektere néso bali prej kakor na smartne postele ke svetemu obhajilu puçene, posebno qe so po storjene pokóra spet padle.

Od uasov apostelnov do tretjiga stolétja po Kristuse, in pa spet ve

današnem času je kerkev modróste in previdnosti spovednikov pustila gréwnekam potrébno pokóro nakladate, posebno, ker je oúitna pokóra nehala. Tode nikdar se ne smé duh kerkve ve nimar puqate; ta duh je zmirej eden in enak, pobolwane namreaj gréwneka in zadostene za gréh, deserravno se zunane déla pokóre po potrébah časov obraajajo. Ker S. Duh kerkev boæjo vlada, ji moramo ve vsem védno pokorne in podloæne bite, in za velike gréhe tude veliko pokóro rade délate. Kdo be néke vsega rad ne stóril, de be zadobil odpuæene gréhov in veqno zveliqane? —

Vpr. Je zadostene potrében dél zakramenta S. pokóre?

Odg. Takó potrében dél je, de be brez téga, æe ga je le moæe opravete, ta zakrament nél ne bil.

Vpr. Ktere pokóre se gréwnekam nakladajo?

Odg. Molite, postite se, in vbogajme dajate se jim naklada; in pa tude we druge pokóre po velikosti in lastnosti gréhov se jim nakladajo.

Vpr. Kakó je tréba pokóro opravlate?

Odg. Pokóro je tréba, 1.) poniženo, 2.) zvestó, kakor je nalozena, in 3.) preñ ko je moçe, opravlate.

Vpr. Je tréba, de se gréwnek tude sam kej pokóre naklada?

Odg. Tréba je, 1.) ker spovednik za-
vol naše slaboste, ale pa iz ka-
neh družeh previdnost gréwn-
ku ne naklada vselej pokóre po me-
re gréha: torej gréwneku we marse-
kaj pobrisate ostane; 2.) ker smo
dolžni po Kristusovem povelj vré-
den sad pokóre rodite.

Vpr. S'kakema déle se we dá poverli
nalozene pokóre posebno Bogú za-
dosteváte?

Odg. Tude se we da 1.) ze molitvejo,
s' postam, ze vbogajmedajánem;
2.) ze družema dobrama déle, ke se
iz te misle store; postavem, kake-
mu bolníku stréue, komu ve kake
réue pomagata, ale pa per S. maue
bite, itd.

3.) za britkostme in zopernostme, ka-
jih ve duha pokóre poniženo in po-
terpežlivo terpemo; in

4.) S' ňerkvename odpustka.

Perstavak ,
— o d o d p u s t k o v .

Vpr. Kaj je odpustek ?

Odg. Odpustek je odpuyene ňasneh
utráfeng, ke jih je tuda po odpuye-
nem gréhe ve sedanem živlene, ale
po smerte terpéte.

Ve zakramenta svete pokóre zado-
bí spokoren gréwnek odpuyene gréha
in veňneh utrafeng; ostanejo pa we
ňasne utrafenge. Te izbrisate nam ňer-
kev naklada pokóre ve zadosteváne,
ktere ňerkev gréwneku odpustí, ale pa
ně, kakor je kaňega polajwka vréden,
ale pa ně; in to tuda pred Bogam ve-
lá, kar ňerkev ve Kristusovem imene
gréwneku naloeí, ale odpustí.

Vpr. Kaj nam je zapovédano od od-
pustkov verevate ?

Odg. Dvé reňí nam je zapovédano od
odpustkov verevate,

1.) de ima katoleuka ŋerkev od Jezusa Kristusa oblast odpustke dajate, po Kristusovih besédah: Kar boste na zemle zavežale, bo tude v nebesih zavežano, in kar boste na zemle razvežale, bo tude v nebesih razvežano.

2.) de je koristno in dobro odpustke zadobite, ker se tude ænimæ za gréhe zadostúje.

Vpr. Ale ŋerkev gréwneku æ odpustka dolænost odpustí, æa gréhe pokóro délate?

Odg. Ne odpustí mu, ampak we le bol hoje, 1.) æ nas duhá pokóre obudite in vnete, in pa pridnost obdarevate, s' ktero pokóro délamo;

2.) naæe slaboste in nezmoænostæ na pomoq prite, ker qase ne moremo toleko pokóre délate, kolekor je æa gréhe tréba.

Nobeden se po tém takim zdej ne more izgovárjate in reje, æ mu né moq pokóre storite, æ je prevelika in preteæka; ker mu ŋerkev, kar iz

slabóste ne more, vè bõæjim imène odpustí.

Vpr. Česa nam je po sedánèh ñerkvenèh postavah tréba, de odpustke zadobemo?

Odg. Tréba nam je, 1.) de smo vè gnade bõæji, in de torej zakrament svete pokóre prejmemo; 2.) de pridno pokóro délamo, in storemo, kolekor moremo; in 3.) de vse zvestó spolnemo, kar nam ñerkev ke zadoblenu odpustkov veléva in odkææ.

Vpr. Kolkere so odpustke?

Odg. Dvojne so, popolnoma in nepopolnoma.

Vpr. Kedaj so odpustke popolnoma?

Odg. Odpustke so popolnoma, kedar nam ñerkev vse qasne utrafenge, ktere se nam za pokóro nakladajo, odpustí.

Vpr. Kedaj so odpustke nepopolnoma?

Odg. Nepopolnoma so odpustke, kedar nam ñerkev ne odpustí vsèh, ampak le nêkaj qasneh utrafeng, ktere se nam za gréhe nakladajo.

Takó so, postavem, odpustke 40 dní, enaga ale veų lét.

Odpustke 40 dní, enaga ale veų lét so odpuyene qasneh wtrafeng in pokór, ktere ęerkev gréwneku za negove gréhe naloei, ale mu jih naloeite ima, de be jih 40 dní, eno ale veų lét opravlal. Néktera be mogel za svoje gréhe po ęerkveneh postavah, po velikoste in wtevíle gréhov, de be zaslúęene qasne wtrafenge izbriseval, ęélo ęivlene pokóre opravlate. Ale marséktere be morebite ve dolge in ostre pokóre obupal in omagal. Če tedej ęlówek storí, kar more, in kar mu ęerkev zapové, zadobí odpustke 40 dní, in we veų, in qase tude popolnama. In to tude pred Bogam velá, kar mu ęerkev ve Kristusovem imene odpusti. Sajer pa be mogel gréwnek we na unem svéte terpéte, ęe be ve tém ęivlene ale wtrafeng in pokór ne dostál, ale pa odpustkov ne zadobil.

Vpr. Od kod izvirajo odpustke?

Odg. Odpustke izvirajo iz neskownęega zaslúęena nawega Gospoda Jezusa Kristusa, ktero per nás nado-

méste, kar nam nêrkev ve Kristusovem imene odpustí.

Vpr. Kdo daje odpustke?

Odg. Rimske papeæ in ukofje, in patiste maunke, ktere dobojo od nih oblast po nêrkveneh postavah odpustke dajate.

De po odpuyenem grêhe, in po odpuyenah veynah utrafengah grêwneku velikrat we yasne utrafenge ostanejo, nas S. pismo ve veq krajih uqí. Nawe perva starwa so beli grewile; pa Bog jim je grêh in veqne utrafenge odpustil, in jim yasne nalœil. Iz raja so beli izgnane, ke terplenu in trudu obsojene, in veliko húdga in zopernega so mogle prestati. — Mojzes in Aron sta bela grewila, ker sta ve Bogá premajhno zaupane iméla, in posebno Aron je bil Bogá zelo razœalil, ker je ludstvu malikavate pustil; Bog jima je grêh odpustil, in jima yasne utrafenge nalœil; ve oblubleno dexelo jima né belo dano prite. — David je bil silno grewíl; pa Bog mu je grêh in veqne utrafenge odpustil, ker je pokóro délal, in mu veliko yasnega terplena namést veqnega poslal, itd.

Pa tude yasne utrafenge so se ti-

stem, ktere so za svoje gréhe pridno pokóro délale, ale perkrajwale, ale polajwale, ale pa tude uase popolnama odpustile. Peter je bil grešil, ker je bil svojiga Gospoda in učenika trikrat zatajil; pa ker je ostro pokóro délal in zavolo svojiga gréha mило jokal, mu Kristus po vstajenju né drugzega rekel, kakorto, ue ga luba bol kakor druge. Tolovaj na križe zraven Jezusa, ke se je ve Jezusovo lubezen in milost perporóyal, je sliwal te beséde: Gotóvo te povém, ue dans bow za manoj ve raji. — Bolník ve svetem evangelji, ktere je bil za gréham bolézen dobil, in se je pred Jezusam svojiga gréha srameval in kesal, in zavol svojiga gréha veliko terpel, je sliwal od Jezusa to tolažno besédo: Zaupaj sin, tvoji gréhe so te odpustene a). Kmalu po tém pa mu je tude uasno utrafen-go, ktero je za gréh terpel, odpustil: ozdravel ga je. — Ve Korinte je bil néke velek gréwnek, kteramu je bil S. Ap. Pavel veliko pokóro nalóžil: pótlej mu je pa, ke je svoj gréh tolekan obžaleval, de se je belo bate, de be

a) Mat. 9, 2.

od æaloste ne omagal, ve Kristusove-
me imene odjénal in odpustil, rekoú:
»Zadøste mu je ta svaritev nih veliko
nemu, ktera je tak: odpustíte mu spet,
in potolaæite ga, de od prevelike æa-
losti ne omaga. — Komur pa kej odpu-
state, mu odpustim tude jez; zakaj tude
jez, kar odpustim, odpustim zavolo vas
ve imene Kristusovem, de nas satan ne
ogolefá, ker poznámo negove misle a).“
— Perve yase keruyanstva, kedar je kak
velek pregán vstal, je bela gréwnekam,
ktera so pokóro pridno délale, veli-
krat nih teæka pokóra ale perkrajwana,
ale polajwana, ale pa nelo vsa odpu-
ujena, posebno ye so marterneke zane
prosile, de so s' nerkvejo in ze Bo-
gam beræ popolnoma spravlene ze ve-
ye serynóstjo perpravlene beli za Kri-
stusa terpéte in umréte. — In nerkv
je ve velêkah zbøréh gréwnekam po-
stavela pokóre lastnoste in yas, za
vsak gréh skorej posebno pokóro; ve-
likem, ouitnem gréwnekam veliko, o-
uitno pokóro na wtireh stòpnah (gléj
zgørej stran 311. id.), in wkofam pervo-
lila odnehata ostróste pokór, in jih
tistem, kterem je tréba, in ktere so

a) 2. Kor. 2, 6-11.

vrédne, perkrajuate in polajuate; to je, jim odpustke delite. In takó déla Kristusova nêrkev we dan danaune, ke gréwnekam odpustke delí; to je rés velika gnada za spokórne gréwnêke; (praviuna pa in nedolæne odpustkov ne potrebújejo). — Odpustke pa zamore tiste gréwnek zadobite, ktere je æ toleko spokorjen in pobolwan, kakor ga je nêrkev za naloxenema pokorame pobolwate æelêla, in takrat, kedar nêrkev nad nim upa, de se ne bo veu ve poprêjune velike grêhe poværnil, ker vide nad nim sad pokóre, de se namreç iz lubezne do Bogá vse perzadene svéje grêhe, in vse, kar ve grêh napelúje, popolnoma zapustite, in 3' bœejo pomoujó po vole bœeji æivête.

De so odpustke gréwneku ke pridú, we se po duhe nêrkve dele, se lahko iz téga vide, ker odpustke gréwneka potolaæejo in mu pomagajo, de zavolo naloxene teæke pokóre in teækeh qasneh utrafeng ne omaga in ne obúpa. Takó je bil veleke gréwnek ve Korinte potolaæn. — Tude ga ke pridnostê ve pokore vnemajo, ker vé, de zamore le 3e veliko pridnostjo ve pokore, in s' pravem pobolwanem perkrajwane, ale pa tude popolnoma

odpuščene tiasnah za gréh naloženah
utrafeng zadobite. In tude to ga po-
tolae, ker se za odpustke za gréhe
zadostuje, in pred Bogam velá, kar
kerkev ve Kristusovem imene odpusti.

5.) Od svetega póslednega ola.

Vpr. Kaj je sveto pósledne ole?

Odg. Sveto posledne ole je zakrament,
ve katerem bolník po mazilena s'
svetem olem, in po zapovédane
maunekove molitve veje gnado in
pomóu boeje svoji duwe, in tase
tude telesu zadobi. Takó prave S.
Ap. Jakop: Če je kdo vas bo-
lán, naj poule po maunekov
kerkve; oní naj nad nim mo-
lejo, in naj ga ve Gospodo-
vam imene ze olem maejo.
Verna molitev bo bolníku
pomagála, Gospod mu bo
polajwal, in če je ve gré-
hah, mu bodo odpuščene a).

a) Jak. 5, 14-15.

Jezus je tadej tude bolníke s' svojo lubeznívo sveto pomoujô preskerbel.

Vpr. Zakaj pravemo tému zakramentu posledne ole?

Odg. Zatô, ker se kristjanu med vsame drugema zakramente, ke jih je naw Gospod Jezus Kristus svoji cerkve dal, posledneq delí.

Vpr. Kdo se déva ve sveto posledne ole?

Odg. Le bolníke ve nevarne bolézne se dévajo ve sveto posledne ole.

Vpr. Kadaj je tréba bolníka ve sveto posledne ole djáte?

Odg. Bolníka je tréba ve sveto posledne ole djáte, qe je le mŕtve, dokler se ne zvé:

Vpr. Kdo smé ve sveto posledne ole deváta?

Odg. Le mawnake sméjo, drug nobeden nè, ve sveto posledne ole devate.

Vpr. Kaj se zadobí ve svetem poslednem ole?

Odg. Væ svetem poslednem ola se
zadobí, 1.) poobilwane svete gnade
bœæje ;

2.) odpuyene majhneh , in tude tisteh
velenjah gréhov , ktereh se bolník
ale ne spomne , ale se jih pa od
prevelike slabostæ veq spovédate ne
more , in se jih iz serqna kesa ;

3.) odravene od hudah nastopkov gré-
ha ; posebno od duhovne slabostæ ,
ke po gréhu kakor po lake bolézne
ostane ;

4.) moq skuwnáve premageváte ;

5.) nas prote smertnem teæávam , in
prote sœdbe , ke se blíæa , æe moqjô
navdá ;

6.) veqkrat tude telesno zdravje , æe je
duwe ke zvelíqanu.

Vpr. Se je tréba ke tému zakramentu
tude perpravláte ?

Odg. Tude perpravlate se je tréba , æe
æivo vero , s' pravem zaupanem væ
Bogá ; in vsega væ bœæjo volo se
vdate ; nar prej pa væ zakramente

svete pokore gnado bōæjo zadobite ;
ale pa če se bolník ne more veu
spovédate , vsaj svøjih gréhov reš-
niyno se kesate.

Vpr. Se smé ta zakrament veukrat pre-
jete ?

Odg. Tolekrat se smé prejete , kole-
korkrat je ułovek ve nove smertne
bolézne.

Vpr. Je sveto posledne ole ka zvelí-
qanu silno potrébno ?

Odg. Né ravno takó potrébno , de ba
se brez nega ne mōglo zvelíqane
doseqe ; vender pa ga bolník naj ne
zamudúje zavolo tolekuneh gnad ,
ke se ve nem zadobe , in smerten
gréh imá , kdor ga nalauf , ale pa iz
velike zanikarnoste zamudí.

6.) Od svetega maunekov posveqe-
vāna.

Vpr. Kaj je sveto maunekov posveqe-
vane ?

Odg. Sveto maŕnekov posvečeváne je zakrament, ve kterem tistě, ktera se ņerkve ve službo podájo, posebno duhóvno oblast zadobe, sveta evangeli oznanevate, krah in vino ve Kristusovo sveto réwne teló, in ve negovo sveto réwno krí per svete maŕe spreminate in Bogú darevate, vernem gréhe odpuyate ale pa perderæate, in jim druge svete zakramente práv in velavno delite, ale pa druge duhovne, ņerkvene opravila opravlate.

Jezus Kristus je bil parwel na svét svete evangeli oznanevat, nas odrévit, in nam gnado bœjjo zadobit. Apostelnam svœjim naméstnekam je pœtlej grouil vso oblast, ktera je ke pobolŕvanu in posveçenu ũlovéwkega rodú potrebna, to je bœjjo oblast, ludí uŕíte in keruæváte, spokorjenem gréwnekam gréhe odpuyate, nespokornem pa perderæeváte, krah in vino ve æivo teló in ve æivo krí Jezusovo spreminate, vernem svete zakramente delite, in druge lépe, svete naredbe in postave

kristjanam ke vejnemu zvelívanu naréjate. Vso to oblast so svete apostelne svojim nastópnekam ukofam, drugam maunekam pa in duhovnem je le nekoleko grozile, ko so po Jezusovem povele roke nanepokladale, nad ním molile, in jih takó ve sveto opravílo posvetila. S. Ap. Pavel opomina ukofa Timoteja, de naj postáva mauneke rekóy: »Obude spet gnado bœejo, ktera je po poklade mojih rok ve tebe a). In pa: Na nekoger kmale rok ne pokládaj, de ptujih gréhov delezen ne bow b).» — Apostelnam in vsem maunekam je djal Jezus: Pojdete po vsem svête; oznanujte evangeli vsem stvarém c). Zapovédal sveto mawo Bogú darevate rekóy: To délajte ve moj spomín d); in vernem gréhe odpuyate ale pa perderæate: Prejmíte S. Duhá; komur boste gréhe odpustíle, nemu so odpuyene; komur jih boste pa perderæale, nemu so perderæane e).

Takó ukofe in mauneke we dan danaune posvejújejo, de imajo od Je-

a) 2. Tim. 1, 6. b) 1. Tim. 5, 22

c) Mark. 16, 15. d) Luk. 22, 19.

e) Jan. 20, 22-23.

zusa Kristusa duhovno maensko oblast vernem ke pridu.

Vpr. Kdo sme maenke posveevate?

Odg. Le ukofje smejo ukofe in druge maenke posveevate.

Vpr. Kakunem je ta zakrament delite?

Odg. Le takunem, ktere imajo potreбно učenost, in že lepem, svetem življenem slove, in kakunega drugzega od nerkve postavljenega zaderaka per nih né.

Vpr. Kaj zadobe ve tém svetem zakramente?

Odg. Ve tém svetem zakramente zadobe, 1.) poobilwane posveejoqe gnade bœje, in pa to posebno gnado, de posveena maenke nerkveno sluæbo práv opravljajo, in svete zakramente velávno dele;

2.) neizbriwlevo znamne se nih duwe vtísne, po kterem se od drugih verneh razloqejo, in so ve bœjo sluæbo posebno odloqena; zatorej

svetega maunekov posvečevána ne smé nobeden vej kakor enkrat práv in brez smertnega gréha prejeti.

Vpr. Je ta zakrament komu potreben?

Odg. Ta zakrament né posameznem vernem, ampak le tjele tjerke je potreben.

Vpr. Kaj smo ukofam in družam posvečenem maunekam dolæní?

Odg. Dolæní smo jih zavol njih truda in perzadevána za naše zveličane, lubite, spoutevate, jim hvaleæne bite, jih posluwate in bogate, in zane molite.

Kdor vas poslúwa, mene poslúwa; kdor pa vas zanejúje, mene zanejúje, prave Kristus a). Sveta Duh je postavel ukofe vladate tjerkev bðæjo, prave S. Ap. Pavel b). Maunekam, ktere dðbro za vas skerbæ, græ dvojna yast; posebno, ktere se ze besædo in ze naukam trudejo c). — Bodate po-

a) Luk. 10, 16. b) Ap. dj. 20, 28.

c) 1. Tim. 5, 17.

korne svøjim vikwem in sluwajte jih: zakaj (nad vame) qújejo, kakor take, ke bodo mogle odgovor dajate za vawe duwe, de ze veselem to store, ne pa zdiheváje; zakaj to se vam ne spodobe, prave S. Ap. Pavel a).

7.) Od svetega zakona.

Vpr. Kaj je zakrament svetega zakona?

Odg. Zakrament svetega zakona je nerazdertliva zaveza, s' ktero se neoæenen kristjan in neomoæena kristjana, on in ona, po Jezusove postáve do smerte zaroqetà, ve kar jima Bog ve tém svetem zakramente svøjo gnado dá, de ve svøjim zakonskem stane do smerte bogaboje-ye æiveta, in svøje otrøke po ker-ujansko redetà.

Zatorej bo qløvek oqeta in mater zapustil, in se svøje æene deræal, in bosta dva en æivøt. Kar je tedej Bog zvezal, qløvek ne razdiraj, prave Kristus b).

a) Hebr. 13, 17, b) Mat. 19, 6.

Velek zakrament je tó, prava S. Ap. Pavela); ker sveto zavezo Kristusa s' ñerkvejo poména.

Vpr. Zakaj je svete zakon postavljen?

Odg. Zató, 1.) de se ñlovéwke rod podredúje in ohrana; in se takó Kristusova ñerkév mnoæe na svéte;

2.) de se zakonska eden drugemu ve lubezne pomágata, in se ve potrebañ perjazno in zvestó podpirata;

3.) de posameze raðujzdano in pregréwno ne æivetà.

Bog je naue perve starwe blagoslovíl, in jim rekel: Rastete in mnoæite se, in napolnite zemlo b). — Tude je djal Gospod Bog: Ñlovéku né dõbro samemu bite. Naredimo mu pomóu negove enakoste c).

Vpr. Je svete zakon potreben?

Odg. Svete zakon né posameznem ludeñ potreben, ampak ñéle ñerkve, de se ñlovéwke rod in Kristusova ñerkév na svéte podredúje in ohra-

a) Efeæ. 5, 32. b) 1. Moj3. 1, 28.

c) 1. Moj3. 2, 18.

ne. Seſer pa je za posamezne ludi nezakonske stan bol popolnoma.

Rečem pa neomejenem in neomejenem, in vdovam: dobro je zane, če takó ostanejo, kakor jez; če se ne morejo zderæate, naj se æenejo, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kaj se zadobí va zakramenta svetega zakona?

Odg. Va zakramenta svetega zakona se zadobí, 1.) poobilwane in pomnoæene posveçajoçe gnade bœje, in pa ta posebna gnada, de zakonske do smerte med seboj bogabojeçe æive;

2.) bœja pomóu, de svoje otrøke ve bœjim straha po kerujsko rede.

Vpr. Kaj hoçe ñerkev od tisteh, ktere mislejo ve sveta zakon stopitz?

Odg. ñerkev hoçe od taneh, 1.) de né per nih nobenega zaderæka;

2.) de iz sveteh misel, in ve kerujsan-

a) 1. Kor. 7, 8-9.

kem nauke práv podučene ve ta stan
stopejo;

3.) de ve bœæjim strahæ in s' qisto
vestjó, to je, ve gnade bœæji ta
zakrament prejmejo, in torej prej
ke spovade in ke svetemu obhajilu
gredó;

4.) de se po trojnem oklíne pred dvé-
ma priqema, in vpriqo svøjiga last-
nega fajmewtra zakonsko zvestøbo
oblubeta, in se poroqíte dasta.

Otrøne smo svetníkov, in se ne
moremo ajdam enáko, ktere Bogá ne
poznajo, zdruæeváte, prave S. pismo a).

Pred Bogam in mawnekam in pred
priqame, ouitno æenen in nevèsta ob-
lubeta do smerte eden per drugem o-
stata, eden drugega per vseh opravi-
leh in britkosteh podpirate, in otrøke,
ke jima jih bo Bog dal, lepó in po
keruþansko redite. Torej se ve roke se-
æeta, mawnek nad nima mole, in ji
ve Jezusovem imene poroqí, in Bog
jima svøjo sveto pomoq in gnado dá.
— Svet jima bode vselej ta dan, in

a) Tob. 8, 5.

nikdar ne pozabita, kaj sta pred Bogom in pred božjimi angeli, in vpričo cerkve obljubila. Gardó ba belo, ako ba æ ta dan po ajdovski æivéti začela, ve poseréwnosti, pijanosti, in ve drugem prewernem kristjanu nespodobnem vesele se takó rekoq topila, ale kedaj potlej obljubleno zvestobo in zakonsko lubezen prelomila. Prewestneke bo Bog sodil, prave S. Ap. Pavel a). — Svete bodete, kakor sem jez svet, prave Bog b).

Vpr. Ktere dolænosti imata moæ in æena eden do drugega?

Odg. Te, 1.) de mirno in pametno, po keruansko, sveto med seboj æivata, in eden drugega ke dobremu nagibata;

2.) de moæ æeno, kakor svoj lasten æivot lube, æivi in vareje, in jo ve qaste imá; æena pa, de je moæu pokorna ve vsem, kar je práv, in kar božjim zapovedem nasprotá né;

3.) de se ve nadlógah ne zapustetá, ampak se vkup do smerti zvésta

a) Hebr. 13, 4. b) 3. Mojz. 19, 2.

ostaneta, in eden za drugim potarplene imata.

Ví, moæje, ljubite svøje æene, kakor je Kristus ñerkav ljubil, in sam sebe zano dal, de jo je posvetil a). Moæje, ljubite svøje æene, in ne bodete jim grenkí b). — Kdor svøjo æeno lube, lube sam sebe c). — Moæje! skæete qast æenam slabuæ posoda; de, ker so tude one jerbene gnade æivlena, per vaweh molityah napotja ne bo d). — Æene naj bodo svøjim moæém podloæne, kakor Gospodu (Kristusu). Moæ je æene glava, kakor Kristus ñerkve e). Æene, bodete podloæne svøjim moæém ve Boga, kakor se spodobu f). Vsañega moæá glava je Kristus; æene glava pa je moæ. — Nevernega moæá posvetí verna æena, in neverno æeno posvetí verna moæ g). — Æene naj bodo podloæne svøjim moæém, de se po zaderæana æen, ñe ktere beséde ne veraje, brez beséde (brez nauka) vere pardobí, ko vidi vawe bogabojeçe in qisto æivlene,

a) Efex. 5, 25. b) Kolow. 3, 19.

c) Efex. 5, 28, d) 1. Petr. 3, 7.

e) Efex. 5, 22. 23. f) Kolow. 3, 18.

g) 1. Kor. 1, 3. 7, 14.

kjer né zunanega liwpana lás, ale vplétana zlatá, ale liwpana ve oblěke, ampak ve skritem serne ulověka, ve nestrohlivoste mirnega in pametnega duhá, ke je bogat pred Bogam. Takó so se nékedaj svete æene, ktere so ve Bogá upale, liwpale, in podloæene bile svøjim moæém, prave S. pismo a).

Vpr. Ktere dolæenoste imajo zakonske do svøjih otrók?

Oč. Te, de jih po keruþansko rede, in za nih uasno in večno srečo skerbe.

Kdor za svøje posebno domaçe skerbí néma, je vero zatajil, in je hudobnaw, kakor nejevernek, prave S. Ap. Pavel b). In pa: Ouetje, ne jezíte svøjih otrók, ampak redíte jih ve naúke in straha Gospodovem c).

Grøzno gerdó in hudobno je, æe je, postavem, ktere zakonskeh zapravljev, pijaneti, in za hiwo skerbí néma; ale æe jezo, sovrautvo, nepokoj in polajwane déla. Strawna sodba boæja ga yaka! —

a) 1. Petr. 3, 1-5. b) 1, Tim. 5, 8.

c) Efes. 6, 4.

V.

OD KERUJANSKE PRAVIČNOSTI.

Vpr. Kaj je kerujanska pravičnost?

Odg. Kerujanska pravičnost je, varavate se hudega, dobro pa delate.

Vpr. Kaj je húdo, in kaj dobro?

Odg. Pravo, edino, in narveže húdo je gréh; dobro pa so dobre déla in uednosté.

A.) Splōhne nauk od gréhov.

Vpr. Kaj je gréh?

Odg. Gréh je radovolno prelomlene bōæje, ale ŋerkvene zapovede; ale pa po besédah S. Avguwtina, naua, bōæji vole nasprotna in nepokórna vola je gréh.

Vpr. Kolkere je gréh?

Odg. Gréh je dvojin, 1.) pojerbane, kterega iz Adama imamo, in 2.) djanske, kterega samí storamo.

Vpr. Je pojerbane gréh prav gréh?

Odg. Pojebana gréh je práv gréh, ker smo po svojih prvih starših hudobne, bœji sovraœneke, otroge jeze bœje, veunega pogublena vrédne. V e nam (ve Adame) smo vse grešila, prave S. pismo a).

Per svetem kerste zadobamo opuene pojebanega gréha, in smo ve Kristuse spet otrøje bœji.

Vpr. Kedaj se storí djanske gréh

Odg. Djanske gréh se storí, kadar se ze mislejo, ze æelo, ze besédo, ze djanem, ale pa ze opuœnem svojih dolœností, bœja ale pa ñerkvena zapoved prelome.

Vpr. Je kak razloek med djanskem gréhe?

Odg. Razloek je: nektare djanske gréhe zgol samí storimo; nekterih pa smo kraví, de jih druge store. Prve se imenujejo lastne, druge pa ptuji gréhe; in oboji so ve-

like ale smertne, ale pa majhne gréhe.

Vpr. Kaj je smerten gréh?

Odg. Smerten gréh je veliko rado-
volno prelomlene bœje, ale ñerk-
vene zapovede.

Vpr. Kaj nam ukode smerten gréh?

Odg. Smerten gréh nas perprave ob-
dušno æivlene, to je, ob gnado
bœjo; ñlovak pade ve bœje so-
vrauto in prekletstvo, in je otrók
veynega pogublena.

Vpr. Kaj je majhen gréh?

Odg. Majhen gréh je majhno rado-
volno prelomlene bœje, ale ñerk-
vene zapovede.

Sedemkrat pade pravíyna; pa spet
vstane; hudobne pa se ve hudobijo
pogrezújejo, prave S. Duh a).

Vpr. Se je tude majhnega gréha va-
revate tréba?

Odg. Tude, 1.) ker, ñe je rayno we

a) Preg. 24, 16.

takó majhen , vander vselej Bogá razæale ;

2.) ker moramo rajwa vse prestate , in vse zgubite , kakor Bogá tude že narmanwem gréham kedaj razæalite ;

3.) ker nam majhen gréh , že tude gnade bœje vse ne odvzame , jo vander pomanwa in oslabí , in je drugam gnadam bœjim na pote ;

4.) ker qlóvek per majhneh gréheh sramoxlívost , strah pred gréham in razæalenem bœjim , in lubezen bœjo qedale bol zgubla , in po majhnem ve qedale veçe zajde.

Kdor majhno zanequje , bo sqasama omagal , prave S. Duh a).

Vpr. Je vselej lahko védete , kedaj je majhen , kedaj velele gréh ?

Odg. Né vselej lahko , ampak dœstokrat práv teæko je védete , kedaj je majhen , kedaj velele gréh :

1.) že qlóvek bol vé bœje zapoveda in jih prelome ; ale pa že ima ve-

qe perloænnost in dolænóst jih práv védate, in jih ne vé, veqe gréh imá;

2.) qe ima veqe perloænnost in dolænóst gréha se varevate in dobro storite, veqe gréh imá, qe ga storí, ale pa qe dobro opustí;

3.) qe ve veqeh raqéh grawí, in qe je veqe wkoda ale pa pohujwane po gréhe, ale po opujsene dolænóst, veqe je gréh. Torej tiste, ktere imájo posebno dolænóst druge ke svetemu æivlenu napeleváte, in jim lép izgled dajate, bol grawe, qe pohujwane dajó: postavem starwe in gospodarji, itd.;

4.) qe bol qløvak ve zvédnosté, iz premisleka, ale pa navado grawí, bol grawí. — Vse to velá tude od ptujih gréhov. Qe bol kdo, bode ze besédo ale ze djanem, itd. drugem ke gréhu pomaga, bol je ptujiga gréha krív.

Vpr. Kakó se we razdelújejo djanske gréhe?

Odg. Razdelújejo se tuda we, 1.) v
sédem poglavítnéh gréhov;
2.) v west gréhov zoper S. Duhá;
3.) v wtire vnebovpíjoke gréhe; in
4.) v devet ptujih gréhov.

a.) Od sedem poglavítnéh
gréhov.

Vpr. Povej sedem poglavítnéh gréhov.

Odg. Tí so:

- 1.) Napèh.
- 2.) Lakomnost.
- 3.) Nečistost.
- 4.) Nevoučlívost.
- 5.) Póuérénost.
- 6.) Jeza.
- 7.) Lenoba.

Vpr. Zakaj pravemo tém gréham po-
glavitna gréhe?

Odg. Záto, ker so takó rekoú glave in
koreníne veliko družeh.

Vpr. Kaj je napèh?

Odg. Napèh je preveliko dôzdeváne

qlovéka, de je bolwe od družeh, in prevelika æela po visokosteh.

Vpr. Kaj izvira iz napúha?

Odg. Iz napúha izvira prevelika lubezen do samega sebe, hvale in qastí lakomnost, baháne, zaneqeváne Bogá, vere, qerkve in bliænega, krég in prepír, jeza in togota, nepokorujena, in oterpnost serná.

Napèh je zavetek vsëga hudega; koger se prime, bo ze kletvejo navdán, in poslednej pogublen, prave S. Duh a).

Vpr. Kaj je lákomnost?

Odg. Lákomnost je napuna æela po dnarjih in po blage.

Vpr. Kaj izvira iz lákomnosti?

Odg. Iz lákomnosti izvira nepokoj, zvijsawtvo, in golesija, kravíqa, izdáj, kríva persega, neusmílenost, zatáj vere, oterpnost in nespokórnost serná.

Kdor æelí obogátetz, zabrede vè

a) Sirah. 10, 15.

hudeⁿ skuwnave, in ve zaderge hudi-
yeve, ke ylovéka ve pogublene pokopájo, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kaj je neqistost?

Odg. Neqistost je nesramnost ve mis-
lah, æelah, besédah, ale ve djanz.

Vpr. Kaj izvira iz neqistoste?

Odg. Iz neqistoste izvira strah in ne-
pokoj vestí, osleplene pamete, o-
terpnost vole, zguba zdravja, per-
krajwane æivlena, pozablene Bogá,
smerte, sodbé, in obúpnost.

Déla mesá pa so znane:,
neqistost, loternija, nesramnost: od
nih vam prej povém, kakor sem vam
æe pravel, de ktere take requí délajo,
nebeuškega krallestva ne bodo dosegle,
prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj je nevouylivost?

Odg. Nevouylivost je æalost serná, æe
se bliænemu dóbro godí, in ve-
sele, æe se mu hudó godí; ker mis-

a) 1. Tim. 6, 9-10.

b) Gal. 5, 19-21.

le nevoučliven, de gre nemu bol po pravíne, kar bližnemu Bog dá.

Vpr. Kaj izvira iz nevoučlivosti?

Odg. Iz nevoučlivosti izvira opravlá-
ne, kríve sodbé, natoljevane, so-
vražene bližnega, in veliko drugih
kravin.

Zapustite tedej vse hudobíje: go-
lešíjo, hinávtvo, nevoučlivost in o-
pravláne, prave S. Ap. Peter a).

Vpr. Kaj je požréwnost?

Odg. Požréwnost je napyna æela po
jéde in píjaæe, in nezmernost v jé-
de in píjaæe.

Vpr. Kaj izvira iz požréwnosti?

Odg. Iz požréwnosti izvira razujzdá-
ne, neqístost, prewernost, nerod-
nost, porednost, zatrata qasa, pre-
moæena in zdravja, in osleplene
duwe.

Pouteno æívímó, kakor par bẽ-
lem dneve, ne ve qeznemynosti in ve
píjanqevane b). — Ne vpíjávajte se
vína, ve kterem je neqístost, temuq

a) 1. Petr. 2, 1. b) Riml. 13, 13.

S. Duhá se napolnevájte a). — Veliko jih æiví, ke sam vam jih æe veukrat pravel (in spet zdej se solzame povém), sovraæneke Kristusovega kriæa, ktereh konen je pogublene; ktereh Bog je trébeh, in sramota nih qast, ke imajo pozemleske misle, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj je jeza?

Odg. Jeza je silna razsarditev duhá, in æela maujeváte se.

Vpr. Kaj izvíra iz jeze?

Odg. Iz jeze izvíra qertene in sovrautvo, krég in prepír, kletev, omota pamete, qase tude mør in pobòj.

Ves sard, togota, jeza, vpetje in kletev ze vso hudobo red naj zgíne izmed vas, prave S. Ap. Pavel c).

Vpr. Kaj je lenoba?

Odg. Lenoba je neradovólnost opravlati svøje dolæenòste, in kar tiqe qast bøæjo in zvelíqane duwe.

Vpr. Kaj izvíra iz lenobe?

a) Efeæ. 5, 18. b) Filip. 3, 19-20.

c) Efeæ. 4, 31.

Odg. Iz lenobe izvira tožljivost va
bøæji sluæbe, zanikernost in zamú-
da potrebnih perpomóukov gnado
bøæjo in veqno æivlene zadobite;
æalost, klavernost, nespokórnost,
in obupane nad svøjim zvelikanem.

Vém tvøje dæla, de nése ne mer-
zel, ne gorák; torej ker se mlaqen,
te bom iz svøjih ust izpluvál, prave
Kristus lénemu a).

b.) Od west gréhov zoper
S. Duhá.

Vpr. Pøvej west gréhov zoper S. Duhá.

Odg. Ti so :

- 1.) Prederzno va bøæjo milost grewite.
- 2.) Nad bøæjo milostjo obupate.
- 3.) Spoznane keruþanske resníqe zoper-
vate.
- 4.) Svøjimu bliænemu bøæje gnade ne
pervouþite in ga zató qertite.
- 5.) Prote døbrému opominévánu seríqe
zakerknite.
- 6.) Va nespokórnoste radovolno ostate.

a) Skriv. razod. 3, 15.

Vpr. Zakaj pravemo tém gréham, gré-
ha zoper S. Duhá?

Odg. Zató, ker tak gréwnak milost in
gnado bœjjo, dar S. Duhá, za-
vetneka in izvirka vsaga dobrega,
malaj hudobno in ze zaneževanem
zaméče.

Vpr. Kaj prave Kristus od gréhov zo-
per S. Duhá?

Odg. Kristus prave od gréhov zoper
S. Duhá, de ne bodo ne ve tém,
ne ve perhodnem æivlenu odpuženo.

Povém vam, de vse gréhe, in vse
preklinevána se ulovéku odpuste; pre-
klineváne pa zoper S. Duhá ne bode
ne ve tém, ne ve perhodnem æivlenu
odpuženo, prave Kristus a).

Vpr. Zakaj prave Kristus takó od gré-
hov zoper S. Duhá?

Odg. Zató, ker tak gréwnak vejdél
gnado bœjjo do kœnna æivlena za-
méče, in se težko kedaj resniqno
spreoberne in pobolwa. Če be se pa

a) Mat. 12, 31.

zarés spreobarnil in poboljšal, be tude on odpuščene zadobil.

Ví zmírej S. Duhu nasproti délate, kakor vave očka, takó tude ví, je djál S. Utefan ľudstvu a).

Ne reče, prave S. Duh, grawil sem, in kaj se me je zalega zgodilo? Zakaj narvikwe je poučen povračnik. Tude ne reče: Usmilene Gospodovo je veliko; milostivo me bode toleko gréhov odpustil; zakaj negova jeza je nagla, kakor negovo usmilene; in negov serd je ve gréwnike vpert. — Ne bode zavol odpuščeneh gréhov brez skerbí, in ne nakladaj gréha na gréh b).

c.) Od wtiréh vnebovpijóuěh gréhov.

Vpr. Ktere so wtirje vnebovpijóuě gréhe?

Odg. Tí so:

- 1.) Premiřlene uboj,
- 2.) Mutaste, ale sodomlanske gréh.
- 3.) Zatir ubožňov, vdów in serot.
- 4.) Krateně in zaderěane zasluska dělawnam in najemnek.m.

a) Ap. dj. 7, 51. b) Sir.h. 5, 4-7.

Vpr. Zakaj jim pravemo vnebovpíjóce gréhe?

Odg. Zato, 1.) ker prave S. pismo od vsanega téh gréhov, de ve nebó vpíje; 2.) ker bœæjo pravíno posebno draææjo in utrafevate silejo.

d.) Od devet ptujih gréhov.

Vpr. Povej devet ptujih gréhov.

Odg. Tí so:

- 1.) Ve gréh svétevatæ.
- 2.) Grawite velévate.
- 3.) Ve družeh gréh pærvolite.
- 4.) Ve gréh napeleváte.
- 5.) Družeh gréh hvalite.
- 6.) Ke gréhu moljate.
7. Gréha ne svarite.
- 8.) Gréha se vdeleææate.
- 9.) Gréh zagovarjata.

Vpr. Kdo je kriv ptujih gréhov?

Odg. Tiste, kdor kakorkole pomága, de druge grawæ, ale pa ne branz, æe more.

Kdor hudóbnemu práv daje, in kdor pravičnega graja, sta oba gnusoba pred Bogam, prave S. Duh a). — Gorjè vam, ktere húdemu dóbro, in dobremu hudo pravete, prave Izaia b).

Vpr. Smo dolžní druge ve gréh varvate, če je moče?

Odg. Dolžní smo, 1.) iz ljubezne do Bogá, kterega gréh razžale; 2.) iz ljubezne do bližnega, ktere se za gréham wkoda; 3.) večkrat tude iz dolženosti svojiga stanú, postavem, vikwa, starwa, itd.

B.) Splòhne nauk od yednosti.

Vpr. Je tiste Bogú æ dopadlev, ktere se le gréha vareje?

Odg. Né, ampak mora tude dobre déla opravlate, in kerujske yednosti iméte.

Vpr. Kaj so dobre déla?

Odg. Dobre déla so take déla, ktere so Bogú dopadlive in kristjanu zasluæne.

Vpr. So dobre déla ke zvelíqanu potrebné?

Odg. Potřebne so, ker je vera brez dobreh děl marta.

Vpr. Kaj zadobamo za dobreše déla?

Odg. Za dobreše déla zadobamo, 1.) pomnožene posvečajoče gnade božje; 2.) uasno in večno plačilo, ke ga je Bog tistem, ktere dobro dělajo, iz zgoi miloste oblubil.

Vpr. Zamore ulovek iz svoje moči dobre déla opravlate?

Odg. Ne zamore, ampak le s' pomoujó gnade božje.

Vpr. Kedaj so dobre déla Bogú dopadlive in večnega živlena vrédne?

Odg. Takrat, kedar se dělajo, 1.) ve stané gnade božje; 2.) iz vere; 3.) radovolno; 4.) ne zavolo kej uasne-ga, postavem iz uastí, dobiyka ale lakomnosté, ale zavol ludí, ampak posebno zavol Bogá; to je, iz lubezne do nega.

Vpr. Ktere so nar imenitneše dobre déla?

Odg. Molite, postite se, in vbogajme dajate so nar imenitne^u dobre déla.

Vpr. Zakaj so te déla nar imenitne^u dobre déla?

Odg. Zató, ker vse, kar se da dobrega ale zaslu^uenega storíte, ka kte^uremu téh tréh gre.

Vpr. Kaj poména tukej m olit e ?

Odg. Poména vse pobo^uenoste in sve^ute premi^ulevana ; in vse, s' qimur Bogá in svetníke qastemo ; torej vsa^uka poní^uena misel ve Bogá, ve negove lastnoste in déla, vsako pobo^ueno djane in opravilo, ktero se ka qaste bo^uqji poune, in Bogú perporoqí.

Vpr. Kaj poména tukej postit e se ?

Odg. Poména, ne le po qerkvene za^upovade jedí in pijaqe zder^uata se, ale se kej p^uostne dní pertergate, ampak tude druge te^uške déla in pokore sa nalo^uite, nadloge in te^urove téga ^uivlena ve duha pokore terpá^ute, in gréha, in posvetnega vesela

zderæate se, in samaga sebe ostro
iméte, in zalajevate.

Vpr. Kaj poméne tukej vbogajme
dajate?

Odg. Poméne vse telesne in duvne
usmilene ala milostene déla.

Vpr. Ktere so telesne usmilene déla?

Odg. Telesneh usmileneh dél je téh
sedem :

- 1.) Layne nasitete.
- 2.) Æejene napojite.
- 3.) Popotneke sprejete, in jim per-
jazno postréte.
- 4.) Nage obléte.
- 5.) Bolníke obiskate, in jim perjazno
postréte.
- 6.) Jetníke rewite.
- 7.) Merlíte pokopaváte, in za njih ubo-
geh zapuſčenihov uk, æiveæ, in per-
hodne stan skerbéte.

Kristus porete sodne dan : Layen
sem bil, in ste me dale jéste; æejen
sem bil, in ste me dale pite; popoten
sem bil, in ste me sprejete; nag sem
bil, in ste me oblékli; bolán sem bil,

in ste me obiskale, itd. prejmite kralstvo, ktero vam je perpravleno od zayetka svetá a).

Vpr. Ktere so duwne usmilene déla?

Odg. Duwnah usmileneh dél je téh sedem:

- 1.) Gréwnake svarite.
- 2.) Nevédne uqite.
- 3.) Dvomnam práv svétavate.
- 4.) Halostne tolaæite.
- 5.) Krevíno volnó terpéte.
- 6.) Razæalníkam razæalene volno in iz serŋa odpustite.
- 7.) Za æive in mertve molite.

Kdor tedej vé dŏbro storíte, in ne storí, imá gréh, prave S. Ap. Jakop b). — Dŏbro dervó rodí dober sad, hudŏ dervó pa rodí hud sad. Vsako dervó, ktero dŏbrega sadú ne rodí, bo posékano, in ve ōgen veræeno, prave Jezus c). — Sŏdba brez usmilena bo nemu, ktere usmilena ne storí; usmilene pa premaga sŏdbo, prave S. Ap. Jakop. In: Kaj poma-

a) Mat. 25, 35-40.

b) Jak. 4, 17. c) Mat. 10, 7, 17 18.

ga, lube bratje! če kdo prave, de ima vero, dél pa nè? Ale ga bo vera mogla zveličate?... Vera, če néma dobrih dél, je mrtva sama na sebe... tuda hudiče verujejo, in trepetajo a).

Vpr. Kaj je uednost?

Odg. Uednost je dar in djane bōæje gnade, ktera ulověuko dušo močnó storí, de dobre déla opravla, in va vsem takó æiví, kakor je Bogú dopadljivo in večnega æivlena vrédno.

Vpr. Je več kerujskeh uednost?

Odg. Kerujska uednost, kar volo in serne ulověka zadene, je le ena, védno perzadevane namreč, že bōæjo gnado vse svoje dolženosti do Bogá, do samega sebe in do bližnega na tanko in vselej dopolnite. Kar pa zunane djane tiče, po katerem se prava serna uednost razodéva, in je kristjanu potrebna, so uednosti dvojne, uednost do Bogá in do ulověka. Perve se imenujejo tuda bōæje uednosti.

c) Jak. 2, 13. 14. 17. 19.

Vpr. Ktere so qednoste prote Bogu ,
ale bœæje qednoste?

Odg. Vera , upane in lubezen so qed-
noste prote Bogu , ale bœæje qednoste .

Vpr. Zakaj jim pravemo bœæje qed-
noste ?

Odg. Zatô , ker gredó iz nawek serŋ
narávnost prote Bogu .

Vpr. Ktere so qednoste prote qle-
véku ?

Odg. Vse druge qednoste , ktere se ve
takem djane do nas ale do bliženega
pokaæejo , de je Bogú dopadljivo in
veynega æivlena vrédno , so qedno-
ste prote qlovéku , in se jim zatorej
tude djanske qednoste prave , posta-
vam , dobrotlevost , itd .

Vpr. Je qløvek dolæán , vero , upane ,
lubezen , te trí bœæje qednoste véd-
no ve sebe iméte ?

Odg. Dolæán je , ter pod smertnem
gréham ; ker brez téh ne more do-
ber bite , Bogú dopaste in zvelíqana
doseqe .

To troje ostane zdej: Vera, upa-
ne, lubezen; lubezen pa je nar veče
med nima, prava S. Ap. Pavel a).
Kdor ne veraje, je æe sojen b). Kdor
ne lube, ostane v smerti c).

Vpr. Je dolæán qløvek tæ trí bøæje
qednoste tude v djane pokazate?

Odg. Dolæán je, in jih tude pokaæe,
kdor jih rés imá. In tude nobeno
døbro dælo, nobena druga qednost
neq ne velá, qe né iz vere, iz u-
pana in lubezne.

Vpr. Je qløvek tude dolæán trí bøæje
qednoste ze besædo veqkrat ponovita?

Odg. Dolæán je, de se v njih bol
vade; posebno

1.) kakor hitro ke pamete pride;

2.) veqkrat v æivlene;

3.) v skuwnave zoper tæ qednoste
in v vseh skuwnavah;

4.) præden kak svet zakrament prejme;

5.) v smertne nevarnostæ, in na smertne
postele.

a) 1. Kor. 13, 13.

b) Jan. 3, 18. c) 1. Jan. 3, 14.

Vpr. Kakó se vera, upane in lubezen
ze besédo obudí?

Odg. Vera, upane in lubezen se ze
besédo postavem takó obudí:

Vera: Moj Bog! verajem ve tebe
pravega, æivega Bogá, edinega ve na-
tora in trojnega ve perwonah: Oqeta,
Sina in S. Duhá. Verajem, de
je Sin bœæji, druga perwona ve sve-
te trojine za nas qløvek postal, ter-
pel in umarl, tretji dan od smerte
vstal, in de posvøjim vnebohojena
sedí na desníne Bogá Oqeta, in bo
perwel sodet-æive in mertve. Ver-
jem, de je Jezus Kristus svete za-
kramente postavel, in de nobeden
brez vere in kersta, in po tém, ako
ve gréh pade, brez pokóre zvelíqan
ne bode. Verajem, de je gnada bœæja
vsem potrebna; verajem tude, de tí
moj Bog! vse dóbro in húdo po
zasluæene plaqujew, in de nam na-
we zasluæene samo po tvøjim poma-
ga. Verajem neumarjounost qløvew-

ke duwe. Verejem zadneq tude vse, kar se tí po svøji svete katolewke ñerkve veravate zapovédal, in de zunej ne nobeden zvelíqan ne bode. Vse to pa zató verejem, ker se ti to razodel, ke se veqna modróst in resníqna. Va té, in po té katolewke vere æelím æivéte in umréte. O moj Bog! poterde me s' svøjo gnado ve té svete vere.

U p a n e: Moj Bog! terdno upam po zasluæene, terplene in smerte svøjiga Gospoda in zvelíqarja Jezusa Kristusa zadobite odpuæene vseh svøjih gréhov; zaupam s' tvøjo gnado in pomoujó tvøjo volo dopolnite, gréha se varevate, in takó veqno vesele in zvelíqane doseqe. In vse to upam zató, ker se tí, moj Bog, to oblubil, ke se vsegamogouen, neskonqno dober in zvést ve svøjih oblubah, ke ne morew ne golefate, ne golesan bite. Moj Bog in Gospod! store we veqe to møje upane.

Lubezan: Lubem te, moj Bog! iz
nelega serná, in vez vse, zato, ker
se sam na sebe nar veče, vse qasti
in lubezne vrédna dobrota in lepota.
Iz te lubezne do tebe je mene
mounó æal vseh gréhov nelega moji-
ga æivlena, ker sam æanime tebe
svøjiga Bogá razæalil; in terdno skle-
nem od zdej tebe svøjiga Bogá na-
kole več ne razæalite; tebe samemu
æelím sluæite, tebe ve vseh reuçéh
dopásta; svøjiga bliænega hočem za-
vol tebe kakor sam sebe lubite, in
ve té lubezne æelím æivéte in u-
mréte. O Bog! væge ve mene ogen
svøje svete lubezne, de bom ve
svøjim serné gorečo lubezan do te-
be védno ohranil. Amen.

Vpr. Koleko je poglavitnih djanskih
qednost?

Odg. Poglavitne djanske qednosti so
wtira: 1.) modróst, 2.) zmer-
nost, 3.) praviða, 4.) mounodúv-
nost.

Vpr. Zakaj pravamo tém poglavítne djanske uédnoste?

Odg. Zató, ker so vsarjemu kristjanu ke svetemu kerujskemu æivlenu silno potrebné, in ker so te utíre takó rekóu glave velíko družeh.

Vpr. Kaj je kerujska modróst?

Odg. Kerujska modróst je uédnost kristjana, po ktere vé prave perpomóuke ke zvelíjanu izbirate in jih práv obraquate; vsega pa umno ogibate se, kar je zvelíjanu na pote.

Kdo je moder in zurjen med vamæ? Naj pokaæe tak iz lépega æivlena svoje djane ve pohlevne modróste. Če imate grenke serd, in prepír ve svojih serneh, ne hvalite se, in ne legajte resníne zoper; zakaj ta modróst né od zgørej, ampak pozemelska, æivinska, hudiqueva je. Zakaj kjer je serd in prepír, ønde je nestanovitnost in vse hudo djane. Modróst pa od zgørej je parveu qista, pøtlej mirna, pametna, prepriqlava, dobremu vdana, polna usmilena in døbrega sadú; brez

sojena in hinavstva, prave S. Ap. Jakop a).

Vpr. Kaj je kerujska zmernost?

Odg. Kerujska zmernost je uednost, po ktere kristjan iz lubezne do Bogá nerodno nagnene ve sebe krotí in zatíra, in uasno blagó in vesele védno le po majhnem za potrebo vaeíva; serjá pa nan ne véæe.

Ue kdo méne, de je poboæn, in svojiga jezíka néma ve berzde, ampak svoje serje zapelúje, negova poboænost je prazna, prave S. Ap. Jakop b). — Neú násmo na svét pernesle, in se vé, de tuda neú ne bomo seboj vzela. Ue imamo hrano in s' uem se obléue, bodemo s' tém dovolne. Zakaj velik dobíuek je poboænost ze dovólnostjo, prave S. Ap. Pavel c).

Vpr. Kaj je kerujska pravína?

Odg. Kerujska pravína je uednost, po ktere kristjan iz lubezne do Bogá vse zvesto dopolne, kar je Bogú, sam sebe in bliænemu dolæán.

a) Jak. 3, 13-18. b) Jak. 1, 26.

c) 1. Tim. 6, 6-8.

Nobenemu ne bodete družega, kakor lubezen, dolžni, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Kaj je keružanska moynodúwnost?

Odg. Keružanska moynodúwnost je qednost, po ktere kristjan iz lubezne do Boga vse dobro, bode tude we toľako napotlejev in tešáv, pogumno zayne in dodéla, in vse preterpí; traji vse, premožene, srečo in æivlene zgubí, kakor kej storí, kar po bœji zapovede né.

Ne daj se od hudega premagate, samuy premagúj ze dobrem hudo, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Ktere qednoste so sedem poglavitnem gréham nasprote?

Odg. Te;

- 1.) Poníženost je napuhu nasprote,
- 2.) Darlivost in dobrotlevost lakomnosti,
- 3.) Čistost nečistosti,
- 4.) Lubezen nevouplivost,
- 5.) Zmernost in tréznost pœeréwnosti,

a) Riml. 13, 8. b) Riml. 12, 21.

6.) Poterpealivost jeze,

7.) Pridnost in skernost lenobe.

Vpr. Kaj je poniženost?

Odg. Poniženost je uednost, po ktere kristjan od sebe in od svøjih lastnost sode, kakor je; ker svøje slaboste spozná, se je zatorej majhen ve svøjih ouéh, in se uez druge ne povzdiguje.

Bog je prevzetnem nasproti; poniženem pa dá svøjo milost, prave S. Ap. Peter a). — Kjer je prevzetnost, onde je tude osramotene; kjer je pa poniženost, onde je modrost b).

Vpr. Kaj je darlívost in dobrotlevost?

Odg. Darlívost in dobrotlevost ste uednoste, ke ju ima tiste, ktere potrebnem ludém rad in kolekor uterpí, kej svøjiga dá.

Ne spozabite se dobrotlevoste in darlívoste; zakaj s' takema darmí se Bog dobí, prave S. Ap. Pavel c). — Dajte, in se vam bo dalo d). — S'

a) 1. Petr. 5, 5. b) Preg. 11, 2.

c) Hebr. 13, 16. d) Luk. 6, 38.

kakoruno mero merete , s' tako se vam bo vračevalo , prave Kristus a).

Velikodušnost je , kedar človek svojimu bližnemu več storí , kakor mu je ravno dolžan , in raji sam ukodo trpí , kakor de be jo svojimu bližnemu , če tude po pravihi , délal , ale pustil , de be mu kej mankalo. Grozno lépa je taka lastnost kristjana.

Vpr. Kaj je čistost ?

Odg. Čistost je čednost , po kateri kristjan nič radovolno ne misle in ne želi , ne reče in ne storí , česar be se vpričo poveljenih in bogaboječih ljudi govorite in storite ne upal , ale se ve serne srameval.

To je vola bōžja , vane posvečene , de se nečistoste varajete ; de vsak svoje teló svetó in poveljeno ohrane , ne pa ve nesramnih želah , ajdam enako , ke Bogá ne poznajo , prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj je lubezen , neovčljivoste nasprote ?

a) Mat. 7, 2. b) 1. Tesal. 4, 3-5.

Odg. Lubežen, nevojlivost nasproti, je uednost, po kateri se sreče drugih serjno veselemo, in jim vse dobro æelemo, parvojamo in storamo.

Veselíte se že veselema, in æalújte že æalostnema a). — Lubežen je dobrotleva, lubežen né nevojliiva, prave S. Ap. Pavel b).

Vpr. Kaj je tréznost?

Odg. Tréznost je uednost, po kateri kristjan nerodne æele do jedí in pijake ve sebi krotí in premagúje, in oboje po majhnem, le ve potrebo væíiva.

Prave qløvek je že majhnem dovolen, prave S. Duh c). — Bodete trésva in uajte, ker vam zopernek hudí kakor rjoveu lev hode, in iuje koga poæréte; vstavate se mu že moyno vero, prave S. Ap. Peter d).

Vpr. Kaj je poterpeælivost?

Odg. Poterpeælivost je uednost, po

a) Riml. 12, 15. b) 1. Kor. 13, 4-7.

c) Sirah. 31, 19. d) Petr. 5, 8.

ktere kristjan terpleme in zoparnoste na svéte ve boæjo volo vdan volnó poterpi in prenaawa.

To je Bogú perjetno, æe kdo iz lubezna do Bogá nezasluženo terpleme prestopí, in krevíno poterpi, prave S. Ap. Peter a). — We hválemo se britkost; ker vémo, de britkost poterpeælívost déla, poterpeælívost pa terdnóst, terdnóst pa upane, upane pa ne osramotí; ker je lubezen boæja nam ve serne vlita po S. Duhe, ke nam je dan b). — Vam je dano ve Kristusa ne le verevate, ampak tude terpéte zan, prave S. Ap. Pavel c). — Kristus, kakor ve vseh qednosteh, takó tude posebno ve poterpeælívoste nam je ve vsem svojim æivlene lép lép izgled. Nega je æe brez utevila ludí posnemalo. — Nar bolwe ludje so iméle na svéte od nékedaj nar veq terpéte. — Zató se zagnamnamo vsak dan ze znamnem svetega kriæa, de se spomnemo, de mora æivlene kristjana kriæanemu Kristusu podobno bite.

a) 1. Petr. 2, 19. b) Riml. 5, 3-5.

c) Filip. 1, 29.

Vpr. Kaj je pridnost in skernost ve
dobram?

Odg. Pridnost in skernost ve dobrem
je qednost , po ktere kristjan vse
vesel in skerbno storí , kar boæjo
qast, negove dolænoste in duwe zve-
liqane tíqe.

O tí dobra in zvéste hlapeŋ! ke se
per malem zvést bil, qez veliko te bom
postavél, pojde ve vesele svøjiga Go-
spoda, mu poreqe Kristus par sodbæ a).
Pojde ke mravlæ, o lenùh! premiwluj
neno djane, in uqe se modroste b).

Vpr. Ktere qednoste je Kristus we po-
sebno perporóqal?

Odg. Te:

- 1.) Nar prej nebewkega kralæstva iskate.
- 2.) Sam sebe zatajevate in premagevate.
- 3.) Svoj kriæ, to je, nadloge in ter-
plene, na se vzete.
- 4.) Za Kristusam hodite, to je, nega
in negovo æivlene pred oymí iméte
in posnemate.

a) Mat. 25, 21. b) Preg. 6, 6.

5.) Krøtkem in poniænem bite.

6.) Sovraænneke in zoperneke lubite;
jim, ktere nam kravínjo délajo, dō-
bro hotéte in storite, in zane molite.

Vpr. Zavolo ktereñ uednost je Kristus
ludí posebno sreýne imeneval?

Odg. Zavolo téh osem:

1.) Blagor revnem ve duhe; nih je
nebewko kraléstvo.

2.) Blagor krøtkem; zemla je nih
poséstvo.

3.) Blagor æalostnem; potolaænene bodo.

4.) Blagor æejnem in laqnem praví-
ne; nasitene bodo.

5.) Blagor usmilenem; usmilene bodo
dosegle.

6.) Blagor jim, ktere so qistega sernjá;
Bogá bodo gledale.

7.) Blagor mirnem; otrone bōæji se
jim poreqe.

8.) Blagor pregananem zavolo pravíne;
nih je nebewko kraléstvo.

Vpr. Ktere so revne ve duhe?

Odg. Revne ve duha so, 1.) tiste, ktere so poniænega serná, resniþo iz serná lubejo, se rade poduqite in resniþe perdobite dajo, ne pa kakor prevzetne farizeji, ke so Kristusove qudeæe videle, in negove svete nauke sliwale, in od Kristusa we druge qudeæe hotéle, in svøjo modróst bøæji prevzetno nasprote stavele.

Hvalem te, Oqe, Gospod nebes in zemle, de se to modrem in prebrisanim skril, in malém razodel, je djal Jezus od posvetnih modrejánov a).

2.) Tiste revne in uboæne, ktere svøjo revuþeno iz lubezne do Bogá rade imajo, in obogáteta ne æele; in we imajo tude obilno premoæena, vendar svøjiga serná nan ne vøæejo, ampak so poniæne, in qasno premoæene le ke bøæji qaste in ke pridu svøjiga bliænega obraquajo.

To vam povém, bratje! qas je kratek . . . ktere kupqujejo, naj bodo,

a) Mat. 11, 25.

kakor de ba ney ne iméle, in ktere ta svét væivajo, kakor de ba ga ne væivale; zakaj podoba téga svetá prejde a). — Bogatínam téga svetá zapovej, ne visoko modravate, in ve nestanovitno bogastvo zaupana stavete, ampak ve æivega Bogá (ke nam vsem obilno væitka daje); dõbro délate, bogatem bite ve dõbreh déleh, radodarity in delite, na dõbro dno bogastvo za perhodno nakladate, de veyno æivlene zadobe, prave S. Ap. Pavel b). — Bogatínje pojdejo teko ve nebewko kraljestvo c). — Bogatín je bil umerl in ve pekel pokopán bil, prave Jezus d). In: Kjer je tvøje bogastvo, onde je tvøje serne e).

Vpr. Ktere so krøtke?

Odg. Krøtke so tiste, ktere svøjo jezo in togoto premagújejo, in hudega s' hudem ne povraqujejo, in se ne maujújejo.

Uqíte se od mene, ker zem kroták in iz sérna poníæen, in boste mir najdle svøjim duwam, prave Jezus e).

a) 1. Kor. 7, 29-31. 1. Tim. 6, 17-19.

b) Mat. 19, 23. c) Luk. 16, 22.

d) Mat. 6, 21. e) Mat. 11, 29.

Vpr. Ktere æalostne imenúje Jezus sreune?

Odg. Tiste, ktere své lastne ale pa drugih gréhe, ale pa tude druge nesreune svojiga bližnega iz prave ljubezne obæalújejo, in hudobije pregréwnega svetá objokújejo.

Æalost po Boge déla pokoro za veuno æivlene, prave S. Ap. Pavla a).

Vpr. Ktere so æejne in laune pravíne?

Odg. Tiste, ktere se resníno práv spoznate in po resníne vse své æivlene ravnate iz serija perzadévanja, in Bogá zadobite in veuno væivate iz vse mojí æele.

Ue modróste klíqew, in ke úmnoste své serije nagneu; ue je iueu kakor dnár, in kopáw kakor zakláde, bow spoznal bœji strah, in najdal bœjo uuenóst; ker Gospod daje modróst, in iz negovéh ust je úmnost in uuenóst. — Blagor ulovéku, ktere modróst najde, in ktere ima obilno úmnoste, prave S. Duh b).

a) 2. Kor. 7, 10. b) Preg. 2, 3-5. 3, 13.

Vpr. Ktere so usmilene?

Odg. Tiste, ktere svojimu bližnemu razgalene rade odpuste, in mu v potrebah rade iz ljubezne pomagajo,

Če ljudem nih gréhe odpustete, vam bo tude vau nebeuk. Če pa ljudem ne odpustete, vam tude vau nebeuk. Če vauh gréhov né bo odpustil a). — Sodba brez usmilena bo tistemu, ktere usmilena ne storí b). — S' kakoruno mero merete, s' tako se vam bo vračvalo, prave S. pismo c).

Vpr. Ktere so čistega serjá?

Odg. Tiste, ktere imajo dobro vést, in so nedolžne, brez smertnega gréha; posebno pa, ktere nobenega nečistega gréha nad seboj nemajo.

Davíne gredó za jagnetam, kamerkole gre . . . v nih ustah se né najdla láæ; zakaj brez madeæa so pred boæjim sedeæem d).

Vpr. Ktere so mírne?

Odg. Tiste, ktere nemajo ve svojim

a) Mat. 6, 14-15. b) Jak. 2, 13.

c) Mat. 7, 2. d) Skriv. razod. 14, 4-5.

sérne hudega poxelena in nepokója, ampak qísto vést; in tude svøjiga bliženega ne dražejo, ne sealejo in ne preganajo, in iz lubezne do nega raji samí kako ukodo terpe, kakor de be nepokoj in zdrazbe vstale.

Če je moqe, in kar je per vas, imejte mír ze vseme ludmí, prave S. Ap. Pavel a).

Vpr. Ktere terpe pregánane zavolo pravíne?

Odg. Tiste, ktere ga zavol keruanske vere, zavolo resníne in bogabojeqnoste terpe, in pa zató, ker prav délajo.

Blagor vam, prave Kristus, qe vas ludje kolnejo in preganajo, in zavol mene vse hudo zoper vas lažejo: veselíte se in poskakújte, zakaj vawe plaqílo je obilno ve nebesah. Ker takó so tude preroke preganale, ke so pred vame beli b). — Vse, ktere hoqejo

a) Riml. 12, 18.

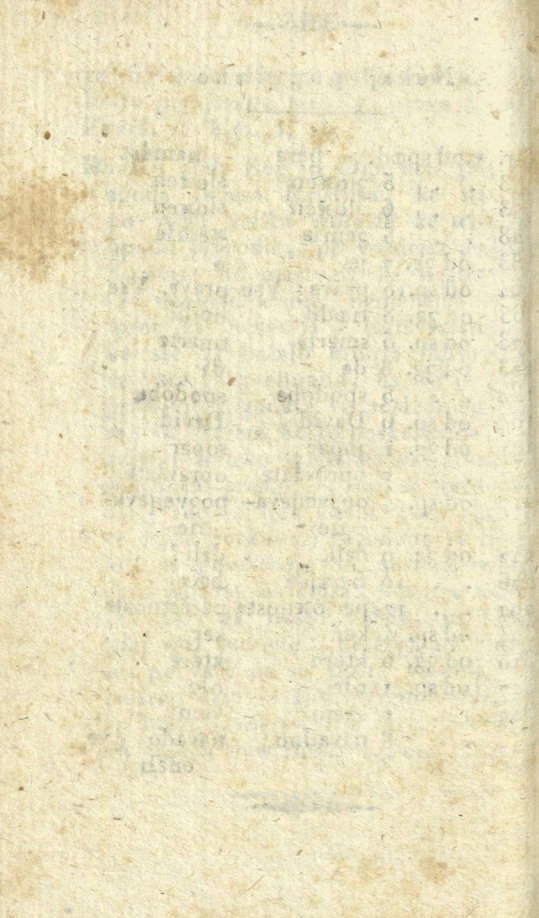
b) Mat. 5, 11-12.

ve Kristuse Jezusa pobožno živéte, bodo pregánane terpéle, prave S. Ap. Pavel. 2. Tim. 3, 12.

Hvalen bode Bog in Oče našega Gospóda Jezusa Kristusa, ke nas je po svoji velíke mílosti ke živemu upanu prerodil, po vstajene Jezusa Kristusa od mertveh ke nestrohlíve, neomadeževane, nemenlíve jerbučene ve nebeseh, vam hranene, ke ste že bôžjo močjo obvarvane ve vére že zvelíqane, ke se je napravleno razodéte ve póslednem úasé; ve kterem boste poskakevále, že zdej nekoliko žaloste ve mnogeh skuwnah prestopjte, de se terdnost vaše vére dražje kakor zlató (ke se ve ogné poskúva) razodene ve hválo, ve povikvane in úast ob razodene Jezusa Kristusa, kterega ljubete, dese ga náste videla, in tuda zdej ván verajete, dese ga ne vidate; po vére pa se boste veselila že neisrečenem in úastitlevem veselém, ko boste kónen svoje vére, zvelíqane svojih duw iméle 1. Petr. 1. 3-9.

Néka j pogrěukov.

Str.	v. od spod.	bera	naměst
3	. . .	5 3loæen	sloæen
3	. . .	6 3loæen	sloæen
28	. . .	5 3emle	æemle
53	od 3g.	7 je	e
64	od sp. 10	prave: Vse	prave. Vse
65	od 3g.	8 hœdil	hodil
73	od sp.	6 smarta	tmarta
123	od 3g.	8 de	de
183	. . .	5 spodoba	spodoba
184	od sp.	6 David	David
191	od 3g.	1 3oper	soper
191	. . .	7 opravlate	oprevlate
217	od sp.	4 posveqevá- ne	pozveqevá- ne
222	od 3g.	9 delí.	delí?
276	. . .	10 bœjih	bœj
297	. . .	12 perlóænoste	peróænoste
304	od sp.	4 ker	ker
310	od 3g.	6 ktere	ktere
327	od sp.	1 ola	ole
337	. . .	1 skem	kem
345	. . .	8 navadno	navado (ve eneh)

238:282 (494.12)

